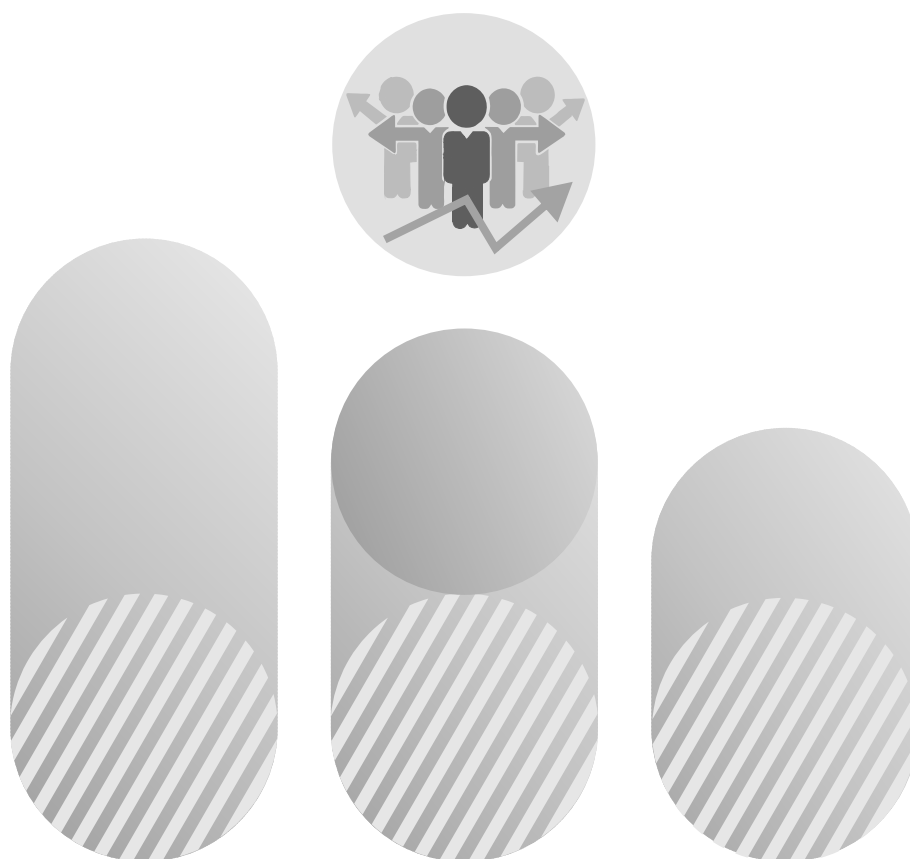

Działalność przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2016 r.

Activity of enterprises with up to 9 persons employed in 2016

Działalność przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2016 r.

Activity of enterprises with up to 9 persons employed in 2016

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Łodzi
Statistical Office in Łódź

Główny Urząd Statystyczny, Departament Przedsiębiorstw
Statistics Poland, Enterprises Department

Zespół autorski

Editorial team

Jerzy Harbat, Jacek Kotowski
Artur Mikulec, Agnieszka Mirończuk
Dominik Dąbrowski, Elżbieta Pabijanek

Kierujący

Supervisor

Piotr Ryszard Cmela
Aneta Płatek

ISSN 2392-0750

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<http://www.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source.

Przedmowa

Niniejsze opracowanie jest kolejną edycją publikacji, w której scharakteryzowano działalność gospodarczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób (mikroprzedsiębiorstw) objętych rocznym reprezentacyjnym badaniem realizowanym na formularzu *SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw*.

Pierwsza część publikacji ma charakter analityczny i zawiera opis wyników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w 2016 r. w przekroju terytorialnym, jak i według rodzaju prowadzonej działalności. Analizie poddane zostały dane o liczbie przedsiębiorstw, pracujących, przeciętnym zatrudnieniu i wynagrodzeniu, jak i wyniki finansowe tych przedsiębiorstw, tj. wartość przychodów i kosztów, sprzedaż detaliczna i hurtowa oraz posiadane środki trwałe.

W kolejnej części opracowania przedstawiona została metodologia badania mikroprzedsiębiorstw, a także jego zakres podmiotowy i przedmiotowy oraz definicje podstawowych pojęć. Uzupełnieniem publikacji jest aneks tabelaryczny ze szczegółowymi danymi omówionymi w części analitycznej.

Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja będzie cennym źródłem informacji dla wszystkich osób zainteresowanych działalnością mikroprzedsiębiorstw w Polsce.

Pragniemy również podziękować wszystkim Respondentom, którzy wypełnili formularz *SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw*, będące bazą do opracowania tej publikacji.

Zastępca Dyrektora
Departamentu Przedsiębiorstw

/-/ Aneta Płatek

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Łodzi

/-/ dr Piotr Ryszard Cmela

Preface

This study is the next edition of publication dedicated to the characteristics of the economic activity of enterprises with up to 9 persons employed (microenterprises). Basic source of presented data is the annual sample survey of enterprises with up to 9 persons employed carried out on the *SP-3 – Report on economic activity of enterprises*.

The first part of the publication is an analysis including description of economic activity results of microenterprises in 2016 both on the voivodship level and NACE Rev. 2 section level. Analysis includes data on number of enterprises, persons employed, average paid employment, wages and salaries as well as financial results of these enterprises, i.e. value of revenues and costs, retail sales, wholesale and fixed assets.

The next part of the study presents methodology, scope and content of the survey, as well as the definitions of basic terms. Detailed tables discussed in the analytical part complete the publication.

We hope that this publication will be a valuable source of information for anyone interested in the activity of microenterprises in Poland.

We would like to thank all Respondents who filled out *SP-3 – Report on economic activity of enterprises*, which are the basis for the development of this publication.

Deputy Director
of the Enterprises Department

/-/ Aneta Płatek

Director
of the Statistical Office in Łódź

/-/ Piotr Ryszard Cmela, Ph.D

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
<i>Preface</i>	4
Spis tablic	6
<i>List of tables</i>	6
Spis wykresów	7
<i>List of charts</i>	7
Spis map	9
<i>List of maps</i>	9
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	10
<i>Symbols and main abbreviations</i>	10
Synteza	12
<i>Executive summary</i>	15
Rozdział 1. Podstawowe dane o mikroprzedsiębiorstwach w latach 2012-2016	18
<i>Chapter 1. Basic data on microenterprises in 2012-2016</i>	18
Rozdział 2. Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD	22
<i>Chapter 2. Microenterprises survey results by section level of NACE Rev. 2</i> ...	22
Rozdział 3. Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw według województw	28
<i>Chapter 3. Microenterprises survey results by voivodship</i>	28
Rozdział 4. Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw według województw oraz sekcji PKD	34
<i>Chapter 4. Microenterprises survey results by voivodship and section level of NACE Rev. 2</i>	34
Uwagi metodyczne	37
<i>Methodological notes</i>	42
1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania	37
1. <i>Scope and content of the survey</i>	42
2. Objasnienia podstawowych pojęć	38
2. <i>Basic definitions</i>	43
Aneks – mapy	47
<i>Annex – maps</i>	47
Aneks tabelaryczny	52
<i>Tabular annex</i>	52

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.	Podstawowe dane o działalności gospodarczej mikro- przedsiębiorstw w latach 2012-2016.....	52
Table 1.	<i>Basic data on economic activity of microenterprises in 2012-2016.....</i>	52
Tablica 2.	Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw.....	53
Table 2.	<i>Microenterprises' economic activity indicators</i>	53
Tablica 3.	Mikroprzedsiębiorstwa, przeciętne zatrudnienie, wynagrodze- nia brutto, wartość brutto środków trwałych oraz nakłady na rzeczowe aktywa trwałe według sekcji PKD w 2016 r.	55
Table 3.	<i>Microenterprises, average paid employment, gross wages and salaries, gross value of fixed assets and outlays on tangible fixed assets by NACE Rev. 2 section in 2016.....</i>	55
Tablica 4.	Pracujący w mikroprzedsiębiorstwach według statusu zatrudnienia oraz sekcji PKD w 2016 r.....	56
Table 4.	<i>Persons employed in microenterprises by employment status and NACE Rev. 2 section in 2016.....</i>	56
Tablica 5.	Przychody i koszty, sprzedaż detaliczna i hurtowa mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w 2016 r.	60
Table 5.	<i>Revenues and costs, retail sale and wholesale of microenterprises by NACE Rev. 2 section in 2016</i>	60
Tablica 6.	Mikroprzedsiębiorstwa według lat prowadzenia działalności gospodarczej i sekcji PKD w 2016 r.	62
Table 6.	<i>Microenterprises by years of economic activity and NACE Rev. 2 section in 2016</i>	62
Tablica 7	Mikroprzedsiębiorstwa według liczby pracujących w głównym miejscu pracy i sekcji PKD w 2016 r.	64
Table 7.	<i>Microenterprises by number of persons employed in the main workplace and NACE Rev. 2 section in 2016.....</i>	64
Tablica 8.	Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w 2016 r.	66
Table 8.	<i>Microenterprises' economic activity indicators by NACE Rev. 2 section in 2016.....</i>	66
Tablica 9.	Zmiany rodzaju prowadzonej działalności mikroprzedsiębiorstw w oparciu o dane rejestrowe i wyniki badania w 2016 r.....	70
Table 9.	<i>Changes of the principal kind of activity conducted by micro- enterprises based on register data and survey results in 2016.....</i>	70
Tablica 10.	Pracujący w mikroprzedsiębiorstwach według statusu zatrudnienia oraz województw w 2016 r.....	72
Table 10.	<i>Persons employed in microenterprises by employment status and voivodship in 2016.....</i>	72

Tablica 11.	Mikroprzedsiębiorstwa, przeciętne zatrudnienie, wynagrodzenia brutto, wartość brutto środków trwałych oraz nakłady na rzeczowe aktywa trwałe według województw w 2016 r.....	74
Table 11.	<i>Microenterprises, average paid employment, gross wages and salaries, gross value of fixed assets and outlays on tangible fixed assets by voivodship in 2016</i>	74
Tablica 12.	Przychody i koszty, sprzedaż detaliczna i hurtowa mikroprzedsiębiorstw według województw w 2016 r.	75
Table 12.	<i>Revenues and costs, retail sale and wholesale of micro-enterprises by voivodship in 2016</i>	75
Tablica 13.	Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw w 2016 r.	76
Table 13.	<i>Microenterprises' economic activity indicators by voivodship in 2016.....</i>	76
Tablica 14.	Mikroprzedsiębiorstwa, pracujący, przychody i wynagrodzenia brutto według województw oraz sekcji PKD w 2016 r.....	78
Table 14.	<i>Microenterprises, persons employed, revenues and gross wages and salaries by voivodship and NACE Rev. 2 section in 2016.....</i>	78
Tablica 15.	Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw oraz sekcji PKD w 2016 r.....	80
Table 15.	<i>Microenterprises' economic activity indicators by voivodship and NACE Rev. 2 section in 2016.....</i>	80

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Przychody, koszty i nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w mikroprzedsiębiorstwach w latach 2012-2016	18
Chart 1.	<i>Revenues, costs and outlays on tangible fixed assets of micro-enterprises in 2012-2016.....</i>	18
Wykres 2.	Nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo, miesięczne przychody na 1 pracującego i wskaźnik rentowności obrotu brutto w latach 2012-2016	20
Chart 2.	<i>Excess of revenues over costs per 1 microenterprise, monthly revenues per 1 person employed and gross turnover profitability indicator in 2012-2016.....</i>	20
Wykres 3.	Sprzedaż detaliczna, hurtowa i produkcja budowlano-montażowa w przychodach mikroprzedsiębiorstw w latach 2012-2016	21
Chart 3.	<i>Retail sale, wholesale and construction and assembly production in revenues of microenterprises in 2012-2016.....</i>	21
Wykres 4.	Struktura mikroprzedsiębiorstw i pracujących według przeważającego rodzaju działalności w 2016 r.....	22
Chart 4.	<i>Structure of microenterprises and persons employed by NACE Rev. 2 section in 2016.....</i>	22

Wykres 5.	Struktura przychodów i nakładów na rzeczowe aktywa trwałe mikroprzedsiębiorstw według przeważającego rodzaju działalności w 2016 r.	23
Chart 5.	<i>Structure of revenues and outlays on tangible fixed assets of microenterprises by NACE Rev. 2 section in 2016</i>	23
Wykres 6.	Struktura mikroprzedsiębiorstw według lat prowadzenia działalności gospodarczej dla wybranych sekcji PKD w 2016 r.	25
Chart 6.	<i>Structure of microenterprises by years of conducting economic activity for chosen NACE Rev. 2 section in 2016</i>	25
Wykres 7.	Struktura mikroprzedsiębiorstw według liczby pracujących w głównym miejscu pracy dla wybranych sekcji PKD w 2016 r.	26
Chart 7.	<i>Structure of microenterprises by number of persons employed in the main workplace for chosen NACE Rev. 2 section in 2016</i>	26
Wykres 8.	Struktura mikroprzedsiębiorstw i pracujących według województw w 2016 r.	28
Chart 8.	<i>Structure of microenterprises and persons employed by voivodship in 2016</i>	28
Wykres 9.	Struktura przychodów i nakładów na rzeczowe aktywa trwałe mikroprzedsiębiorstw według województw w 2016 r.	29
Chart 9.	<i>Structure of revenues and outlays on tangible fixed assets of microenterprises by voivodship in 2016</i>	29
Wykres 10.	Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności i pracujący na 1000 mikroprzedsiębiorstw według województw w 2016 r.	30
Chart 10.	<i>Microenterprises per 100 thousand population, persons employed per 1000 of microenterprises by voivodship in 2016</i>	30
Wykres 11.	Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego i miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwach według województw w 2016 r.	31
Chart 11.	<i>Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee and monthly revenues per 1 person employed in microenterprises by voivodship in 2016</i>	31
Wykres 12.	Wskaźnik rentowności obrotu brutto i nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo według województw w 2016 r.	32
Chart 12.	<i>Gross turnover profitability indicator and excess of revenues over costs per 1 microenterprise by voivodship in 2016</i>	32
Wykres 13.	Sprzedaż detaliczna, hurtowa i produkcja budowlano-montażowa w przychodach mikroprzedsiębiorstw według województw w 2016 r.	33
Chart 13.	<i>Retail sale, wholesale, construction and assembly production in revenues of microenterprises by voivodship in 2016</i>	33

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności w 2016 r.	47
Map 1.	<i>Microenterprises per 100 thousand population in 2016.....</i>	<i>47</i>
Mapa 2.	Pracujący na 1000 mikroprzedsiębiorstw w 2016 r. (stan w dniu 31 XII)	47
Map 2.	<i>Persons employed per 1000 microenterprises in 2016 (as of 31 XII).....</i>	<i>47</i>
Mapa 3.	Przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw w 2016 r.....	48
Map 3.	<i>Average paid employment per 1000 microenterprises in 2016.....</i>	<i>48</i>
Mapa 4.	Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w 2016 r.....	48
Map 4.	<i>Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee in 2016</i>	<i>48</i>
Mapa 5.	Miesięczne przychody na 1 pracującego w 2016 r.	49
Map 5.	<i>Monthly revenues per 1 person employed in 2016.....</i>	<i>49</i>
Mapa 6.	Wskaźnik rentowności obrotu brutto w 2016 r.....	49
Map 6.	<i>Gross turnover profitability indicator in 2016.....</i>	<i>49</i>
Mapa 7.	Nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo w 2016 r.	50
Map 7.	<i>Excess of revenues over costs per 1 microenterprise in 2016.....</i>	<i>50</i>
Mapa 8.	Udział sprzedaży detalicznej w przychodach w 2016 r.....	50
Map 8.	<i>The share of retail sale in revenues in 2016</i>	<i>50</i>
Mapa 9.	Udział sprzedaży hurtowej w przychodach w 2016 r.....	52
Map 9.	<i>The share of wholesale in revenues in 2016</i>	<i>52</i>
Mapa 10.	Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach w 2016 r.	51
Map 10.	<i>The share of construction and assembly production in revenues in 2016.....</i>	<i>51</i>

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

Symbols and main abbreviations

Znaki umowne

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit</i>
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>

Objaśnienia skrótów

Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>
mln <i>mln</i>	milion <i>million</i>
mld <i>bn</i>	miliard <i>billion</i>
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności <i>Polish Classification of Activity</i>
NACE	<i>Statistical classification of economic activities in the European Community</i>

Skróty i pełne nazwy według PKD stosowane w publikacji

Abbreviations and full names according to NACE Rev. 2 used in the publication

Skrót <i>Abbreviation</i>	Pełna nazwa <i>Full name</i>
-	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>
-	Górnictwo i wydobywanie <i>Mining and quarrying</i>
-	Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych <i>Electricity, gas steam and air conditioning supply</i>
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
-	Budownictwo <i>Construction</i>
Handel; naprawa poj. samoch. <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, including motorcycles</i>
-	Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
-	Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>
Obsługa rynku nieruchomości <i>-</i>	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techn. <i>-</i>	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca <i>-</i>	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>
-	Edukacja <i>Education</i>
-	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>
Kultura, rozrywka i rekreacja <i>-</i>	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>
-	Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>

Synteza

W 2016 r. liczba mikroprzedsiębiorstw wyniosła 2 004,0 tys., co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 99,0 tys. jednostek. Analizując zbiorowość w latach 2012-2016 jedynym okresem, w którym odnotowano spadek liczby mikroprzedsiębiorstw był rok 2013 r., w którym liczba jednostek w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 1,6%. W kolejnych latach (2014-2016) systematycznie wzrastała – średnio o 4,5%. Średnia roczna liczba jednostek w latach 2012-2016 wyniosła 1 854,5 tys. Pod względem pracujących w mikroprzedsiębiorstwach sytuacja przedstawiała się podobnie. W 2013 r. również odnotowano spadek liczby osób pracujących w tych jednostkach w stosunku do roku poprzedniego o 2,9%, a w kolejnych latach (2014-2016) następował wzrost liczby osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach – średniorocznie kształtował się on na poziomie 4,8%. Średnia roczna liczba osób pracujących w omawianych jednostkach w okresie 2012-2016 wyniosła 3 655,3 tys.

W latach 2012-2016 występował systematyczny wzrost zarówno przychodów, jak i kosztów mikroprzedsiębiorstw. Średnie roczne przychody mikroprzedsiębiorstw w całym analizowanym okresie kształtowały się na poziomie 913,3 mld zł, a średnie roczne koszty wyniosły 804,4 mld zł. Udział poniesionych kosztów do uzyskanych przychodów w 2012 r. wyniósł 89,3% i w kolejnych latach systematycznie spadał – w 2015 r. wyniósł 87,2%, w 2016 r. wzrósł do poziomu 88,1%. Średnioroczna dynamika przychodów wyniosła 106,3, a kosztów 105,9.

W 2016 r. najwięcej jednostek o liczbie pracujących do 9 osób (480,6 tys. tj. 24,0% wszystkich mikroprzedsiębiorstw) prowadziło działalność gospodarczą w zakresie *handlu; napraw pojazdów samochodowych*^Δ. Pozostałe, znaczące pod względem liczby mikroprzedsiębiorstw sekcje PKD to: *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – 264,0 tys. jednostek (13,2%); *budownictwo* – 255,1 tys. jednostek (12,7%); *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* – 172,1 tys. jednostek (8,6%) oraz *przemysł* – 183,0 tys. jednostek (9,1%). W 2016 r. wyżej wymienione sekcje PKD skupiały łącznie 1 354,9 tys. jednostek, które stanowiły 67,5% ogółu mikroprzedsiębiorstw.

Analizując stan oraz strukturę osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach według sekcji PKD w 2016 r. zaobserwowano, że najwięcej osób pracowało w następujących sekcjach PKD: *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ – 1 112,7 tys. osób (28,1%); *budownictwo* – 525,0 tys. osób (13,3%); *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – 443,7 tys. osób (11,2%) oraz *transport i gospodarka magazynowa* – 292,4 tys. osób (7,4%), a także w *przemysle* – 435,7 tys. osób (11,0%). W 2016 r. wyżej wymienione sekcje PKD skupiały łącznie 2 809,6 tys. osób, tj. 71,0% pracujących ogółem. Liczba pracujących ogółem w mikroprzedsiębiorstwach wyniosła 3 957,2 tys.

Liczba mikroprzedsiębiorstw przypadających na 100 tys. mieszkańców w Polsce była najwyższa w sekcjach: *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (1 251 jednostek na 100 tys. mieszkańców), *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (687 jednostek na 100 tys. mieszkańców) oraz *budownictwo* (664 jednostki na 100 tys. mieszkańców), a najniższa w sekcji *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo* (24 jednostki na 100 tys. mieszkańców). W skali całego kraju wartość omawianego wskaźnika wyniosła 5 215 jednostek na 100 tys. mieszkańców.

Sekcjami PKD o najwyższej liczbie pracujących w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw były: *zakwaterowanie i gastronomia*^Δ (2 832 osoby), *przetwórstwo przemysłowe* (2 382 osoby) oraz *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (2 315 osób) – nie są to jednak sekcje z najwyższym udziałem osób pracujących, choć razem skupiają 42,2% pracujących ogółem w mikroprzedsiębiorstwach. Wartości analizowanego wskaźnika w podanych sekcjach znacznie przekraczały jego wartość dla Polski (1 975 osób).

Najwyższy wskaźnik rentowności obrotu brutto odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: *opieki zdrowotnej i pomocy społecznej* (44,8), *działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej* (28,6%) oraz *informacji i komunikacji* (23,3%). Były one wyższe od wskaźnika łącznie dla wszystkich jednostek o liczbie pracujących do 9 osób (11,9%). Najniższą wartość nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach odnotowano wśród mikroprzedsiębiorstw z sekcji *obsługa rynku nieruchomości*^Δ (2,2%).

W przypadku nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo dominowały jednostki z sekcji: *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (80 601 zł), *opieka zdrowotna*

i pomoc społeczna (80 551 zł) oraz *informacja i komunikacja* (76 399 zł). Średnia wartość nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo w skali całego kraju wyniosła 62 319 zł, a najniższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano wśród jednostek o liczbie pracujących do 9 osób z sekcji *obstuga rynku nieruchomości*^A (16 351 zł).

Spośród 2 004,0 tys. mikroprzedsiębiorstw funkcjonujących w Polsce w 2016 r. najwięcej, tj. 18,8% (376,0 tys.) miało siedzibę na terenie województwa mazowieckiego, dalsze 11,0% (221,4 tys.) na terenie województwa śląskiego, a kolejne 10,2% (203,9 tys.) na terenie województwa wielkopolskiego. Najmniej jednostek o liczbie pracujących do 9 osób miało siedzibę w województwach lubuskim i podlaskim (po 2,4%) oraz opolskim (2,1%) – łącznie 188,5 tys. mikroprzedsiębiorstw.

Największy odsetek pracujących odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach z siedzibą w województwie: mazowieckim (19,0%, tj. 750,1 tys.), śląskim (11,6%, tj. 459,1 tys.) oraz wielkopolskim (10,5%, tj. 416,3 tys.). Województwa: świętokrzyskie (2,4%), podlaskie (2,3%) i opolskie (2,2%) charakteryzowały się najmniejszą liczbą pracujących ogółem – łącznie 268,8 tys. osób.

Największą część przychodów jednostek o liczbie pracujących do 9 osób wypracowały mikroprzedsiębiorstwa województwa mazowieckiego 25,5% (267,0 mld zł), wielkopolskiego 10,4% (108,9 mld zł) oraz śląskiego 10,3% (107,7 mld zł). Jednostki z trzech wyżej wymienionych województw uzyskały łącznie 46,2% przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem (1 045,8 mld zł).

Największy udział w generowaniu zarówno sprzedaży detalicznej, hurtowej, jak i produkcji budowlano-montażowej miały jednostki z województwa mazowieckiego, które wypracowały odpowiednio: 19,7% (40,1 mld zł) sprzedaży detalicznej ogółem, 23,7% (62,8 mld zł) sprzedaży hurtowej ogółem oraz 23,1% (20,7 mld zł) produkcji budowlano-montażowej ogółem. Najmniejszy udział w sprzedaży detalicznej osiągnęły jednostki o liczbie pracujących do 9 osób z województwa opolskiego 2,0% (4,0 mld zł), w zakresie sprzedaży hurtowej ogółem mikroprzedsiębiorstwa z województwa warmińsko-mazurskiego 1,7% (4,5 mld zł), a pod względem produkcji budowlano-montażowej ogółem jednostki z województwa podlaskiego 1,8% (1,7 mld zł).

Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw w poszczególnych województwach w 2016 r. wahał się od 3 722 jednostek na 100 tys. ludności w województwie podkarpackim do 7 019 jednostek na 100 tys. ludności w województwie mazowieckim. Najwyższą wartość wskaźnika miesięcznych przychodów na 1 pracującego zanotowano dla jednostek z województwa mazowieckiego – 31 135 zł.

W zakresie sprzedaży detalicznej wyróżniały się mikroprzedsiębiorstwa z województwa warmińsko-mazurskiego, dla których udział sprzedaży detalicznej w przychodach wyniósł 26,4%. Pod względem sprzedaży hurtowej dominowały jednostki o liczbie pracujących do 9 osób z województwa opolskiego, łódzkiego i wielkopolskiego, wśród których udział sprzedaży hurtowej w przychodach wyniósł odpowiednio 28,2%, 27,9% i 27,0%. Biorąc pod uwagę produkcję budowlano-montażową na tle mikroprzedsiębiorstw z poszczególnych województw wyróżniały się jednostki o liczbie pracujących do 9 osób z województwa małopolskiego i zachodniopomorskiego, które miały największy udział tego rodzaju produkcji w przychodach – po 12,4%.

Analizując wyniki działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2016 r. według sekcji PKD w ramach każdego województwa (analiza pozioma) zaobserwowano, że najwięcej jednostek o liczbie pracujących do 9 osób w każdym z województw, jak również w skali całego kraju – prowadziło działalność w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^A. Liczba mikroprzedsiębiorstw w wyżej wymienionej sekcji wahała się od 10,1 tys. w województwie opolskim do 82,1 tys. w mazowieckim, a pracujących ogółem od 22,1 tys. osób w opolskim do 200,1 tys. osób w mazowieckim. Sekcja o największej liczbie pracujących – w każdym z województw, jak również w skali całego kraju – to *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^A. Najwięcej pracujących (poza handlem) odnotowano w *budownictwie*, z wyjątkiem województwa łódzkiego gdzie największą wartość zaobserwowano w *przemśle* (39,4 tys. osób), a w województwie mazowieckim w *działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej* (107,9 tys. osób). Najwięcej mikroprzedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 tys. ludności prowadziło działalność w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^A. Liczba jednostek o liczbie pracujących do 9 osób przypadająca na 100 tys. ludności w wyżej wymienionej sekcji wahała się od 914 w województwie

warmińsko-mazurskim do 1 533 w mazowieckim. We wszystkich województwach najwyższe miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie osiągnięto w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ – mieściły się one w przedziale od 27 432 zł dla jednostek z województwa podkarpackiego do 40 364 zł dla jednostek z województwa mazowieckiego (nie brano pod uwagę przemysłu).

Analiza wyników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2016 r. według województw w ramach każdej sekcji PKD (analiza pionowa) wskazała, że najwięcej mikroprzedsiębiorstw na 100 tys. ludności funkcjonowało w *przemśle* (663) w województwie pomorskim, w *budownictwie* (845) w województwie małopolskim, a w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (1 533), *transport i gospodarka magazynowa* (478) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (1 194) w województwie mazowieckim. Największa liczba pracujących przypadająca na 1000 mikroprzedsiębiorstw w ramach analizowanych sekcji była dość zróżnicowana i wynosiła odpowiednio: 2 732 osoby w *przemśle* w województwie łódzkim, 2 324 osoby w *budownictwie* w województwie mazowieckim i 2 437 osób w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ w województwie mazowieckim, a także 2 364 osoby w sekcji *transport i gospodarka magazynowa* w województwie lubelskim i 1 837 osób sekcji *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* w województwie śląskim. Największa wartość miesięcznych przychodów na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwach wśród analizowanych działalności występowała w sekcjach: *budownictwo* (30 227 zł), *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (40 364 zł) oraz w sekcji *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (19 091 zł) – w województwie mazowieckim, a w sekcji *transport i gospodarka magazynowa* (23 254 zł) – w województwie dolnośląskim.

Executive summary

In 2016 the number of microenterprises amounted to 2 004.0 thousand, which is an increase of 99.0 thousand units compared to previous year. In the years 2012-2016 the only period where a decrease of the number of microenterprises was observed was 2013 (the decrease on annual basis compared to 2012 was 1.6%). In the next years (2014-2016) there was systematic increase in the number of microenterprises – average about 4.5%. The average annual number of units in 2012-2016 was 1 854.5 thousand. There was similar situation regarding to the number of persons employed in microenterprises. In 2013 there was a decrease about 2.9% in the number of persons employed compared to the previous year. In all the other years (2014-2016), there was an increase in the number of persons employed (annual average stood at 4.8%). The average annual number of persons employed in microenterprises in the period 2012-2016 was 3 655.3 thousand.

In 2012-2016, there was a systematic increase in both revenues and costs of microenterprises. The average annual revenues of microenterprises in the described period amounted to 913.3 bn zł, and the average annual costs amounted to 804.4 bn zł. Cost level indicator in 2012 amounted to 89.3%, systematically decreased in the following years to 87.2% in 2015 and increase up to 88.1 % in 2016. The average annual growth rate of revenues was 106.3 and growth rate of costs amounted to 105.9.

In 2016 most of the units with up to 9 persons employed (480.6 thousand, i.e. 24.0 % of all microenterprises) conducted activity in the field of trade; repair of motor vehicles. Other NACE sections, significant in the number of microenterprises were: professional, scientific and technical activities – 264.0 thousand units (13.2%); construction – 255.1 thousand units (12.7%); industry – 183.0 thousand units (9.1%) and health care and social work activities – 172.1 thousand units (8.6%). In 2016 to the above mentioned sections of NACE belonged a total of 1 354.9 thousand units, which accounted for 67.5% of all microenterprises.

Analyzing condition and structure of all persons employed in microenterprises according to NACE sections in 2016 it has been observed that most persons worked in the following sections: trade; repair of motor vehicles – 1 112.7 thousand persons (28.1%); construction – 525.0 thousand persons (13.3%); professional, scientific and technical activities – 443.7 thousand persons (11.2%), transportation and storage – 292.4 thousand persons (7.4%), as well as industry – 435.7 thousand persons (11.0%). In 2016 the above mentioned NACE sections accounted together for 2 809.6 thousand persons (i.e. 71.0% of all persons employed). The number of persons employed in microenterprises amounted to 3 957.2 thousand persons.

The number of microenterprises per 100 thousand population in Poland was the highest in the sections: trade; repair of motor vehicles (1 251 units per 100 thousand population), professional, scientific and technical activities (687 units) and construction (664 units), and the lowest in agriculture, forestry and fishing (24 units). On the country level the value of this indicator amounted to 5 215 units per 100 thousand population.

NACE sections with the highest total number of persons employed per 1000 microenterprises were: accommodation and catering (2 832 persons employed), industry (2 382) and trade; repair of motor vehicles (2 315). Mentioned sections concentrated together 42.2% of all persons employed in microenterprises. The value of analyzed indicator in above mentioned NACE sections significantly exceeded the country level (1 975 persons).

The highest values of the gross turnover profitability rate was observed in microenterprises conducting activity in the following areas: health care and social work activities (44.8%), professional, scientific and technical activities (28.6%) and information and communication (23.3%). Value of indicators in above mentioned sections was much higher than its value on the country level (11.9%). The lowest value of this indicator was observed among microenterprises conducting real estate activities (2.2%).

The highest excess of revenues over costs per 1 microenterprise was observed in entities conducting activity in the following areas: financial and insurance activities (86 601 zł), health care and social work activities (80 551 zł) and information and communication (76 399 zł). The average excess of

revenues over costs per 1 microenterprises on the country level was 62 319 zł. The lowest value of this indicator was observed in real estate activities (16 351 zł).

Among the 2 004.0 thousand microenterprises in Poland in 2016 the most were located in Mazowieckie Voivodship (18.8%, i.e. 376.0 thousand units), Slaskie (11.0%, i.e. 221.4 thousand), and Wielkopolskie (10.2%, i.e. 203.9 thousand). The least units with up to 9 persons employed had their headquarters in Lubuskie, Podlaskie (on 2.4%) and Opolskie (2.1%) – together 188.5 thousand microenterprises.

The largest share of persons employed has been observed in microenterprises located in Mazowieckie Voivodship (19.0%, i.e. 750.1 thousand), Slaskie (11.6%, i.e. 459.1 thousand) and Wielkopolskie (10.5%, i.e. 416.3 thousand). Swietokrzyskie (2.4%), Podlaskie (2.3%) and Opolskie (2.2%) had the lowest number of persons employed – a total of 268.8 thousand persons.

The largest share of revenues was generated by microenterprises located in Mazowieckie Voivodship (25.5%, i.e. 267.0 bn zł), Wielkopolskie (10.4%, i.e. 108.9 bn zł), Slaskie (10.3%, i.e. 107.7 bn zł). The units of these three voivodships generated a total of 46.2% (1 045.8 bn zł) of surveyed enterprises' revenues.

The largest share in generating both retail sales, wholesale, and construction and assembly production had units from Mazowieckie Voivodship, which incurred 19.7% (40.1 bn zł) of total retail sales, 23.7% (62.8 bn zł) of total wholesale and 23.1% (20.7 bn zł) of total construction and assembly production. The smallest share: in retail sales 2.0% (i.e. 4.0 bn zł) was recorded in enterprises located in Opolskie Voivodship, in wholesale 1.7% (i.e. 4.5 bn zł) in Warminsko-mazurskie Voivodship and in construction and assembly production in all microenterprises 1.8% (1.7 bn zł) in Podlaskie Voivodship.

The amount of microenterprises per 100 thousand population in 2016 ranged from 3 722 units per 100 thousand population in Podkarpackie Voivodship to 7 019 units in Mazowieckie Voivodship. The highest monthly revenues per 1 person employed had units from Mazowieckie Voivodship – 31 135 zł.

Regarding the retail sale, microenterprises located in Warminsko-Mazurskie Voivodship were highly noticeable, with the 26.4% share of retail sales in revenues. The highest share of wholesale in revenues was recorded in the units with up to 9 persons employed from Opolskie, Lodzkie and Wielkopolskie which incurred respectively 28.2%, 27.9% and 27.0%. Units from Malopolskie and Zachodniopomorskie Voivodship incurred the highest share (each 12.4%) of construction and assembly production in revenues.

Horizontal analysis of microenterprises' economic activity in Poland in 2016 according to NACE sections within each voivodship indicated that most units with up to 9 persons employed – in each voivodship as well as in the whole country – conducted activity in trade; repair of motor vehicles. Number of microenterprises in abovementioned section ranged from 10.1 thousand in Opolskie Voivodship to 82.1 thousand in Mazowieckie Voivodship, and the number of persons employed ranged from 22.1 thousand persons in Opolskie to 200.1 thousand persons in Mazowieckie. The section with the highest number of persons employed – in each voivodship as well as in the whole country – was trade; repair of motor vehicles. The highest number of employed persons (except trade; repair of motor vehicles) was recorded in construction, except Lodzkie voivodship – in industry (39.4 thousand employed persons) and except Mazowieckie Voivodship – in professional, scientific and technical activities (107.9 thousand employed persons). The highest number of microenterprises per 100 thousand population in Poland was section trade; repair motor vehicles. The numbers of microenterprises per 100 thousand population in above mentioned section ranged from 914 in Warminsko-Mazurskie Voivodship to 1 533 in Mazowieckie Voivodship. In all voivodships the highest monthly revenues per 1 person employed in microenterprises was observed in section trade; repair of motor vehicles – from 27 432 zł for units in Podkarpackie Voivodship to 40 364 zł in Mazowieckie Voivodship (without industry).

Vertical analysis of economic activity of microenterprises, according to voivodships within NACE sections indicated that most of the enterprises with up to 9 persons employed per 100 thousand population were located in industry (663 units) in Pomorskie Voivodship and in construction (845 units) in Malopolskie Voivodship, in trade; repair of motor vehicles (1 533), in transportation and storage (478) and professional, scientific and technical activities (1 194) in Mazowieckie Voivodship. The highest number of persons employed per 1000 microenterprises in the analyzed sections was quite varied and

amounted to 2 732 persons in industry in Lodzkie Voivodship, 2 324 persons in construction and 2 437 persons in trade; repair of motor vehicles in Mazowieckie Voivodship, 2 364 persons in transportation and storage in Lubelskie Voivodship and 1 837 persons in professional, scientific and technical activities in Slaskie Voivodship. The highest monthly revenues per 1 person employed were recorded in the following sections: construction (30 227 zł), trade; repair of motor vehicles (40 364 zł), and professional, scientific and technical activities (19 091 zł) - in Mazowieckie Voivodship; and transportation and storage (23 254 zł) in Dolnoslaskie Voivodship.

Rozdział 1. Podstawowe dane o mikroprzedsiębiorstwach w latach 2012-2016

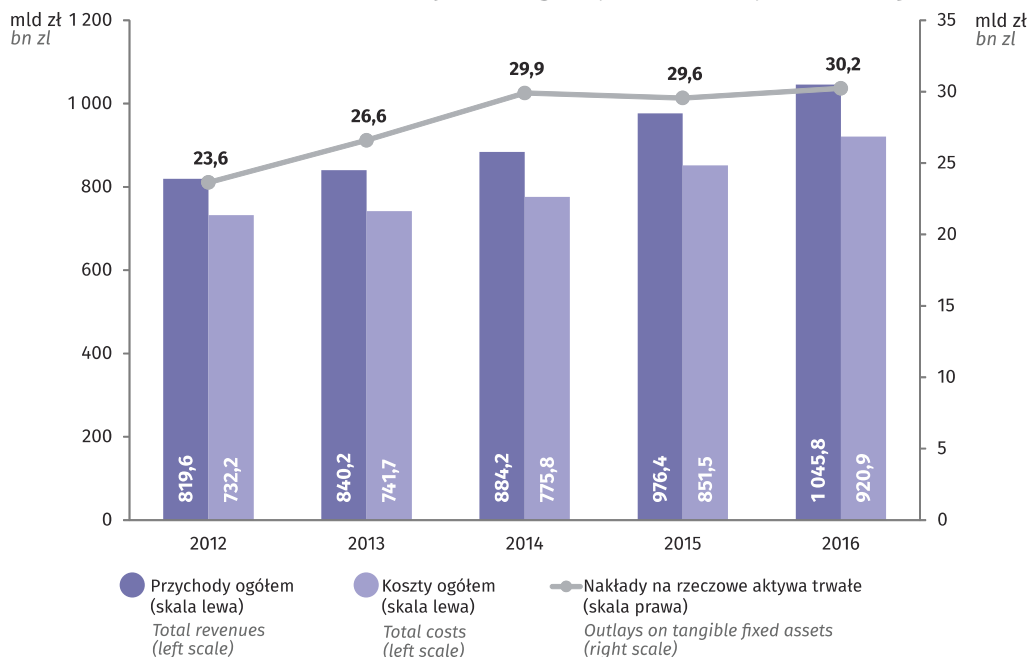
Głównym tematem publikacji jest charakterystyka działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw¹ w Polsce w 2016 r. na podstawie uogólnionych wyników rocznego, reprezentacyjnego badania, realizowanego na formularzu SP-3 *Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw* (o liczbie pracujących do 9 osób).

W 2016 r. liczba mikroprzedsiębiorstw wyniosła 2 004,0 tys., co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 99,0 tys. jednostek. Analizując zbiorowość w latach 2012-2016 jedynym okresem, w którym odnotowano spadek liczby mikroprzedsiębiorstw był rok 2013 r., w którym liczba jednostek w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 1,6%. W kolejnych latach (2014-2016) systematycznie wzrastała – średnio o 4,5%. Średnia roczna liczba jednostek w latach 2012-2016 wyniosła 1 854,5 tys.

W 2013 r. odnotowano spadek liczby osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach w stosunku do roku poprzedniego o 2,9%, a w kolejnych latach (2014-2016) następował ich wzrost – średniorocznie kształtował się on na poziomie 4,8%. Średnia roczna liczba osób pracujących w omawianych jednostkach w okresie 2012-2016 wyniosła 3 655,3 tys.

Wykres 1. Przychody, koszty i nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w mikroprzedsiębiorstwach w latach 2012-2016

Chart 1. Revenues, costs and outlays on tangible fixed assets of microenterprises in 2012-2016

Zmiany w zakresie przeciętnej liczby osób zatrudnionych w mikroprzedsiębiorstwach w Polsce w analizowanym okresie przebiegały podobnie jak w przypadku liczby osób pracujących. Po spadku przeciętnego zatrudnienia w 2013 r. o 5,2%, w kolejnych latach odnotowano jego wzrost odpowiednio

¹ W polskiej statystyce publicznej, zgodnie z obowiązującymi zasadami w statystyce europejskiej, za mikroprzedsiębiorstwo uważa się przedsiębiorstwo o liczbie pracujących do 9 osób.

o 4,2%, 7,9% i 3,8%. Jedynie w 2016 r. przyrost liczby zatrudnionych był mniejszy niż pracujących (3,8% wobec 5,1%), we wcześniejszych latach występowała sytuacja odwrotna. Przeciętna liczba zatrudnionych w mikroprzedsiębiorstwach w latach 2012-2016 kształtowała się na poziomie 1 259,5 tys. osób.

W latach 2012-2016 występował systematyczny wzrost zarówno przychodów ogółem, jak i kosztów ogółem mikroprzedsiębiorstw (zob. wyk. 1). Średnie roczne przychody mikroprzedsiębiorstw w całym analizowanym okresie kształtowały się na poziomie 913,3 mld zł, a średnie roczne koszty wyniosły 804,4 mld zł. Udział poniesionych kosztów do uzyskanych przychodów w 2012 r. wyniósł 89,3% i w kolejnych latach systematycznie spadał – w 2015 r. wyniósł 87,2%, w 2016 r. wzrósł do poziomu 88,1%. Średnioroczna dynamika przychodów wyniosła 106,3, a kosztów 105,9.

W badanym okresie średnio w skali roku wartość nakładów na rzeczowe aktywa trwałe (tj. łącznie nakładów inwestycyjnych i wydatków na zakup używanych środków trwałych) wyniosła 28,0 mld zł. W latach 2013-2014 zauważyć można wzrost wartości tych nakładów – średniorocznie o 12,5%, w 2015 r. odnotowano spadek o 1,2%, a w 2016 r. ponowny wzrost ich wartości, o 2,3%. W całym badanym okresie średnioroczna dynamika nakładów na rzeczowe aktywa trwałe wyniosła 106,3. Analizując wartość tych nakładów w stosunku do przychodów zaobserwowano, że ich udział wahał się w przedziale od 2,9% do 3,4%, przy czym wartość minimalną zanotowano w 2012 r. i 2016 r., a wartość maksymalną w 2014 r.

Wartość brutto środków trwałych w mikroprzedsiębiorstwach w poszczególnych latach badanego okresu regularnie wzrastała. W całym analizowanym okresie średnia roczna wartość brutto środków trwałych wyniosła 238,9 mld zł, a średnioroczna dynamika ich wartości kształtowała się na poziomie 108,2 (wzrost o 8,2%). Udział wartości brutto środków trwałych w przychodach systematycznie wzrastał w latach 2012-2014 (z 24,6% do 27,0%), w latach 2015-2016 obniżył się do poziomu odpowiednio 26,5% i 26,4%.

Kwota wynagrodzeń brutto w 2013 r. spadła w stosunku do roku poprzedniego o 3,8%. W latach 2014-2016 nastąpił wzrost wynagrodzeń brutto odpowiednio o 9,6%, 14,7% i 11,5% w stosunku rocznym – średnioroczny wzrost w tym okresie wyniósł 11,9%. W całym badanym okresie średnio w skali roku wynagrodzenia brutto wyniosły 34,9 mld zł, a ich dynamika 107,8. Udział wynagrodzeń brutto w przychodach ogółem w 2012 r. wyniósł 3,8%, w 2013 r. spadł do 3,6%, a w kolejnych latach ponownie wzrastał – w 2016 r. wyniósł 4,0%.

Analiza działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w zakresie wartości sprzedaży detalicznej w Polsce wskazała na jej spadek w 2013 r. (o 2,3%) oraz wzrost w latach 2014-2016 (średnio o 3,4% w skali roku). W całym analizowanym okresie średnia roczna wartość sprzedaży detalicznej wyniosła 191,3 mld zł, a dynamika wartości sprzedaży detalicznej wyniosła rocznie 102,0 (wzrost o 2,0%).

Wartość sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw w Polsce systematycznie wzrastała w badanym okresie. Średnia wartość sprzedaży hurtowej w latach 2012-2016 kształtowała się na poziomie 241,9 mld zł, a dynamika wartości sprzedaży hurtowej wyniosła średniorocznie 103,7 (wzrost o 3,7%).

Analiza wyników mikroprzedsiębiorstw w zakresie produkcji budowlano-montażowej w Polsce wskazuje na spadek jej wartości o 1,4% w 2013 r. w stosunku do roku poprzedniego oraz jej wzrost w kolejnych trzech latach (średnio o 7,0% w skali roku). W całym badanym okresie średnioroczny wzrost wartości produkcji budowlano-montażowej wyniósł 4,8%. Średni poziom produkcji budowlano-montażowej mikroprzedsiębiorstw wyniósł 79,5 mld zł.

Szczegółowe wartości dla wybranych danych dotyczących działalności gospodarczej przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w latach 2012-2016 zawiera tablica 1.

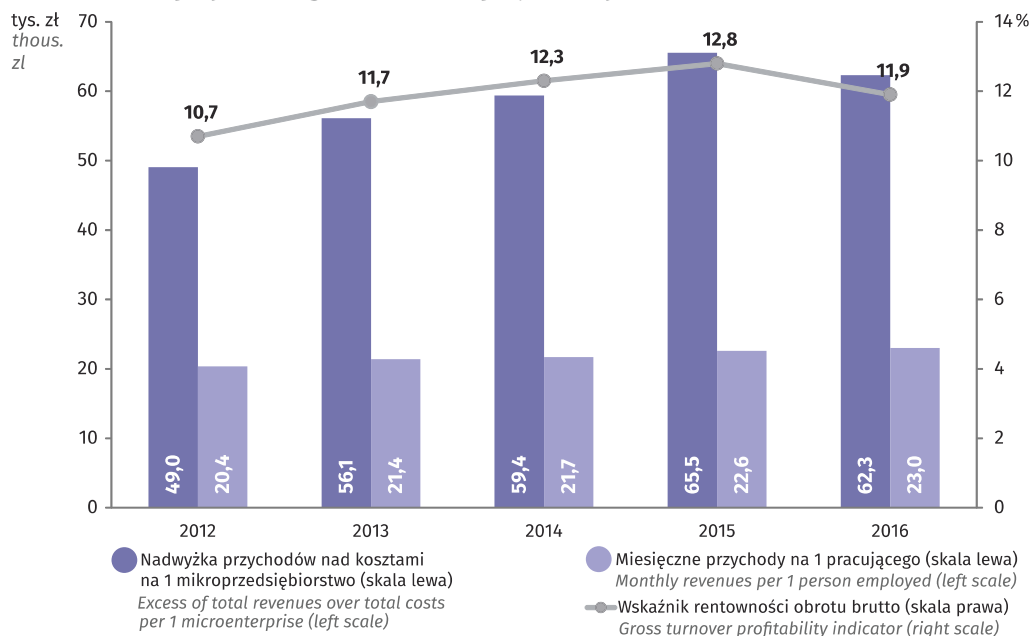
Analiza działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2012-2016 według wybranych wskaźników pozwala na relatywną ocenę stanu i struktury tego sektora oraz opis działalności gospodarczej jednostek o liczbie pracujących do 9 osób (zob. tabl. 2).

Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw w 2012 r. wyniósł 4 627 jednostek. W 2013 r. zaobserwowano spadek liczby mikroprzedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 tys. ludności do 4 557 jednostek, a w latach 2014-2016 ich liczba wzrosła – z 4 746 do 5 215 jednostek. Wzrost wartości wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw (od 2013 r.) wynika zarówno z rosnącej liczby przedsiębiorstw, jak i spadającej liczby ludności w Polsce.

W latach 2012-2014 występował systematyczny spadek liczby osób pracujących w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw – z 1 987 w 2012 r. do 1 955 w 2014 r. W 2015 r. odnotowano wzrost wartości omawianego wskaźnika do 1 976 osób na skutek większego wzrostu liczby osób pracujących (z 3 569,7 tys. osób do 3 764,2 tys. osób) niż liczby mikroprzedsiębiorstw (z 1 826,3 tys. do 1 905,0 tys.), a w 2016 r. nieznaczny spadek wskaźnika do 1 975. Podobna sytuacja występowała pod względem wskaźnika przeciętnej liczby zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw. Przy czym, w latach 2012-2013 odnotowano jego spadek z 691 do 666 osób, w kolejnych dwóch latach jego wartość wzrosła do 667 osób w 2014 r. oraz 690 osób w 2015 r., a w 2016 r. spadła do 680 osób.

Wykres 2. Nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo, miesięczne przychody na 1 pracującego i wskaźnik rentowności obrotu brutto w latach 2012-2016

Chart 2. Excess of revenues over costs per 1 microenterprise, monthly revenues per 1 person employed and gross turnover profitability indicator in 2012-2016

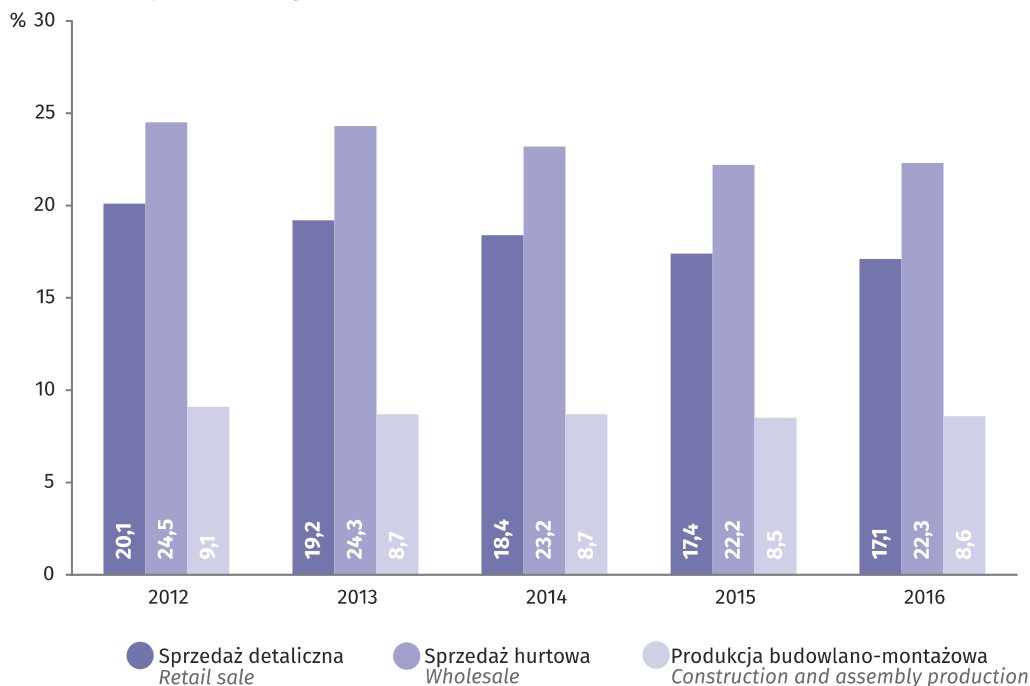

Kolejne trzy wskaźniki: „nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo”, „miesięczne przychody na 1 pracującego” oraz „rentowność obrotu brutto” – odnoszą się do finansowych aspektów działalności mikroprzedsiębiorstw (zob. wyk. 2). W latach 2012-2015 wartość pierwszego z wymienionych wskaźników systematycznie wzrastała z 49 045 zł do 65 541 zł (w wyniku wyższego wzrostu przychodów nad kosztami – przy zmieniającej się liczbie jednostek). Natomiast spadek wartości analizowanego wskaźnika do poziomu 62 319 zł w 2016 r. spowodowany był wyższą dynamiką kosztów nad przychodami – przy dodatkowym wzroście liczby mikroprzedsiębiorstw. Wartości „miesięcznych przychodów na 1 pracującego” systematycznie wzrastały w całym badanym okresie (z 20 372 zł w 2012 r. do 23 001 zł w 2016 r.). Wartości trzeciego ze wskaźników – „rentowności obrotu brutto”, odnoszącego różnicę pomiędzy przychodami a kosztami do przychodów w analizowanym okresie, wahały się od 10,7% (w 2012 r.) do 12,8% (w 2015 r.). W 2016 r. wskaźnik rentowności obrotu brutto wyniósł 11,9%.

W całym badanym okresie zanotowano systematyczny wzrost „miesięcznego wynagrodzenia brutto na 1 zatrudnionego” (z 2 114 zł w 2012 r. do 2 577 zł w 2016 r.). W 2013 r. był on spowodowany większym spadkiem przeciętnej liczby zatrudnionych niż wynagrodzeń, a w latach 2014-2015 wynikiem wyższego wzrostu wynagrodzeń niż liczby zatrudnionych.

Wykres 3. Sprzedaż detaliczna, hurtowa i produkcja budowlano-montażowa w przychodach mikroprzedsiębiorstw w latach 2012-2016

Chart 3. Retail sale, wholesale and construction and assembly production in revenues of microenterprises in 2012-2016

Na wykresie 3 przedstawiono trzy wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw odnoszące się do jednostek prowadzących działalność handlową i dokonujących sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. Udział sprzedaży detalicznej w przychodach ogółem zmniejszył się w analizowanym okresie z 20,1% w 2012 r. do 17,1% w 2016 r. Udział sprzedaży hurtowej w przychodach ogółem również się zmniejszył w latach 2012-2015 (z 24,5% do 22,2%), a w 2016 r. wzrósł do 22,3%. Podobnie było w przypadku porównania wartości produkcji budowlano-montażowej do przychodów ogółem. W latach 2012-2015 jej udział zmniejszył się z 9,1% do 8,5%, a w 2016 r. wzrósł do 8,6%. Było to spowodowane różnymi czynnikami: zmniejszeniem się produkcji budowlano-montażowej w 2013 r., wyższą dynamiką przychodów ogółem w 2015 r. oraz wyższą dynamiką produkcji budowlano-montażowej w 2016 r.

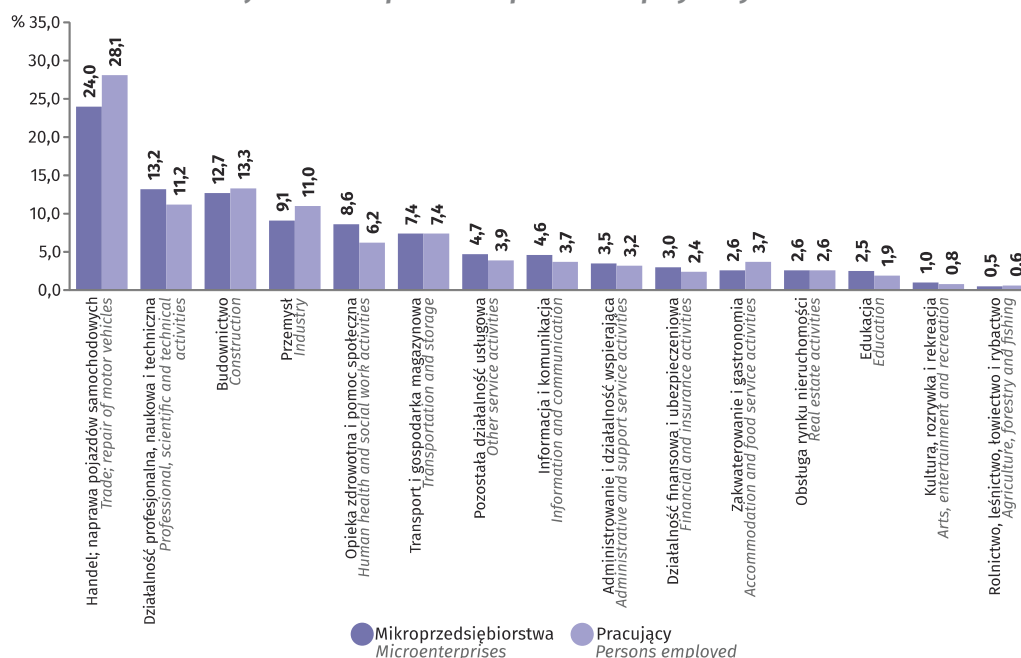
Rozdział 2. Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD

Dane statystyczne dotyczące działalności mikroprzedsiębiorstw opracowane na podstawie badania SP-3 są prezentowane według aktualnie obowiązującej klasyfikacji PKD 2007 i dotyczą zbiorowości mikroprzedsiębiorstw aktywnych, tj. prowadzących działalność gospodarczą w okresie sprawozdawczym i objętych badaniem na sprawozdaniu SP-3.

W 2016 r. najwięcej jednostek o liczbie pracujących do 9 osób (480,6 tys. tj. 24,0% wszystkich mikroprzedsiębiorstw) prowadziło działalność gospodarczą w zakresie *handlu i naprawy pojazdów samochodowych*^A. Pozostałe, znaczące pod względem liczby mikroprzedsiębiorstw sekcje PKD to: *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – 264,0 tys. jednostek (13,2%); *budownictwo* – 255,1 tys. jednostek (12,7%); *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* – 172,1 tys. jednostek (8,6%) oraz *przemysł* – 183,0 tys. jednostek (9,1%). W 2016 r. wyżej wymienione sekcje PKD skupiały łącznie 1 354,9 tys. jednostek, które stanowiły 67,6% ogółu mikroprzedsiębiorstw. Łączna liczba jednostek aktywnych prowadzących działalność gospodarczą w 2016 r. wyniosła 2 004,0 tys. (zob. wykr. 4, tabl. 3).

Wykres 4. Struktura mikroprzedsiębiorstw i pracujących według przeważającego rodzaju działalności w 2016 r.

Chart 4. Structure of microenterprises and persons employed by NACE Rev. 2 section in 2016

Analizując stan oraz strukturę osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach według sekcji PKD w 2016 r. zaobserwowano, że najwięcej osób pracowało w następujących sekcjach PKD: *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^A – 1 112,7 tys. osób (28,1%); *budownictwo* – 525,0 tys. osób (13,3%); *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – 443,7 tys. osób (11,2%) oraz *transport i gospodarka magazynowa* – 292,4 tys. osób (7,4%), a także w *przemśle* – 435,7 tys. osób (11,0%). W 2016 r. wyżej wymienione sekcje PKD skupiały łącznie 2 809,6 tys. osób, tj. 71,0% pracujących ogółem (zob. wykr. 4, tabl. 4). Liczba pracujących ogółem w mikroprzedsiębiorstwach wyniosła 3 957,2 tys. osób. Tablica 4 zawiera dodatkowo

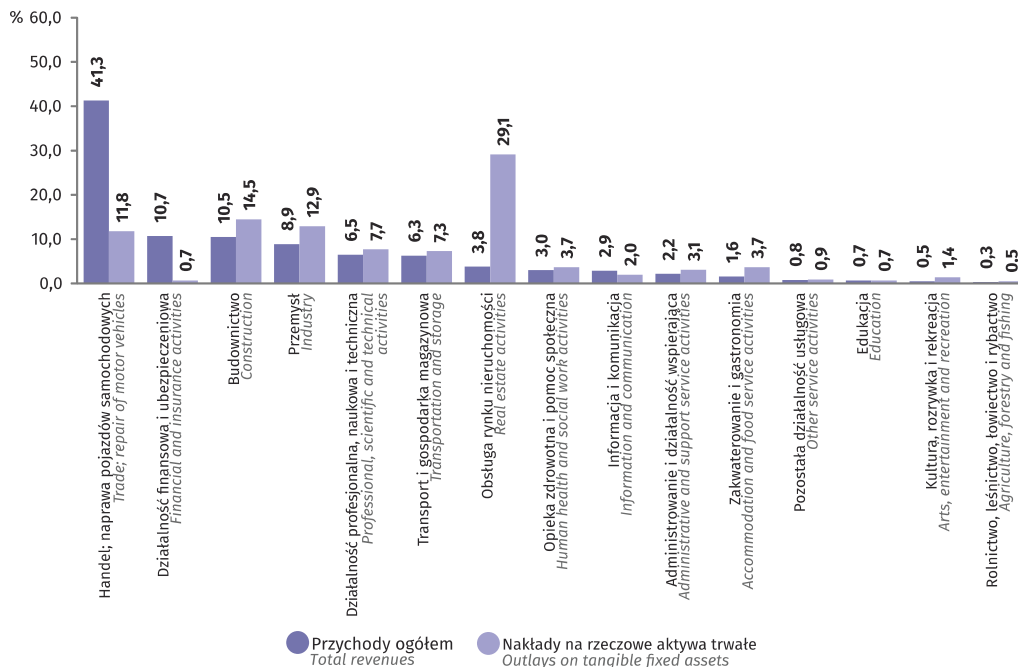
szczegółowe informacje na temat liczby osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach w 2016 r. według statusu zatrudnienia oraz sekcji PKD.

Analizując przeciętne zatrudnienie w jednostkach o liczbie pracujących do 9 osób w poszczególnych sekcjach PKD w 2016 r. zaobserwowano, że 429,6 tys. osób (31,5%) zatrudnionych było w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^A, 206,9 tys. osób (15,2%) w sekcji *budownictwo*, a 189,2 tys. osób (13,9%) w *przemśle*. W dalszej kolejności pod względem wielkości zatrudnienia występowały: sekcja *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – 124,1 tys. osób (9,1%) oraz *transport i gospodarka magazynowa* – 109,3 tys. osób (8,0%). Przeciętne zatrudnienie w mikroprzedsiębiorstwach w 2015 r. w skali całego kraju kształtowało się na poziomie 1 363,7 tys. osób.

Przychody ogółem oraz nakłady na rzeczowe aktywa trwałe (tj. nakłady inwestycyjne i wydatki na zakup używanych środków trwałych) według przeważającego rodzaju działalności przedstawia wykres 5. Dane te potwierdzają znaczenie i potencjał mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą w poszczególnych sekcjach PKD (zob. tabl. 3 i 5). Największą część przychodów jednostek o liczbie pracujących do 9 osób w 2016 r. (z kwoty 1 045,8 mld zł) generowały mikroprzedsiębiorstwa z sekcji: *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^A 41,3% (432,3 mld zł); *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* 10,7% (112,1 mld zł) oraz *budownictwo* 10,5% (110,2 mld zł). Jednostki z trzech wyżej wymienionych sekcji PKD uzyskiwały łącznie 62,6% przychodów ogółem wszystkich mikroprzedsiębiorstw.

Wykres 5. Struktura przychodów i nakładów na rzeczowe aktywa trwałe mikroprzedsiębiorstw według przeważającego rodzaju działalności w 2016 r.

Chart 5. Structure of revenues and outlays on tangible fixed assets of microenterprises by NACE Rev. 2 section in 2016

Pod względem nakładów na rzeczowe aktywa trwałe największe znaczenie miały jednostki z sekcji *obsługa rynku nieruchomości*^A, których nakłady w wysokości 8,8 mld zł stanowiły 29,1% nakładów wszystkich mikroprzedsiębiorstw (30,2 mld zł). Drugie co do wielkości nakłady poniosły jednostki prowadzące działalność gospodarczą w *budownictwie* 4,4 mld zł (14,5%), a w dalszej kolejności 12,9% nakładów, tj. 3,9 mld zł przypadało na jednostki w *przemśle*.

Porównując nakłady na rzeczowe aktywa trwałe do przychodów ogółem mikroprzedsiębiorstw zaobserwowano, że stosunkowo najwięcej na nakłady przeznaczyły jednostki z sekcji: *obsługa rynku nieruchomości*^Δ (22,2% przychodów). Udział nakładów w przychodach ogółem w *przemysle* wyniósł 4,2%, a w sekcji *budownictwo* 4,0%.

W 2016 r. 2,4% pracujących ogółem przypadających na jednostki z sekcji *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* wygenerowało 10,7% przychodów ogółem wszystkich mikroprzedsiębiorstw, podczas gdy 28,1% pracujących ogółem w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ uzyskało 41,3% przychodów mikroprzedsiębiorstw. Udział pracujących w sekcji *budownictwo* (13,3%) był porównywalny w stosunku do przychodów (10,5%) wygenerowanych przez mikroprzedsiębiorstwa tej sekcji (zob. wyk. 4 i 5). Udział poniesionych kosztów ogółem do uzyskanych przychodów ogółem mikroprzedsiębiorstw w 2016 r. wahał się od 55,2% w sekcji *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* do 97,8% w sekcji *obsługa rynku nieruchomości*^Δ (udział kosztów w przychodach mikroprzedsiębiorstw w Polsce wyniósł 88,1%).

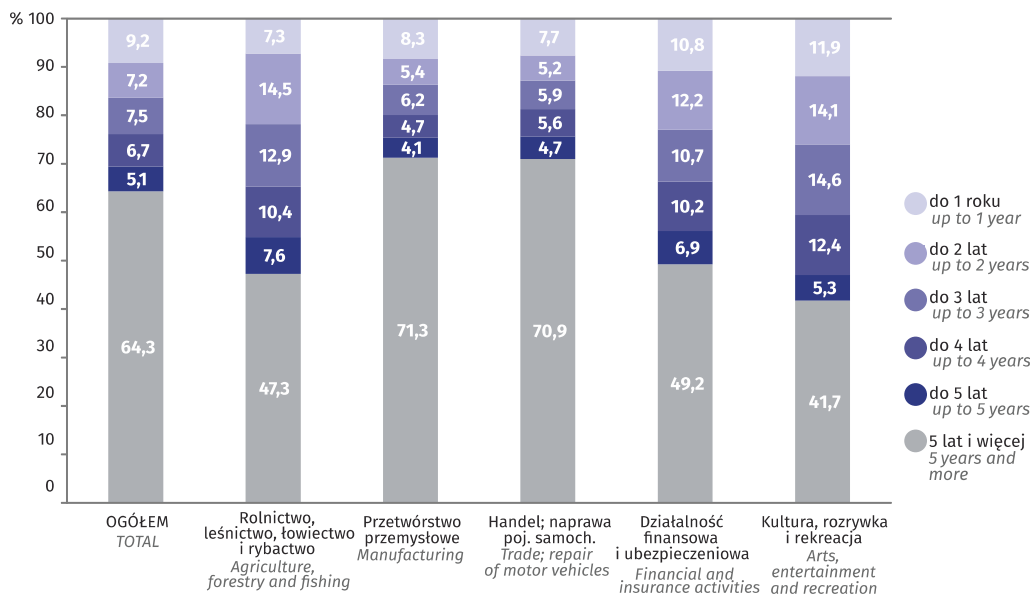
W tabelicy 6 zamieszczono dane o liczbie mikroprzedsiębiorstw według lat prowadzenia działalności gospodarczej i sekcji PKD w 2016 r. Pozwoliły one na analizę stanu i struktury jednostek o liczbie pracujących do 9 osób według sekcji PKD (struktura pionowa) i według lat prowadzenia działalności gospodarczej (struktura pozioma), a także w obydwu tych przekrojach łącznie. Najmniej liczną grupę stanowiły mikroprzedsiębiorstwa z sekcji *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*, prowadzące działalność gospodarczą do 1 roku (681 jednostek) – ich udział wśród mikroprzedsiębiorstw ogółem wyniósł zaledwie 0,03%. Natomiast najbardziej liczną grupę przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób tworzyły jednostki z sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ, prowadzące działalność gospodarczą 5 lat i więcej (341,3 tys. jednostek) – 17,0% mikroprzedsiębiorstw ogółem. Zaobserwowano, że 35,7% wszystkich aktywnych mikroprzedsiębiorstw w 2016 r. stanowiły jednostki prowadzące działalność nie dłużej niż 5 lat.

Analiza struktury poziomej danych zawartych w tabelicy 6 pozwoliła również wskazać stosunkowo najmniej i najbardziej liczne grupy jednostek według lat prowadzenia działalności gospodarczej w ramach każdej sekcji PKD. We wszystkich sekcjach PKD – podobnie jak w skali całego kraju – największą część mikroprzedsiębiorstw stanowiły jednostki prowadzące działalność gospodarczą 5 lat i więcej (wynika to z grupowania danych w tabelicy). Ich udział wahał się od 41,7% w sekcji *kultura, rozrywka i rekreacja*^Δ do 71,2% w sekcji *przetwórstwo przemysłowe*, stanowiącej część przemysłu. Drugą pod względem wielkości podgrupę jednostek według sekcji PKD, stanowiącą od 7,7% do 14,0%, tworzyły z reguły mikroprzedsiębiorstwa funkcjonujące na rynku do 1 roku. Natomiast najmniejszy odsetek jednostek o liczbie pracujących do 9 osób – od 4,0% do 7,8% – stanowiły mikroprzedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą do 5 lat (zob. wyk. 6).

Analiza struktury pionowej informacji przedstawionych w tabelicy 6 – według sekcji PKD w ramach wyszczególnionej liczby lat prowadzenia działalności gospodarczej wykazała, że niezależnie od czasu prowadzenia działalności gospodarczej największy odsetek stanowiły jednostki z sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ. Biorąc pod uwagę lata prowadzenia działalności gospodarczej ich udział wahał się od 17,3% (do 2 lat) do 26,5% (5 lat i więcej), przy 24,0% udziale jednostek handlu wśród mikroprzedsiębiorstw ogółem.

Wykres 6. Struktura mikroprzedsiębiorstw według lat prowadzenia działalności gospodarczej dla wybranych sekcji PKD w 2016 r.

Chart 6. Structure of microenterprises by years of conducting economic activity for chosen NACE Rev. 2 section in 2016

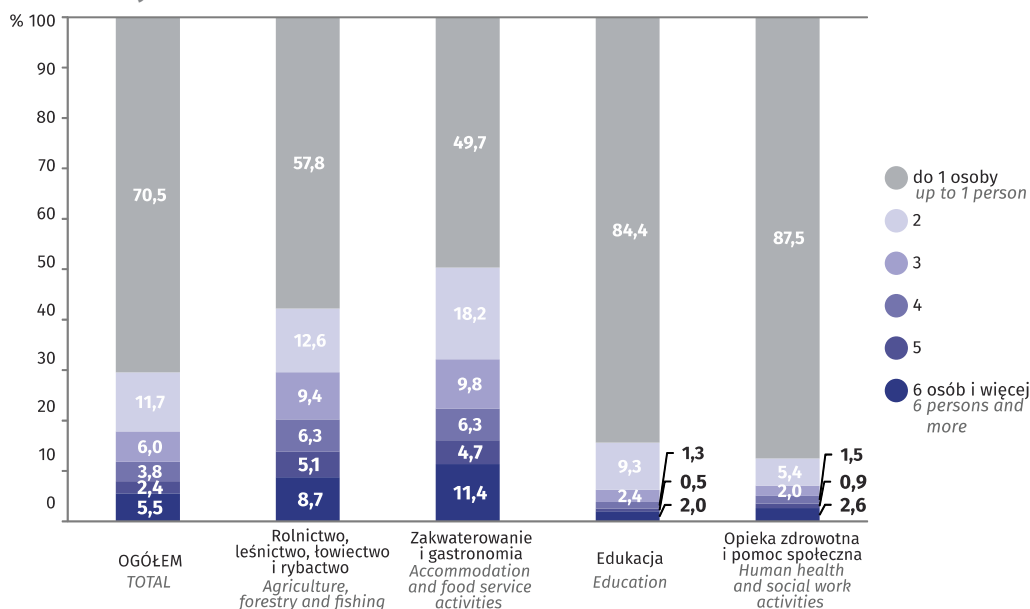
Podobną analizę przeprowadzono na podstawie danych z tabelicy 7 – mikroprzedsiębiorstwa według liczby pracujących w głównym miejscu pracy i sekcji PKD w 2016 r. Zaobserwowano, że najbardziej liczną grupę mikroprzedsiębiorstw (284,4 tys. jednostek, 14,2%) tworzyły jednostki o liczbie pracujących 1 lub mniej z sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ.

Na podstawie analizy struktury poziomej danych zawartych w tabelicy 7 można wskazać najmniej i najbardziej liczne grupy jednostek według liczby pracujących w głównym miejscu pracy w ramach każdej sekcji PKD. We wszystkich sekcjach PKD – tak jak w skali całego kraju – największą część mikroprzedsiębiorstw stanowiły jednostki posiadające maksymalnie 1 pracownika, dla którego jest to główne miejsce pracy. Ich udział wahał się od 49,7% w sekcji *zakwaterowanie i gastronomia*^Δ do 87,5% w sekcji *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (udział jednostek posiadających do 1 pracownika, dla którego jest to główne miejsce pracy wśród mikroprzedsiębiorstw ogółem wyniósł 70,5%). Najmniejszy odsetek wśród jednostek o liczbie pracujących do 9 osób według sekcji PKD stanowiły mikroprzedsiębiorstwa posiadające 5 pracowników – od 0,5% w sekcji *edukacja* do 5,1% dla w sekcji *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*. Udział jednostek posiadających 5 pracowników w skali całego kraju wyniósł 2,4%. (zob. wyk. 7).

Analizując strukturę pionową informacji przedstawionych w tabelicy 7 – według sekcji PKD w ramach liczby pracujących w głównym miejscu pracy – należy podkreślić, że niezależnie od liczby pracujących największy odsetek stanowiły jednostki z sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ. Biorąc pod uwagę liczbę pracujących w głównym miejscu pracy ich udział wahał się od 20,1% (do 1 osoby) do 34,3% (3 osoby), przy 24,0% udziale jednostek handlu wśród mikroprzedsiębiorstw ogółem. W przypadku jednostek posiadających do 1 osoby lub 2 osoby pracujące w głównym miejscu pracy najmniejszy odsetek stanowiły jednostki z sekcji *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo* (od 0,4% do 0,5%), a w przypadku jednostek o większej liczbie pracujących (od 3 do 6 i więcej) najmniejszy udział wśród ogółu mikroprzedsiębiorstw w danej grupie miały jednostki prowadzące *działalność w sekcji kultura, rozrywka i rekreacja*^Δ – od 0,3% do 0,4%.

Wykres 7. Struktura mikroprzedsiębiorstw według liczby pracujących w głównym miejscu pracy dla wybranych sekcji PKD w 2016 r.

Chart 7. Structure of microenterprises by number of persons employed in the main workplace for chosen NACE Rev. 2 section in 2016

Poniżej przedstawiona została analiza działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w 2016 r. według wybranych wskaźników ekonomicznych (zob. tabl. 8) oraz analiza zmiany rodzaju prowadzonej działalności przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w oparciu o dane rejestrowe i wyniki badania (zob. tabl. 9).

Liczba mikroprzedsiębiorstw przypadających na 100 tys. ludności w Polsce była najwyższa w sekcjach: *handel; naprawa pojazdów samochodowych*² (1 251 jednostek na 100 tys. ludności), *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (687 jednostek na 100 tys. ludności) oraz *budownictwo* (664 jednostki na 100 tys. ludności), a najniższa w sekcji *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo* (24 jednostki na 100 tys. ludności). W skali całego kraju wartość omawianego wskaźnika wyniosła 5 215 jednostek na 100 tys. ludności.

Sekcjami PKD o najwyższej liczbie pracujących w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw były²: *zakwaterowanie i gastronomia*² (2 832 osoby), *przetwórstwo przemysłowe*³ (2 382 osoby) oraz *handel; naprawa pojazdów samochodowych*⁴ (2 315 osób) – nie są to jednak sekcje z największym udziałem osób pracujących, choć razem skupiają 42,2% pracujących ogółem w mikroprzedsiębiorstwach. Wartości analizowanego wskaźnika w podanych sekcjach znacznie przekraczały jego wartość dla Polski (1 975 osób).

Podobna sytuacja występowała pod względem przeciętnego zatrudnienia. W pierwszych dwóch sekcjach: *zakwaterowanie i gastronomia*⁴, *przetwórstwo przemysłowe*⁴ zatrudnionych było stosunkowo najwięcej osób w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw (odpowiednio: 1 100 oraz 1 035 osób), trzecią sekcją istotną pod względem wartości omawianego wskaźnika był *handel; naprawa pojazdów samochodowych*⁴ (894 osoby). W skali całego kraju przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw wyniosło 680 osób.

² Wskazując sekcje o najwyższych wartościach wskaźników pominięto sekcję *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*, skupiającą 0,5% mikroprzedsiębiorstw oraz 0,6% pracujących ogółem.

³ Dla *przemysłu* wartość wskaźnika wyniosła 2 381 osób.

⁴ Przeciętne zatrudnienie w *przemysle* wyniosło 1 034 osoby.

Sekcjami o najniższej liczbie pracujących w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw (1 427 osób) oraz o najniższym przeciętnym zatrudnieniu (267 osób) były odpowiednio *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* oraz *edukacja*.

Pod względem miesięcznego wynagrodzenia brutto na 1 zatrudnionego wyróżniały się jednostki o liczbie pracujących do 9 osób z sekcji: *informacja i komunikacja* (3 900 zł), *obsługa rynku nieruchomości*^Δ (3 318 zł) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (3 006 zł). Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w skali całego kraju wyniosło 2 577 zł, a najniższe odnotowano w sekcji *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo* – 2 100 zł.

Miesięczne przychody na 1 pracującego były najwyższe dla mikroprzedsiębiorstw z sekcji: *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (102 238 zł), *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (33 441 zł) oraz *obsługa rynku nieruchomości*^Δ (33 410 zł), a najniższe dla jednostek z *edukacji* (8 937 zł). Średnia dla mikroprzedsiębiorstw w Polsce wyniosła 23 001 zł.

Najwyższy wskaźnik rentowności obrotu brutto odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: *opieki zdrowotnej i pomocy społecznej* (44,8%), *działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej* (28,6%) oraz *informacji i komunikacji* (23,3%). Były one wyższe od wskaźnika łącznie dla wszystkich jednostek o liczbie pracujących do 9 osób (11,9%). Najniższą wartość nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach odnotowano wśród mikroprzedsiębiorstw z sekcji *obsługa rynku nieruchomości*^Δ (2,2%).

W przypadku nadwyżki przychodów ogółem nad kosztami ogółem przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo dominowały jednostki z sekcji: *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (80 601 zł), *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (80 551 zł) oraz *informacja i komunikacja* (76 399 zł). Średnia wartość nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo w skali całego kraju wyniosła 62 319 zł, a najniższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano wśród jednostek o liczbie pracujących do 9 osób z sekcji *obsługa rynku nieruchomości*^Δ (16 351 zł).

Informacje zawarte w tabelicy 9 dotyczą zmiany rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w oparciu o dane rejestrowe i wyniki badania SP-3.

Zestawienie informacji o zadeklarowanym przez mikroprzedsiębiorstwa rodzaju działalności gospodarczej w rejestrze urzędowym REGON (boczek tabelicy) z danymi o aktualnym rodzaju działalności gospodarczej jednostek z badania SP-3 (główna tabelicy) umożliwia procentową ocenę zmiany rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw. Najczęściej profil prowadzonej działalności w stosunku do informacji podanej w rejestrze REGON zmieniały jednostki z sekcji: *obsługa rynku nieruchomości*^Δ (72,5% mikroprzedsiębiorstw tej sekcji kontynuowało działalność zgodną z zadeklarowanym rodzajem PKD), a w dalszej kolejności jednostki z sekcji *transport i gospodarka magazynowa* (87,3%) oraz *budownictwo* (88,4%). Analiza zmian rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej w 2016 r. wskazuje, że znaczące zmiany odnotowano w sekcjach: *obsługa rynku nieruchomości*^Δ, *transport i gospodarka magazynowa* oraz *działalność finansowa i ubezpieczeniowa*. W pierwszej z wymienionych sekcji – *obsługa rynku nieruchomości*^Δ – 8,3% badanych mikroprzedsiębiorstw zmieniło rodzaj prowadzonej działalności na *handel; naprawę pojazdów samochodowych*^Δ, dalsze 6,1% na *przemysł*, a 4,6% na *budownictwo*. W drugiej z wymienionych sekcji – *transport i gospodarka magazynowa* – 5,4% badanych mikroprzedsiębiorstw zmieniło rodzaj prowadzonej działalności na *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ. Natomiast w trzeciej z wymienionych sekcji – *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* – 4,5% badanych mikroprzedsiębiorstw zmieniło rodzaj prowadzonej działalności na *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ. Odmienna sytuacja wystąpiła wśród mikroprzedsiębiorstw z sekcji: *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo* oraz *opieka zdrowotna i pomoc społeczna*, które najrzadziej zmieniały profil prowadzonej działalności, aż 98,9% jednostek z sekcji *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo* i 97,8% jednostek z sekcji *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* nadal prowadziło zadeklarowany rodzaj działalności gospodarczej.

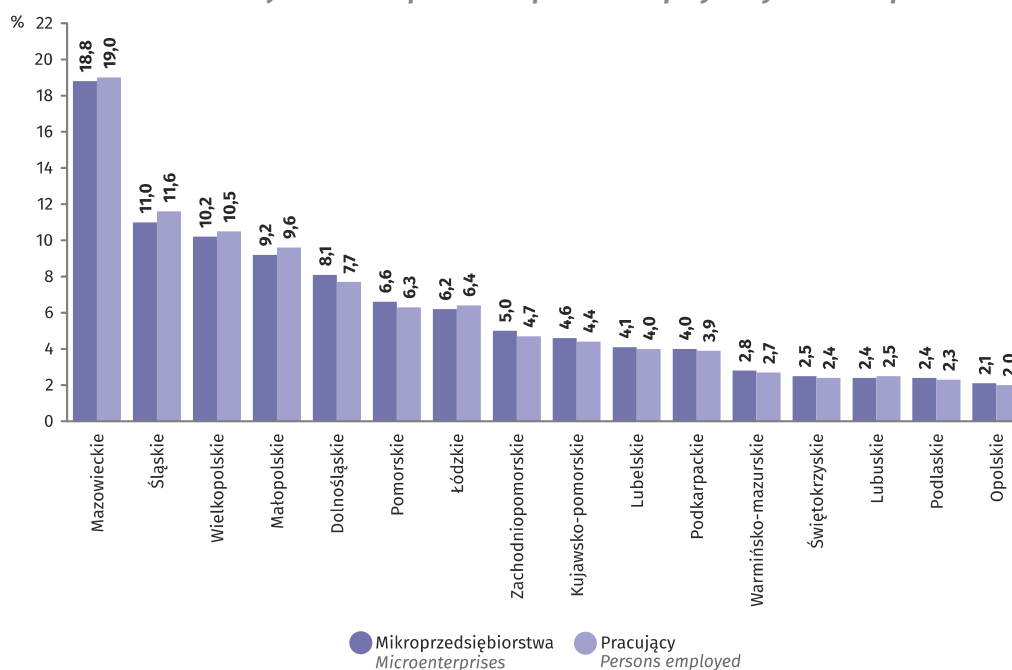
Rozdział 3. Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw według województw

Wyniki badania SP-3 można również analizować w przekroju terytorialnym – na poziomie województw – według siedziby danego mikroprzedsiębiorstwa. Prezentowane dane także dotyczą zbiorowości mikroprzedsiębiorstw aktywnych w okresie sprawozdawczym i objętych badaniem na sprawozdaniu SP-3.

Spośród 2 004,0 tys. mikroprzedsiębiorstw funkcjonujących w Polsce w 2016 r. najwięcej, tj. 18,8% (376,0 tys.) miało siedzibę na terenie województwa mazowieckiego, dalsze 11,0% (221,4 tys.) na terenie województwa śląskiego, a kolejne 10,2% (203,9 tys.) na terenie województwa wielkopolskiego. Najmniej jednostek o liczbie pracujących do 9 osób miało siedzibę w województwach lubuskim i podlaskim (po 2,4%) oraz opolskim (2,1%) – łącznie 137,4 tys. mikroprzedsiębiorstw (zob. wykr. 8, tabl. 11).

Wykres 8. Struktura mikroprzedsiębiorstw i pracujących według województw w 2016 r.

Chart 8. Structure of microenterprises and persons employed by voivodship in 2016

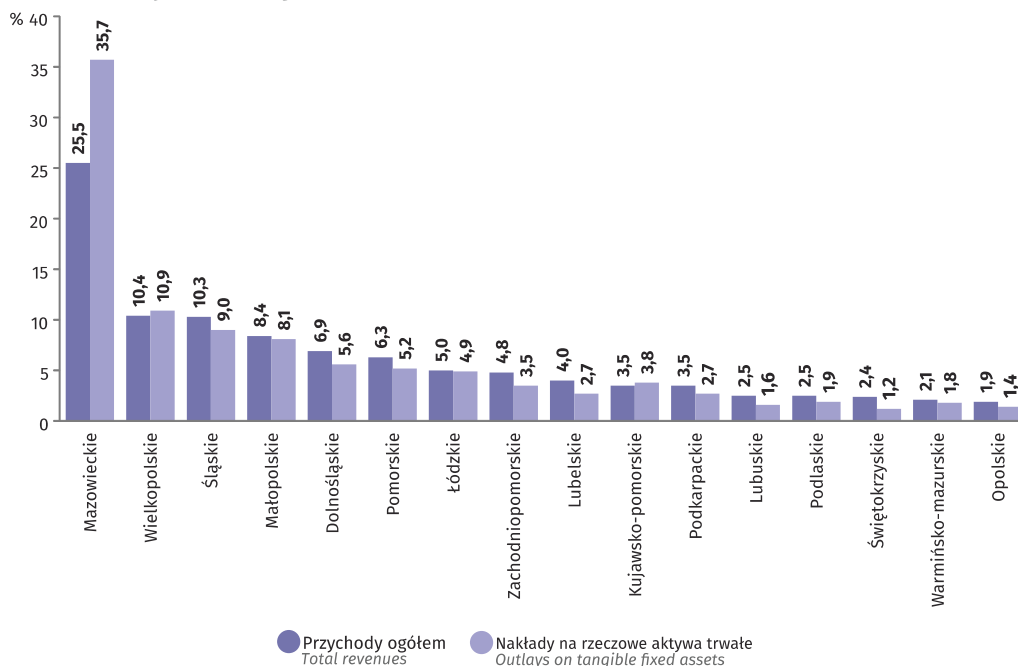
Zarówno liczba pracujących jak i przeciętna liczba zatrudnionych w jednostkach o liczbie pracujących do 9 osób według województw kształtowały się podobnie (zob. wykr. 8, tabl. 10 i 11). Spośród ogółu (3 957,2 tys. osób) największy odsetek pracujących odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach z siedzibą w województwie: mazowieckim (19,0%, tj. 750,1 tys.), śląskim (11,6%, tj. 459,1 tys.) oraz wielkopolskim (10,5%, tj. 416,3 tys.). Województwa: świętokrzyskie (2,4%), podlaskie (2,3%) i opolskie (2,0%) charakteryzowały się najmniejszą liczbą pracujących ogółem – łącznie 268,8 tys. osób. W tablicy 10 zamieszczono dodatkowe informacje na temat liczby osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach według statusu zatrudnienia oraz województw w 2016 r.

Z analizy struktury przychodów ogółem mikroprzedsiębiorstw według województw wynika, że największą część przychodów jednostek o liczbie pracujących do 9 osób wypracowały mikro-

przedsiębiorstwa województwa mazowieckiego 25,5% (267,0 mld zł), wielkopolskiego 10,4% (108,9 mld zł) oraz śląskiego 10,3% (107,7 mld zł). Jednostki z trzech wyżej wymienionych województw uzyskały łącznie 46,2% przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem, które kształtowały się na poziomie 1 045,8 mld zł. Najniższa część przychodów – 1,9% (19,9 mld zł) – została wygenerowana przez jednostki o liczbie pracujących do 9 osób mające siedzibę w województwie opolskim (zob. wykr. 9).

Wykres 9. Struktura przychodów i nakładów na rzeczowe aktywa trwałe mikroprzedsiębiorstw według województw w 2016 r.

Chart 9. Structure of revenues and outlays on tangible fixed assets of microenterprises by voivodship in 2016

Udział poniesionych kosztów ogółem do przychodów ogółem uzyskanych przez mikroprzedsiębiorstwa wahał się od 84,2% w województwie kujawsko-pomorskim do 91,3% w województwie podkarpackim i był mniej zróżnicowany niż dla mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD (udział kosztów w przychodach na poziomie Polska ogółem wyniósł 88,1%).

Struktura nakładów na rzeczowe aktywa trwałe, według województw w 2016 r. (zob. wykr. 9) wskazuje, że największa ich część (35,7%, tj. 10,8 mld zł) przypadła na mikroprzedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie mazowieckim – charakteryzującym się największym udziałem mikroprzedsiębiorstw i osób w nich pracujących ogółem w Polsce (wartość nakładów wyniosła 30,2 mld zł). W dalszej kolejności pod względem wysokości i udziału nakładów znalazły się mikroprzedsiębiorstwa z województwa wielkopolskiego (10,9%, tj. 3,3 mld zł) oraz śląskiego (9,0%, tj. 2,7 mld zł).

Z porównania nakładów na rzeczowe aktywa trwałe do przychodów ogółem mikroprzedsiębiorstw w 2016 r. wynika, że najwięcej na nakłady przeznaczyły jednostki o liczbie pracujących do 9 osób z województwa: mazowieckiego – 4,0%, kujawsko-pomorskiego – 3,1%, wielkopolskiego – 3,0% oraz łódzkiego – 2,9%, a na ostatnim miejscu znalazły się mikroprzedsiębiorstwa z województwa świętokrzyskiego – 1,4%.

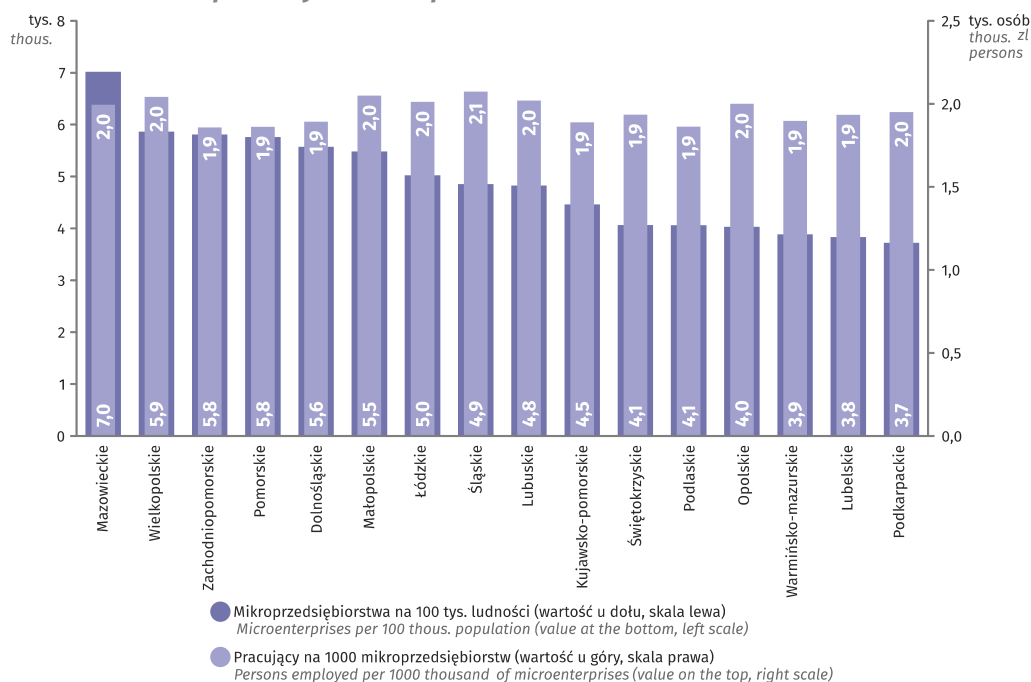
Kolejne charakterystyki zamieszczone w tablicy 12 dotyczą sprzedaży detalicznej, hurtowej i produkcji budowlano-montażowej mikroprzedsiębiorstw według województw w 2016 r. Ich struktura

wskazuje, że największy udział w generowaniu zarówno sprzedaży detalicznej, hurtowej, jak i produkcji budowlano-montażowej miały jednostki z województwa mazowieckiego, które wypracowały odpowiednio: 19,7% (40,1 mld zł) sprzedaży detalicznej ogółem, 23,7% (62,8 mld zł) sprzedaży hurtowej ogółem oraz 23,1% (20,7 mld zł) produkcji budowlano-montażowej ogółem. Najmniejszy udział w sprzedaży detalicznej osiągnęły jednostki o liczbie pracujących do 9 osób z województwa opolskiego 2,0% (4,0 mld zł), w zakresie sprzedaży hurtowej ogółem mikroprzedsiębiorstwa z województwa warmińsko-mazurskiego 1,7% (4,5 mld zł), a pod względem produkcji budowlano-montażowej ogółem jednostki z województwa podlaskiego 1,8% (1,7 mld zł).

W dalszej części rozdziału dokonana została charakterystyka mikroprzedsiębiorstw według wybranych wskaźników ekonomicznych w przekroju województw (zob. tabl. 13), dodatkowo wartości wszystkich wskaźników zostały zaprezentowane na mapach zamieszczonych w aneksie.

Wykres 10. Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności i pracujący na 1000 mikroprzedsiębiorstw według województw w 2016 r.

Chart 10. Microenterprises per 100 thousand population and persons employed per 1000 of microenterprises by voivodship in 2016

Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw w poszczególnych województwach w 2016 r. wahał się od 3 722 jednostek na 100 tys. ludności w województwie podkarpackim do 7 019 jednostek na 100 tys. ludności w województwie mazowieckim. W sześciu województwach – mazowieckim (7 019), wielkopolskim (5 863), zachodniopomorskim (5 808), pomorskim (5 759), dolnośląskim (5 573) i małopolskim (5 481) – liczba mikroprzedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 tys. ludności była wyższa niż średnia w skali całego kraju (5 215) (zob. wyk. 10).

Województwem o najwyższej liczbie pracujących w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw było województwo śląskie – 2 073 osoby, a najniższą wartość analizowanego wskaźnika odnotowano w województwie zachodniopomorskim – 1 858 osób. W siedmiu województwach – śląskim (2 073 osoby), małopolskim (2 049 osób), wielkopolskim (2 042 osoby), lubuskim (2 019 osób), łódzkim (2 012 osób),

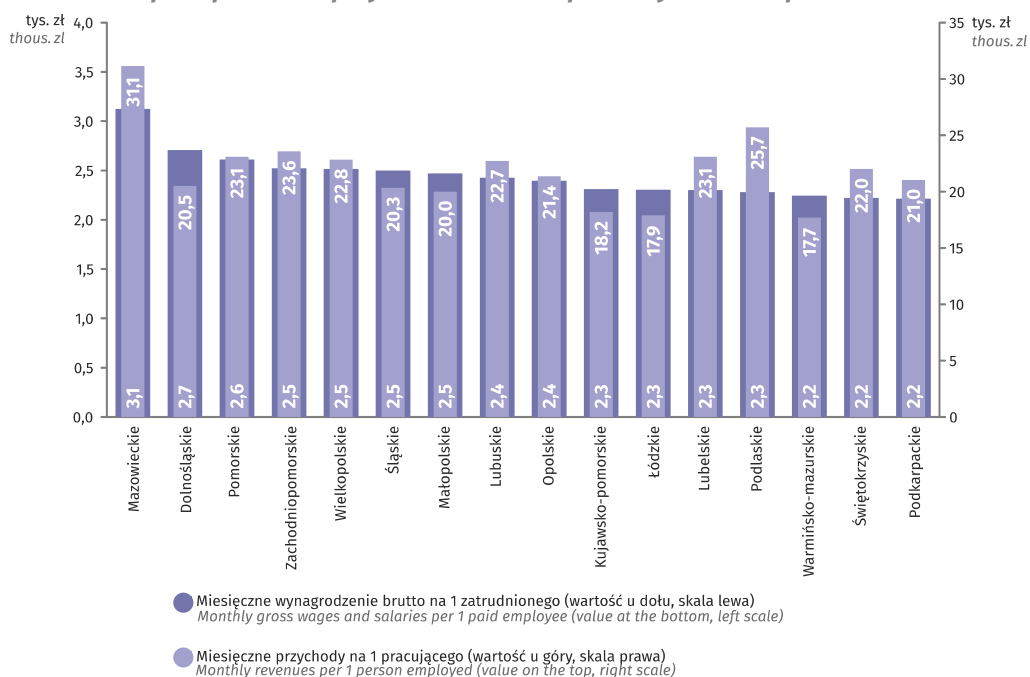
opolskim (2 000 osób) oraz mazowieckim (1 995 osób) – wartość omawianego wskaźnika była wyższa niż średnia w skali całego kraju (1 975 osób) (zob. wyk. 10).

Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw kształtowało się nieco inaczej – najwyższa wartość wskaźnika (tj. 746 osób) występowała w województwie opolskim, a najniższa w województwie zachodniopomorskim (608 osób). Dla tego wskaźnika w ośmiu województwach odnotowano wyższą wartość niż dla Polski (680 osób), lecz była to inna grupa województw niż w przypadku pracujących ogółem – opolskie (746 osób), śląskie (738 osób), lubuskie i wielkopolskie (po 724 osoby), małopolskie (710 osób), podkarpackie (691 osób), mazowieckie (686 osób) oraz warmińsko-mazurskie (681 osób).

Nieco inaczej kształtowały się wartości miesięcznego wynagrodzenia brutto na 1 zatrudnionego (zob. wyk. 11). Tylko wśród mikroprzedsiębiorstw z trzech województw – mazowieckiego (3 125 zł), dolnośląskiego (2 708 zł) i pomorskiego (2 612 zł) – wartość analizowanego wskaźnika przewyższała poziom zanotowany dla Polski (2 577 zł).

Wykres 11. Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego i miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwach według województw w 2016 r.

Chart 11. Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee and monthly revenues per 1 person employed in microenterprises by voivodship in 2016

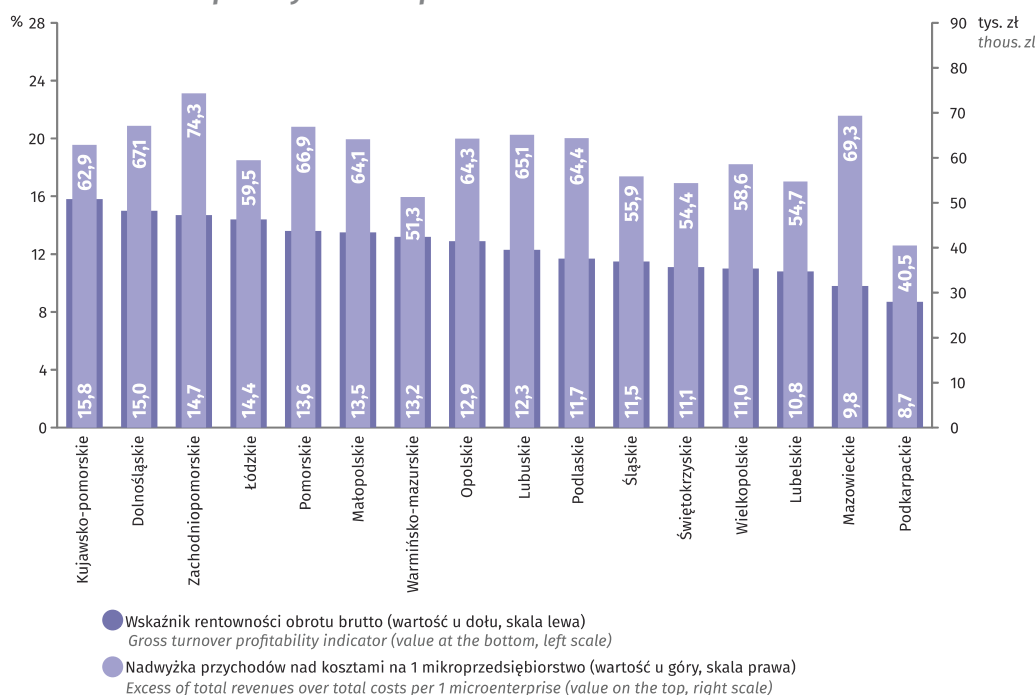

Porównując działalność mikroprzedsiębiorstw w poszczególnych województwach w 2016 r. pod względem miesięcznych przychodów na 1 pracującego należy zauważyć (zob. wyk. 11), że najwyższą wartość wskaźnika zanotowano dla jednostek z województwa mazowieckiego (31 135 zł), a najniższą dla mikroprzedsiębiorstw z województwa opolskiego (17 704 zł). Jednostki z pięciu województw – mazowieckiego (31 135 zł), podlaskiego (25 700 zł), zachodniopomorskiego (23 566 zł), lubelskiego (23 098 zł) oraz pomorskiego (23 092 zł) uzyskały wynik wyższy od średniej wartości omawianego wskaźnika dla całego kraju (23 001 zł).

W przypadku wskaźnika rentowności obrotu brutto oraz wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo sytuacja jednostek o liczbie pracujących do 9 osób kształtowała się odmiennie (zob. wyk. 12). Wartości pierwszego z nich według województw (8,7%-15,8%) nie były tak zróżnicowane jak w przekroju sekcji PKD (od 2,2% do 44,8%). Najniższą rentowność obrotu brutto zanotowano dla mikroprzedsiębiorstw województwa podkarpackiego – 8,7%, a najwyższą dla jednostek, mających siedzibę na terenie województwa kujawsko-pomorskiego – 15,8%. Omawiany wskaźnik był wyższy niż średnia w skali całego kraju (11,9%) dla mikroprzedsiębiorstw z dziewięciu województw.

Wykres 12. Wskaźnik rentowności obrotu brutto i nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo według województw w 2016 r.

Chart 12. Gross turnover profitability indicator and excess of revenues over costs per 1 micro-enterprise by voivodship in 2016

Średnia wartość nadwyżki przychodów nad kosztami przypadająca na 1 mikroprzedsiębiorstwo w skali całego kraju wyniosła 62 319 zł, a najniższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób mających siedzibę w województwie podkarpackim – 40 508 zł. Największą nadwyżkę przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo zaobserwowano dla jednostek z województwa zachodniopomorskiego (74 315 zł), mazowieckiego (69 326 zł) i dolnośląskiego (67 119 zł).

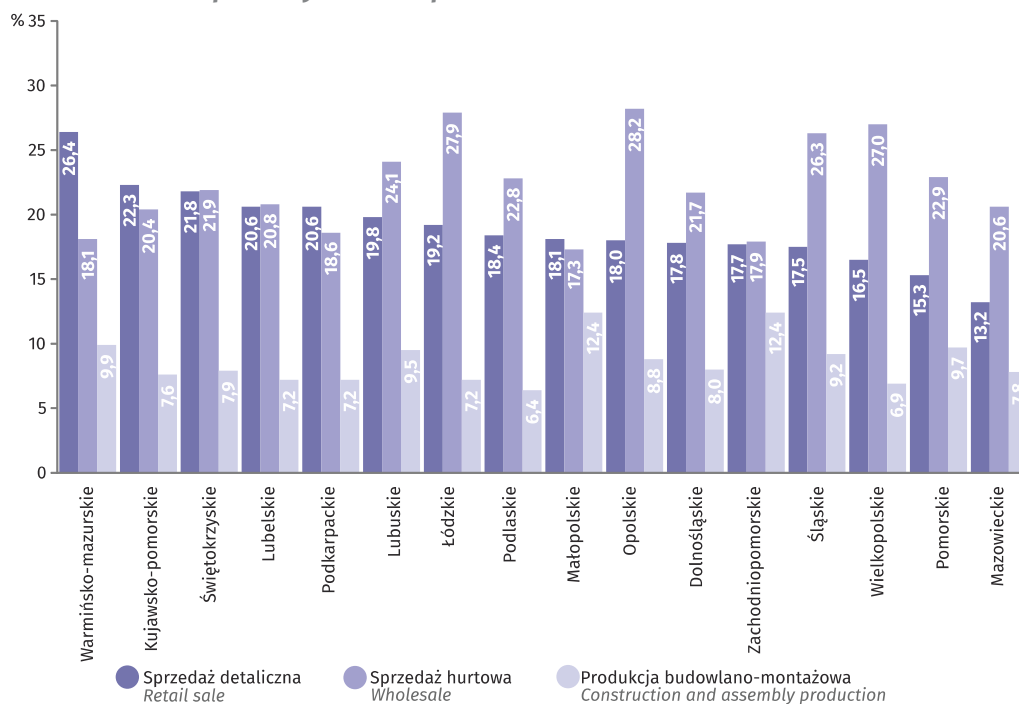
Kolejne wskaźniki prezentowane w tablicy 13 (zob. wyk. 13) dotyczą sprzedaży detalicznej jednostek handlu detalicznego, sprzedaży hurtowej podmiotów handlu hurtowego i produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych.

W zakresie sprzedaży detalicznej wyróżniły się mikroprzedsiębiorstwa z województwa warmińsko-mazurskiego, dla których udział sprzedaży detalicznej w przychodach ogółem wyniósł 26,4%, a najniższa wartość omawianego wskaźnika wystąpiła wśród jednostek z województwa mazowieckiego 13,2%. Porównując udział sprzedaży detalicznej w przychodach mikroprzedsiębiorstw według województw ze

średnią wartością tego wskaźnika dla Polski w 2016 r. (17,1%) zauważono, że wśród jednostek z trzech województw – wielkopolskiego, pomorskiego i mazowieckiego – wartość omawianego wskaźnika była niższa od średniej w skali całego kraju.

Wykres 13. Sprzedaż detaliczna, hurtowa i produkcja budowlano-montażowa w przychodach mikroprzedsiębiorstw według województw w 2016 r.

Chart 13. Retail sale, wholesale, construction and assembly production in revenues of micro-enterprises by voivodship in 2016

Pod względem sprzedaży hurtowej dominowały jednostki o liczbie pracujących do 9 osób z województwa opolskiego, łódzkiego i wielkopolskiego, wśród których udział sprzedaży hurtowej w przychodach wyniósł odpowiednio 28,2%, 27,9% i 27,0%. Wyższą wartość omawianego wskaźnika w stosunku do jego średniej wartości w Polsce w 2016 r. (22,3%) odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach z siedmiu województw: opolskiego, łódzkiego, wielkopolskiego, śląskiego, lubuskiego, pomorskiego i podlaskiego. Najmniejszy udział w przychodach stanowiła sprzedaż hurtowa jednostek o liczbie pracujących do 9 osób zlokalizowanych na terenie województwa małopolskiego (17,3%).

Biorąc pod uwagę produkcję budowlano-montażową na tle mikroprzedsiębiorstw z poszczególnych województw wyróżniały się jednostki o liczbie pracujących do 9 osób z województwa małopolskiego i zachodniopomorskiego, które miały największy udział tego rodzaju produkcji w przychodach – po 12,4%. Wśród mikroprzedsiębiorstw dziesięciu województw – dolnośląskiego, świętokrzyskiego, mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, łódzkiego, podkarpackiego, wielkopolskiego i podlaskiego udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach był niższy niż średnia w skali całego kraju – 8,6%. Najniższą wartością omawianego wskaźnika charakteryzowały się jednostki z województwa podlaskiego – 6,4%.

Rozdział 4. Wyniki badania mikroprzedsiębiorstw według województw oraz sekcji PKD

W publikacji przedstawiono także wyniki badania SP-3 łącznie według województw i sekcji PKD. Dane prezentowane w tablicy 14 i 15 dotyczą zbiorowości mikroprzedsiębiorstw aktywnych w okresie sprawozdawczym według województw oraz wybranych sekcji PKD, w których występowała największa liczba osób pracujących (zob. wyk. 4) – *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ; *budownictwo; działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; przemysł oraz transport i gospodarka magazynowa*. Dane umożliwiają pogłębioną analizę działalności mikroprzedsiębiorstw pod względem podanych charakterystyk według sekcji PKD w ramach wybranego województwa lub według województw w ramach każdej sekcji.

Analizując wyniki działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2016 r. według sekcji PKD w ramach każdego województwa (analiza pozioma) na podstawie charakterystyk z tablicy 14 zaobserwowano, że:

- Najwięcej jednostek o liczbie pracujących do 9 osób – w każdym z województw, jak również w skali całego kraju – prowadziło działalność w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ. Liczba mikroprzedsiębiorstw w wyżej wymienionej sekcji wahała się od 10,1 tys. w województwie opolskim do 82,1 tys. w mazowieckim, a pracujących ogółem od 22,1 tys. osób w opolskim do 200,1 tys. osób w mazowieckim.
- Drugą pod względem wielkości sekcją o największej liczbie mikroprzedsiębiorstw w województwach było *budownictwo* – z wyjątkiem województwa dolnośląskiego, łódzkiego, mazowieckiego, śląskiego i wielkopolskiego, gdzie sekcją tą była *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna*.
- Sekcja o największej liczbie pracujących – w każdym z województw, jak również w skali całego kraju – to *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ. Najwięcej pracujących (poza handlem) odnotowano w *budownictwie*, z wyjątkiem województwa łódzkiego – w *przemśle* (39,4 tys. osób) oraz mazowieckiego – w *działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej* (107,9 tys. osób).
- Istniejąca sytuacja w zakresie mikroprzedsiębiorstw i pracujących przekładała się również na przychody oraz wynagrodzenia brutto jednostek o liczbie pracujących do 9 osób. Najwyższe przychody ogółem i wynagrodzenia brutto – w każdym z województw, jak również w skali całego kraju – odnotowano w jednostkach z sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ. Drugą sekcją pod względem wartości przychodów mikroprzedsiębiorstw było *budownictwo* – z wyjątkiem województwa kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, łódzkiego, podkarpackiego, pomorskiego i śląskiego, dla których duże znaczenie (poza handlem) miał *przemysł*. Pod względem kwoty wynagrodzeń brutto w mikroprzedsiębiorstwach duże znaczenie oprócz handlu miało *budownictwo* – w jedenastu województwach, *przemysł* – w czterech województwach (kujawsko-pomorskie, łódzkie, podkarpackie, śląskie) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – w jednym województwie (mazowieckie).

Biorąc pod uwagę wyniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2016 r. według województw w ramach każdej sekcji PKD (analiza pionowa) zaobserwowano, że:

- W ramach każdej z pięciu omawianych sekcji, analizując liczbę jednostek o liczbie pracujących do 9 osób, liczbę pracujących, wartość przychodów oraz wynagrodzeń brutto – dominowały mikroprzedsiębiorstwa z województwa mazowieckiego.
- Najmniej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność w *przemśle* (4,0 tys.) odnotowano w województwie lubuskim. Najmniej jednostek o liczbie pracujących do 9 osób w *budownictwie* (6,3 tys.), w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (10,1 tys.), w sekcji *transport i gospodarka magazynowa* (2,1 tys.) oraz w sekcji *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (4,5 tys.) prowadziło działalność gospodarczą w województwie opolskim.
- Najmniejsza liczba osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach w *przemśle* (9,7 tys.) występowała w województwie lubuskim, a w *budownictwie* (12,3 tys.) w województwie podlaskim. Najmniej osób pracujących w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (22,1 tys.), w sekcji *transport i gospodarka magazynowa* (4,2 tys.) oraz w sekcji *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (7,1 tys.) odnotowano dla jednostek mających siedzibę na terenie województwa opolskiego.

- Najniższą wartość przychodów w każdej z analizowanych sekcji PKD odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach województwa opolskiego: w *przemysle* (1,6 mld zł), w sekcji *budownictwo* (1,9 mld zł), w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (9,5 mld zł), w sekcji *transport i gospodarka magazynowa* (1,0 mld zł), w sekcji *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (0,6 mld zł).
- Najniższa kwota wynagrodzeń brutto w mikroprzedsiębiorstwach w *przemysle* (101,2 mln zł) oraz w sekcji *budownictwo* (103,0 mln zł) przypadła na jednostki z województwa podlaskiego. Natomiast w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (264,8 mln zł), *transport i gospodarka magazynowa* (40,5 mln zł) oraz w sekcji *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (58,0 mln zł) najniższe wynagrodzenia brutto miały mikroprzedsiębiorstwa z województwa opolskiego.

Analiza wyników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2016 r. według sekcji PKD w ramach każdego województwa (analiza pozioma) przeprowadzona na podstawie wskaźników prezentowanych w tablicy 15 wskazała, że:

- W każdym z województw – tak jak w skali całego kraju – najwięcej mikroprzedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 tys. ludności prowadziło działalność w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ. Liczba jednostek o liczbie pracujących do 9 osób przypadająca na 100 tys. ludności w wyżej wymienionej sekcji wahała się od 914 w województwie warmińsko-mazurskim do 1 533 w mazowieckim. Drugą pod względem wielkości sekcją o największej liczbie mikroprzedsiębiorstw na 100 tys. ludności w województwach było *budownictwo* – z wyjątkiem jednostek województwa dolnośląskiego (781), łódzkiego (585), mazowieckiego (1 194), śląskiego (609) i wielkopolskiego (801), dla których była to *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna*.
- W dziesięciu województwach najwięcej pracujących przypadających na 1000 mikroprzedsiębiorstw związanych było z *przemysłem*, a ich liczba wahała się od 2 238 w województwie zachodniopomorskim do 2 732 w województwie łódzkim. W województwie małopolskim (2 379), mazowieckim (2 437), pomorskim (2 343) oraz warmińsko-mazurskim (2 342) sekcją o największej liczbie osób pracujących był *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ. Z kolei w województwie lubelskim (2 364) i świętokrzyskim (2 177) tą sekcją był *transport i gospodarka magazynowa*.
- W dziesięciu województwach drugą pod względem liczby pracujących w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw sekcją był *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (od 2 146 w województwie podlaskim do 2 394 w wielkopolskim). W sześciu województwach duże znaczenie (drugą pod względem liczby pracujących w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw sekcją) pod względem wartości analizowanego wskaźnika miał *przemysł* – od 2 068 w województwie pomorskim do 2 398 w mazowieckim.
- We wszystkich województwach najwyższe miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie osiągnięto w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ – mieściły się one w przedziale od 27 432 zł dla jednostek z województwa podkarpackiego do 40 364 zł dla jednostek z województwa mazowieckiego (nie brano pod uwagę przemysłu).
- W piętnastu województwach najwyższe miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego osiągnęły mikroprzedsiębiorstwa z sekcji *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – wahało się ono w przedziale od 2 406 zł dla jednostek z województwa podkarpackiego do 3 686 zł dla jednostek z województwa mazowieckiego. Jedynie w województwie lubuskim najwyższe miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego osiągnęły jednostki z sekcji *transport i gospodarka magazynowa* (2 745 zł).

Na podstawie wyników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2016 r. według województw w ramach każdej sekcji PKD (analiza pionowa) zaobserwowano, że:

- Najwięcej mikroprzedsiębiorstw na 100 tys. ludności funkcjonowało w *przemysle* (663) w województwie pomorskim, w *budownictwie* (845) w województwie małopolskim, a w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (1 533), *transport i gospodarka magazynowa* (478) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (1 194) w województwie mazowieckim.
- Największa liczba pracujących przypadająca na 1000 mikroprzedsiębiorstw w ramach analizowanych sekcji była dość zróżnicowana i wynosiła odpowiednio: 2 732 osoby w *przemysle* w województwie łódzkim, 2 324 osoby w *budownictwie* w województwie mazowieckim i 2 437 osób w sekcji *handel;*

naprawa pojazdów samochodowych^Δ w województwie mazowieckim, a także 2 364 osoby w sekcji *transport i gospodarka magazynowa* w województwie lubelskim i 1 837 osób sekcji *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* w województwie śląskim.

- Największa wartość miesięcznych przychodów na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwach wśród analizowanych działalności występowała w sekcjach: *budownictwo* (30 227 zł), *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (40 364 zł) oraz w sekcji *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (19 091 zł) – w województwie mazowieckim, a w sekcji *transport i gospodarka magazynowa* (23 254 zł) – w województwie dolnośląskim (w porównaniu tym nie brano pod uwagę przemysłu).
- Najwyższe przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto na 1 zatrudnionego występowało: w *przemśle* (2 661 zł) w województwie śląskim, w *budownictwie* (3 051 z), w sekcji *handel; naprawa pojazdów samochodowych*^Δ (3 113 zł) oraz w sekcji *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (3 686 zł) w mikroprzedsiębiorstwach z województwa mazowieckiego. W przypadku sekcji *transport i gospodarka magazynowa* (2 745 zł) maksymalną wartości omawianego wskaźnika odnotowano w jednostkach o liczbie pracujących do 9 osób mających siedzibę w województwie lubuskim.

Uwagi metodyczne

Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących do 9 osób stanowią istotny element gospodarki, dlatego też podlegają od wielu lat obserwacjom statystycznym. Główny Urząd Statystyczny realizuje reprezentacyjne badanie tych podmiotów zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. z 2015 r., poz. 1304 z późn. zm.). Dane pozyskiwane są corocznie na sprawozdaniu *SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw*. Zgodnie ze specjalizacją, zbieraniem danych od respondentów z terenu całego kraju zajmuje się Urząd Statystyczny w Łodzi.

Badanie przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób jest podstawowym źródłem danych statystycznych dla tej grupy jednostek. Informacje zbierane i publikowane przez Główny Urząd Statystyczny stanowią źródło wykorzystywane do tworzenia krajowej i regionalnej polityki gospodarczej, jak również różnego typu prac analitycznych i badawczych. Istotną rolę tych jednostek dla funkcjonowania polskiej gospodarki potwierdzają wskaźniki udziału w wartości produktu krajowego brutto lub liczbie pracujących.

Wpływ najmniejszych podmiotów na gospodarkę powoduje, że zapotrzebowanie na informacje dotyczące tych jednostek stale rośnie. Z drugiej strony podmioty te są niezmiernie czułe na jakiegokolwiek obciążenia nakładane przez administrację publiczną. Jednostki o liczbie pracujących do 9 osób prowadzą zazwyczaj uproszczoną księgowość i nie mogą dostarczać informacji tak dokładnych jak duże podmioty. Z uwagi na to, badanie tych przedsiębiorstw jest tak skonstruowane, aby możliwie maksymalnie zmniejszyć, zarówno częstotliwość jak i zakres pozyskiwania danych.

Podstawową formą zbierania danych jest formularz elektroniczny (zamieszczony na Portalu Sprawozdawczym dostępnym na stronie internetowej GUS). Podmioty sprawozdawcze o liczbie pracujących nie większej niż 5 osób mają możliwość przekazywania danych w formie papierowej. Corocznie badaniem objętych jest około 110 tys. jednostek, dobieranych na podstawie losowania warstwowego, co stanowi około 4% populacji przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób.

1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania

W publikacji prezentowane są dane o podmiotach o liczbie pracujących do 9 osób (mikroprzedsiębiorstwach) objętych badaniem realizowanym na sprawozdaniu *SP-3*. Przedstawiona w publikacji zbiorowość obejmuje osoby prawne, jednostki nieposiadające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, które prowadziły działalność gospodarczą w Polsce w 2016 r.

Informacje są prezentowane na poziomie **województw** określonych miejscem siedziby podmiotu sprawozdawczego, a także według **rodzaju działalności** zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007). Dane dotyczą zbiorowości podmiotów aktywnych, tj. prowadzących działalność gospodarczą w okresie sprawozdawczym.

Mikroprzedsiębiorstwo, dla którego w niniejszej publikacji prezentowane są dane, określono jako podmiot zaklasyfikowany do następujących sekcji według PKD 2007:

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A – z wyłączeniem działu 01 Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową oraz z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne);
- Górnictwo i wydobywanie (sekcja B);
- Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C);
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D);

- Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E);
- Budownictwo (sekcja F);
- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G);
- Transport i gospodarka magazynowa (sekcja H);
- Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I);
- Informacja i komunikacja (sekcja J – z wyłączeniem instytucji kultury mających osobowość prawną);
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K – z wyłączeniem banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, instytucji ubezpieczeniowych, biur i domów maklerskich, towarzystw i funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw i funduszy emerytalnych);
- Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L);
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M);
- Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N);
- Edukacja (sekcja P – z wyłączeniem szkolnictwa wyższego);
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q – z wyłączeniem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej);
- Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R – z wyłączeniem instytucji kultury mających osobowość prawną);
- Pozostała działalność usługowa (sekcja S – z wyłączeniem działu 94 Działalność organizacji członkowskich).

Na potrzeby niniejszej publikacji dokonano dodatkowego grupowania w stosunku do obowiązujących przekrojów klasyfikacyjnych, ujmując pod pojęciem „Przemysł” sekcje:

- Górnictwo i wydobywanie (sekcja B),
- Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C),
- Wytwarzaniem i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę ^Δ (sekcja D),
- Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja ^Δ (sekcja E).

Dane dotyczące przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób pozyskiwane na sprawozdaniu SP-3 obejmują podstawowe informacje o jednostce, w tym o: rodzaju prowadzonej działalności, liczbie pracujących i kwocie wynagrodzeń, wartości brutto środków trwałych, nakładach na rzeczowe aktywa trwałe (tj. nakładach inwestycyjnych i wydatkach na zakup używanych środków trwałych) oraz podstawowe dane o kondycji firmy (m.in. o wysokości przychodów, kosztów, zapasów i podatków). Stopień szczegółowości pozyskiwania informacji uzależniony jest od rodzaju prowadzonej ewidencji księgowej. Jednostki sprawozdawcze, które prowadziły w ciągu badanego roku działalność handlową (detaliczną lub hurtową), gastronomiczną, transportową lub z zakresu ochrony zdrowia podają dodatkowo informacje specjalistyczne dotyczące tych działalności.

Dane zaprezentowane w niniejszym opracowaniu są publikowane z zachowaniem tajemnicy statystycznej, określonej w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 1995 r. poz. 439, z późn. zm.), w następujących blokach tematycznych:

- podstawowe dane za lata 2012-2016;
- podstawowe dane według sekcji PKD;
- podstawowe dane według województw;
- podstawowe dane według województw i sekcji PKD.

2. Objaśnienia podstawowych pojęć

Do **pracujących** zalicza się osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, tj. umowy o pracę, powołania, mianowania lub wyboru (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo); pracodawców i pracujących na własny rachunek: właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich

rodzin) jednostek prowadzących działalność gospodarczą (z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) oraz osoby pracujące na własny rachunek.

Do **zatrudnionych** zalicza się osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, mianowania lub wyboru (łącznie z osobami zatrudnionymi poza granicami kraju); osoby pracujące w przedsiębiorstwach w formie zorganizowanych grup roboczych, tj. uczestników OHP (z wyjątkiem odbywających naukę zawodu), skazanych.

Przeciętne zatrudnienie oblicza się jako sumę przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych miesiącach podzieloną przez 12 (bez względu na to, czy przedsiębiorstwo funkcjonowało przez cały rok, czy nie), po wcześniejszym przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty. Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według godzin pracy ustalonych w umowie o pracę, w stosunku do obowiązującej normy.

Wynagrodzenia brutto obejmują wypłaty pieniężne, wypłacane pracownikom lub innym osobom fizycznym, stanowiące wydatki ponoszone przez pracodawców na opłacenie wykonywanej pracy, niezależnie od źródeł ich finansowania oraz bez względu na podstawę stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie których jest świadczona praca.

Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznego użytkowania dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich w szczególności: grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu), budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (w tym spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego), maszyny i urządzenia techniczne, środki transportu, inne środki trwałe (narzędzia, przyrządy, ruchomości, wyposażenie, inwentarz żywy).

Wartość brutto środków trwałych to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia). Wartość brutto środków trwałych nie obejmuje wartości gruntów i prawa wieczystego użytkowania gruntów.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe, melioracje szczegółowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj.: poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, zasadzenia wieloletnie, inwentarz żywy oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Wydatki na zakup używanych środków trwałych to wartość wydatków na nabycie (wraz z wydatkami ponoszonymi przy ich nabyciu): środków trwałych; środków trwałych w budowie (niezakończonych); prawa wieczystego użytkowania gruntu; spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego; spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego.

Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe to nakłady inwestycyjne oraz wydatki na zakup używanych środków trwałych.

Przychody z całokształtu działalności (przychody ogółem) obejmują przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów to przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wytworzeń gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami oraz przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, tj. nabyte w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowe aktywa obrotowe oraz produkty wytworzone przez jednostkę, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji, jak również kwoty należne za sprzedane towary i materiały, niezależnie od tego, czy zostały zapłacone.

Pozostałe przychody operacyjne to przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie (w tym w drodze darowizny) aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa, przychody związane ze zdarzeniami losowymi.

Przychody finansowe to m.in. kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji (sprzedaży), zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności (koszty ogółem) obejmują koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, pozostałe koszty operacyjne oraz koszty finansowe.

Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów obejmują koszt własny sprzedanych produktów (tj. koszty podstawowej działalności operacyjnej pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów) oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu lub nabycia.

Pozostałe koszty operacyjne to koszty związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych i środków trwałych w budowie, amortyzacja oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe, straty związane ze zdarzeniami losowymi.

Koszty finansowe to m.in. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

Wskaźnik poziomu kosztów to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem.

Sprzedaż detaliczna to sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych) w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. sklepy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców. W wartości sprzedaży detalicznej uwzględnia się wartość wytworzonych potraw i usług, sprzedanych wyłącznie we własnych placówkach gastronomicznych oraz wartość wytworzonych wyrobów sprzedanych we własnych punktach sprzedaży detalicznej. Sprzedaż detaliczna uwzględnia również dane z jednostek prowadzonych przez agentów, nie uwzględnia natomiast wartości sprzedaży targowiskowej dokonanej

przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową. Sprzedaż detaliczna realizowana jest w cenach płaconych przez konsumentów (ceny realizacji), łącznie z podatkiem od towarów i usług VAT.

Sprzedaż hurtowa to działalność polegająca na odsprzedaży zakupionych towarów we własnym imieniu, zwykle nieostatecznym odbiorcom (innym hurtownikom, detalistom, producentom). Wartość sprzedaży hurtowej w cenach realizacji obejmuje wartość sprzedanych towarów z magazynów własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność jednostki.

Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej to wartość sprzedanych robót budowlano-montażowych zrealizowanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz obcych zleciodawców. Wartość ta wyrażana jest w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez należnego od tej sprzedaży podatku od towarów i usług VAT. Roboty budowlano-montażowe obejmują działalność polegającą na wznoszeniu budynków i budowli począwszy od przygotowania terenu przez zróżnicowany zakres robót ziemnych, fundamentowych (stan zerowy), wykonywanie elementów nośnych, przegród budowlanych, układanie i pokrywanie dachów (stan surowy) do robót montażowych, instalacyjnych i wykończeniowych.

Definicje wskaźników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw:

Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności (wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw) to liczba aktywnych przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób przypadająca na 100 tys. ludności (przy wyznaczaniu wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw wykorzystano średnioroczną liczbę ludności według ich faktycznego miejsca zamieszkania, według stanu na dzień 30 VI).

Pracujący na 1000 mikroprzedsiębiorstw to liczba osób pracujących ogółem (według stanu na dzień 31 XII) w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw.

Przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw to liczba osób zatrudnionych przypadająca na 1000 mikroprzedsiębiorstw.

Nadwyżka przychodów nad kosztami przypadająca na 1 mikroprzedsiębiorstwo w zł to różnica między wartością przychodów ogółem i kosztów ogółem w przeliczeniu na 1 mikroprzedsiębiorstwo.

Miesięczne przychody na 1 pracującego w zł to wartość miesięcznych przychodów ogółem w przeliczeniu na 1 pracującego.

Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w zł obejmuje wynagrodzenia brutto przypadające miesięcznie na jeden pełny etat (przeciętne zatrudnienie).

Wskaźnik rentowności obrotu brutto w % to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem.

Udział sprzedaży detalicznej w przychodach ogółem w % to udział wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w wartości przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem (łącznie z podatkiem VAT).

Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności w % to udział wartości sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w wartości przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem (łącznie z podatkiem VAT).

Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności w % to udział wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność budowlaną w wartości przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem.

Uwaga: Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Methodological notes

Enterprises with up to 9 persons employed are an important part of the economy, due to that fact they are a subject of statistical observation for many years. Statistics Poland executes a representative survey of those entities pursuant to the Council of Ministers Regulation of 21 July 2015 on the Programme of Statistical Surveys of Official Statistics for 2016 (Journal of Laws 2015, item 1304 with subsequent amendments). The data are acquired annually on the basis of “*SP-3 – Report on business activity of enterprises*”. According to its specialization, RSO in Lodz is responsible for collecting data from all the country regions.

Study of enterprises with up to 9 persons employed is the primary source of statistical data regarding this group of units. Information about the activity of these entities, collected and published by SP provides data used both for the needs of creating national and regional economy policy and many types of analytical and research works. Significant role of these entities in Polish economy is confirmed by their share in the GDP or number of persons employed.

The influence of the smallest entities on the economy forces constant request on information regarding this group. However, it must be noticed that these units are extremely sensitive to any burden imposed by public administration. Enterprises with up to 9 persons employed usually keep simplified accounting and are not able to provide information as detailed as the large entities. Regarding above, the survey of these units is organized in such a way that both the frequency and the scope of data collection are minimized.

Basic data collection source is an electronic form set on the Reporting Portal available on SP’s website. Surveyed units with up to 5 persons employed are allowed to deliver the required data in paper form. Every year the survey covers approximately 110 thousand entities, chosen on the basis of stratified sample (which gives approximately 4% of the population of enterprises with up to 9 persons employed).

1. Scope and content of the survey

The publication presents data on enterprises with up to 9 persons employed (microenterprises). The group of entities presented in this publication comprises legal persons, entities without legal personality, and natural persons, which conducted economic activity in Poland in 2016.

The information are presented on the level of **voivodship** defined by the head office of the reporting entity or kind of principal **activity** by Polish Classification of Activity (PKD 2007), consistent with NACE Rev. 2 classification and regards active entities i.e. conducting economic activity in the reporting period.

The data presented herein cover all microenterprises classified to the following sections according to NACE Rev. 2:

- Agriculture, forestry and fishing (section A – excluding division 01 Crop and animal production, hunting and related service activities; and natural person’s holding);
- Mining and quarrying (section B),
- Manufacturing (section C),
- Electricity, gas, steam and air conditioning supply (section D),
- Water supply; sewerage, waste management and remediation activities (section E),
- Construction (section F),
- Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles (section G),
- Transportation and storage (section H),
- Accommodation and catering (section I),
- Information and communication (section J – excluding cultural institutions with legal personality),

- Financial and insurance activities (section K – excluding credit institutions, credit unions, insurance companies, brokerage and securities houses, assets management and investment funds, general pension societies and pension funds);
- Real estate activities (section L),
- Professional, scientific and technical activities (section M),
- Administrative and support service activities (section N),
- Education (section P – with exception of higher education),
- Human health and social work activities (section Q – excluding public health care facilities),
- Arts, entertainment and recreation (section R – excluding cultural institutions with legal personality),
- Other services (section S – excluding division 94 Activities of membership organisations).

As regards the binding classification sections, for the purposes of this publication the term Industry was introduced, including the following sections:

- Mining and quarrying (section B),
- Manufacturing (section C),
- Electricity, gas, steam and hot water and air conditioning supply (section D),
- Water supply; sewerage, waste management and remediation activities (section E).

Data on enterprises with up to 9 persons employed collected on SP-3 report include basic information about the enterprise, including: the kind of economic activity, number of persons employed, wages and salaries, gross value of fixed assets, outlays on tangible fixed assets (i.e. investment outlays and expenditures on purchase of second-hand fixed assets), basic data about the condition of the unit (i.e. the revenues, costs, stocks values and taxes). Detailed level of information required depends on the type of accounting records. Units that conducted activity (during the prescribed period) in trade sector (retail or wholesale), gastronomy, transport or health care provide further specialized information on these activities.

Data presented in the publication are collected on the SP-3 report and are published with the guarantee of statistical confidentiality according to Law on Official Statistics (Journal of Laws 1995, item 439 with subsequent amendments), in the following thematic blocks:

- basic data in 2012-2016;
- basic data by section level of NACE Rev. 2 classification;
- basic data by voivodship;
- basic data by voivodship and section level of NACE Rev. 2 classification.

2. Basic definitions

Persons employed (working) include employees hired on the basis of an employment contract, i.e. labour contract, designation, appointment or election (including seasonal and temporary workers); employers and own-account workers: owners and co-owners (including contributing family workers) of entities conducting economic activity (excluding company's partners not working in the company) and own-account workers; agents; outworkers; members of agricultural production cooperatives.

Employees (paid employment) – include persons hired on the basis of an labour contract, positing, appointment or election (including persons hired abroad), including: persons hired in intervention and public works financed by the labour fund, young people working on the basis of an labour contract and not for the purpose of vocational training, persons abroad on a business trip; persons working in enterprises in organized working groups, i.e. Voluntary Labour Corps participants (except those who attend vocational training), sentenced persons.

Average paid employment is calculated as the sum of average employment in individual months, divided by 12 (whether an enterprise operated for the whole year or not), after converting part-time employees into full-time employees. The conversion of the part-time employees into full-time employees is done

on the basis of the number of working hours specified in labour contract, in relation to the applicable standard.

Gross wages and salaries includes cash payments to employees or other individuals, which are expenses incurred by employers for the payment of their work, regardless of the source of their funding, and regardless of the basis of the employment relationship or any other legal relationship or legal action under which the work is performed.

Fixed assets are tangible fixed assets and equivalents with an anticipated economic life of more than a year, complete, usable and intended for the needs of the entity. They particularly include: land (including perpetual usufruct of land), buildings, premises, civil and water engineering structures (including cooperative ownership rights to residential premise and cooperative rights to utility premise), machinery and technical equipment, means of transport, other fixed assets (tools, instruments, movables, equipment, livestock).

Gross value of fixed assets is the value of expenditure incurred on the purchase or production of those fixed assets, without deducting the value of consumption (depreciation). Gross value of fixed assets do not include the value of land and perpetual usufruct of land.

Investment outlays are the financial or material expenditures aimed at creating new fixed assets or improving (rebuilding, enlargement, restructuring or modernization) existing fixed assets, as well as outlays on so-called initial equipment for the investment. The investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

The outlays on fixed assets include expenditures on: buildings and structures (buildings, premises, civil and water engineering structures), including, among others, construction and assembly works, design-cost-estimate documentations, detailed meliorations; machinery, technical equipment and tools (including instruments, movables and equipment); means of transport; other, i.e. land quality improvements, long-term plantations, livestock and interest on investment credits and loans for the period of the investment implementation.

Other outlays include outlays on the so-called initial equipment for the investment and other costs related to the implementation of the investment. Those outlays do not increase the value of the fixed assets.

Expenditure on the purchase of used fixed assets is the value of expenditure spent on purchase (including expenses incurred on the acquisition) of: fixed assets; fixed assets under construction (unfinished); perpetual usufruct of land; cooperative ownership right to residential premises; cooperative right to utility premises.

Outlays on tangible fixed assets are investment outlays and expenditures on the purchase of used fixed assets.

Revenues from the whole activity (total revenues) include net revenues from sales of products, goods and materials, other operating revenues as well as financial revenues.

Net revenues from sales of products, goods and materials are net revenues from domestic and export sales of products (finished, semi-finished and services) manufactured by the entity, as well as packaging, equipment and third party services, if invoiced to customers along with products and net revenues from the sale of goods and materials, that is tangible current assets and products manufactured by an entity, purchased for resale in the same condition as received, if they are sold in a chain of own stores along with the foreign goods, as well as amounts due for goods and materials sold, regardless of whether or not they have been paid.

Other operating revenues are revenues indirectly related to the entity's operating activities, in particular: profit from the disposal of non-financial fixed assets (fixed assets, fixed assets under

construction, intangible assets, real estate investments and rights), obtained free of charge (including donations) assets (cash), damages, reversed provision, adjustments of write-offs revaluing non-financial assets, revenues from social welfare activities, income from rent or lease of fixed assets or investments in real estate and rights, revenues associated with extraordinary events.

Financial revenues, that is among others amounts due for dividends and shares in profit, interest from the loans granted, interest on term deposits, default interest, profit on disposal of investment (sale), reduction of revaluation write-offs of investment values in relation to the total or partial termination of causes resulting in permanent loss of their value, surplus of positive exchange differences over negative.

Costs of obtaining revenues from the whole activity (total costs) include cost of products, goods and materials sold, other operating and financial costs.

Costs of products, goods and materials sold include cost of products sold (i.e. basic operation costs decreased by the cost of generating benefits for the need of the entity and corrected by change in stock products) and value of goods and materials sold according to procurement or purchase prices.

Other operating costs are costs indirectly related to the entity's operating activity, in particular: loss on disposal of non-financial fixed assets and fixed assets under construction, depreciation of leased or rented fixed assets, unplanned depreciation (impairment charges), penalties, fines, damages, receivables written off in part or in full as a result of bankruptcy, composition or restructuring proceeding, provisions created for certain or highly probable future liabilities (loss on economic transactions in progress), write-offs revaluing non-financial assets, costs of maintaining social facilities, donations or free of charge transferred fixed assets, losses related to extraordinary events.

Financial costs, that is, among others, interest on bank credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on disposal of investments, revaluation write-offs of investment values, surplus of negative exchange differences over positive.

Cost level indicator is the relation of total costs to total revenues.

Retail sales of goods (including VAT) is the sale of own products and consignment (new and second hand) in retail sales outlet, catering establishments and other sales outlets (e.g. stores, warehouses) in amounts satisfying individual needs of consumers. The value of retail sales includes the value of the produced meals and services, sold only in own catering establishments and the value of produced products sold in own retail sales outlets. Retail sales also takes into account data from entities run by agents. However it does not include the value of marketplace sale performed by salespersons only paying a stall fee. Retail sales is realised in prices paid by consumers (realisation prices), including value added tax.

Wholesale (including VAT) is the business activities consisting of the resale of goods, usually not the final recipients (other wholesalers, retailers, manufacturers), purchased on the entrepreneurs own behalf. Wholesale value of goods sold from own and third part warehouses in which commodities belonging to the given entity are stored.

Sale of construction and assembly production is the value of sold construction and assembly works performed using own resources (without subcontractors) for outside clients. This value is expressed in actual sales prices - taking into account all discounts, rebates and deductions - excluding value added tax (VAT). Construction and assembly works include activity consisting in construction of buildings and structures, starting from site preparation, through various scope earthworks, foundation works (zero state), constructing load bearing elements, building partitions, construction and covering of roofs (raw state), ending with assembly, installation and completion work.

Definitions of indicators of microenterprises' economic activity

Microenterprises per 100 thousand population is the number of active enterprises with up to 9 persons employed per 100 thousand population (the indicator was delineated using annual number of population by the actual place of residence, as of 30 VI).

Persons employed per 1000 of microenterprises is the number of persons employed in total (as of 31 XII) per 1000 microenterprises.

Average paid employment per 1000 of microenterprises is the number of paid employees employed on the basis of labour contract per 1000 microenterprises.

Excess of revenues over costs per 1 microenterprise in zł is the excess of total revenues over total costs per 1 microenterprise.

Monthly revenues per 1 person employed in zł is the value of monthly total revenues per 1 person employed.

Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee in zł cover monthly gross wages and salaries per full-time job (average paid employment).

Gross turnover profitability indicator in % is the relation of gross financial result to total revenues.

The share of retail sales in revenues from total activity in % is the share of the value of microenterprises' retail sales, conducting trade activity, in the value of total revenues of microenterprises in total (including VAT).

The share of wholesale in revenues from total activity in % is the share of the value of microenterprises' wholesale, conducting trade activity, in the value of total revenues of microenterprises in total (including VAT).

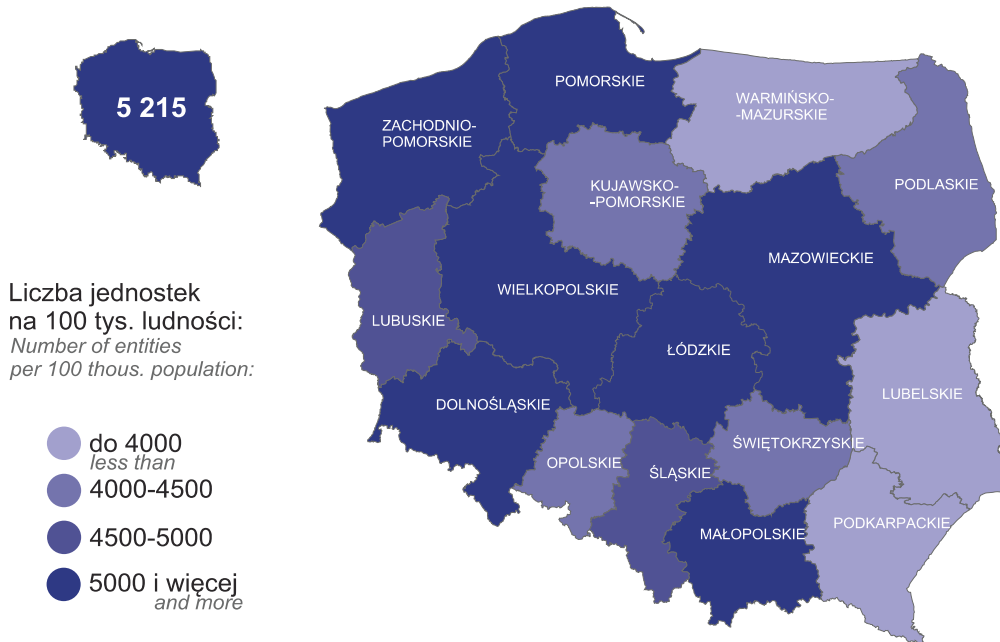
The share of construction and assembly production in revenues in % is the share of sale of microenterprises' construction and assembly production, conducting construction activity, in total revenues of microenterprises in total.

Note: Due to rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item „total”

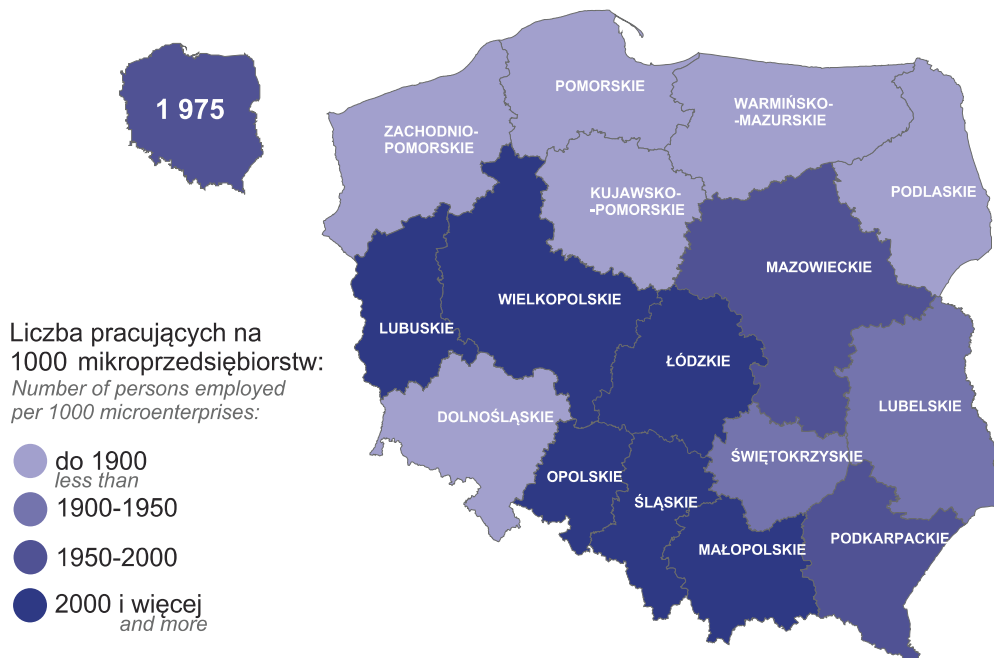
Aneks – mapy

Annex – maps

Mapa 1. Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności w 2016 r.
Map 1. Microenterprises per 100 thousand population in 2016

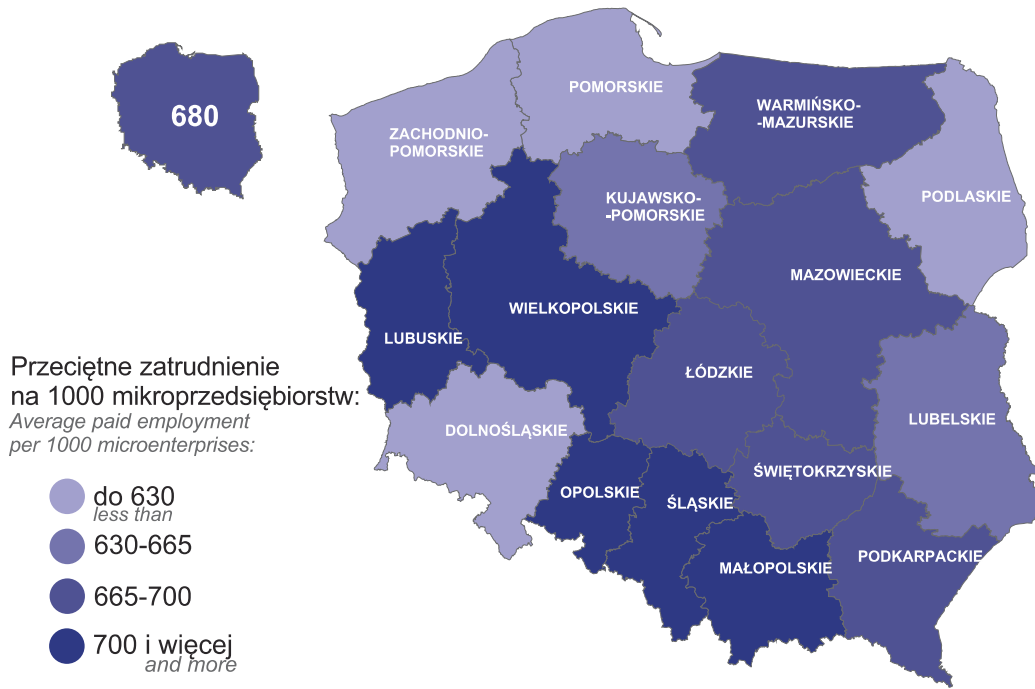

Mapa 2. Pracujący na 1000 mikroprzedsiębiorstw w 2016 r. (stan w dniu 31 XII)
Map 2. Persons employed per 1000 microenterprises in 2016 (as of 31 XII)

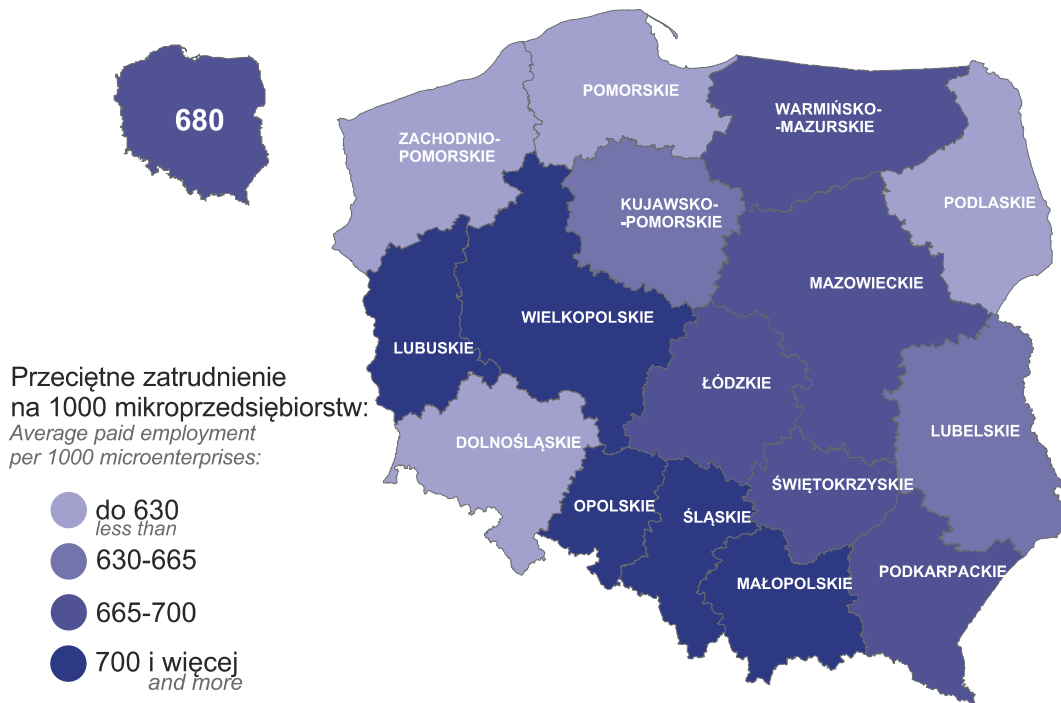
Mapa 3. Przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw w 2016 r.

Map 3. Average paid employment per 1000 microenterprises in 2016

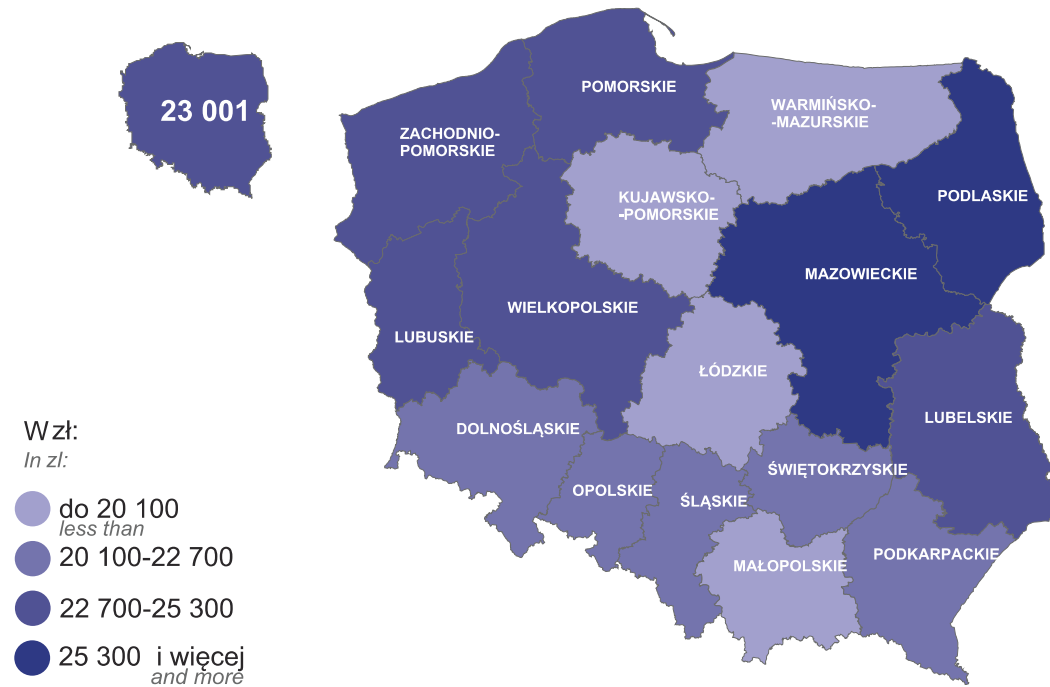
Mapa 4. Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w 2016 r.

Map 4. Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee in 2016

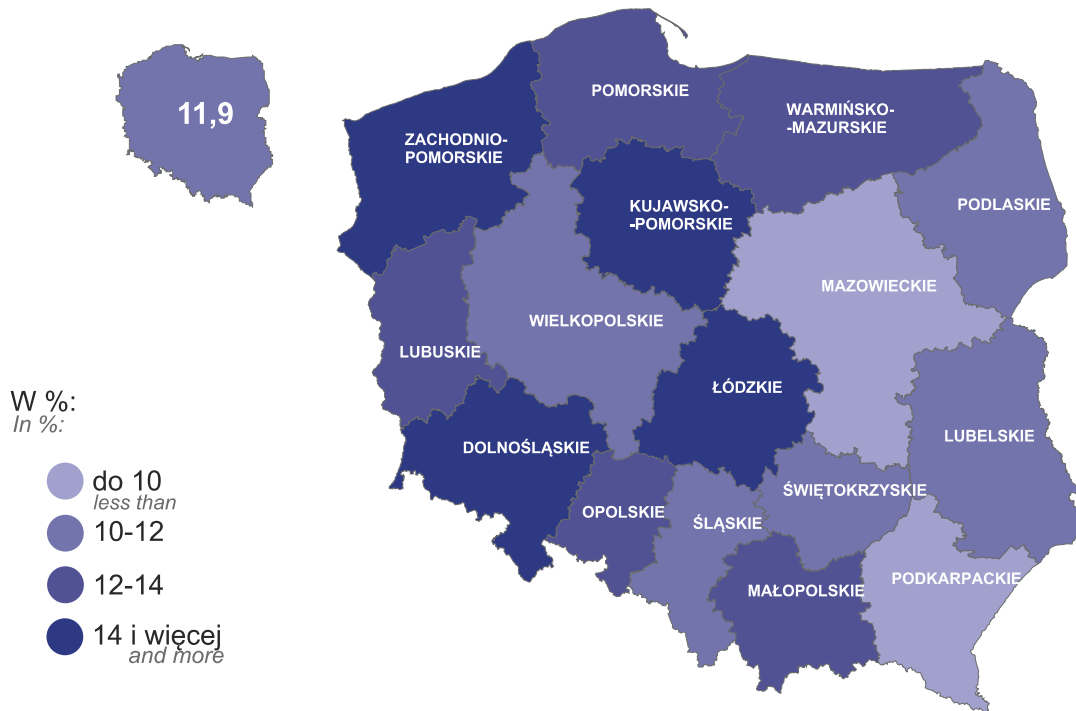
Mapa 5. Miesięczne przychody na 1 pracującego w 2016 r.

Map 5. Monthly revenues per 1 person employed in 2016

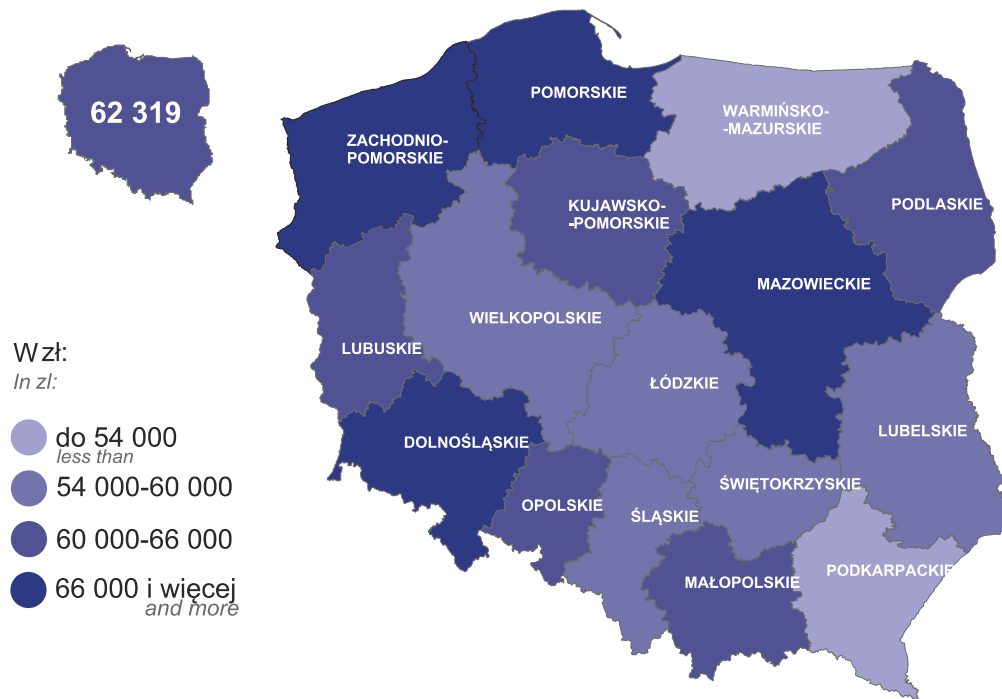
Mapa 6. Wskaźnik rentowności obrotu brutto w 2016 r.

Map 6. Gross turnover profitability indicator in 2016

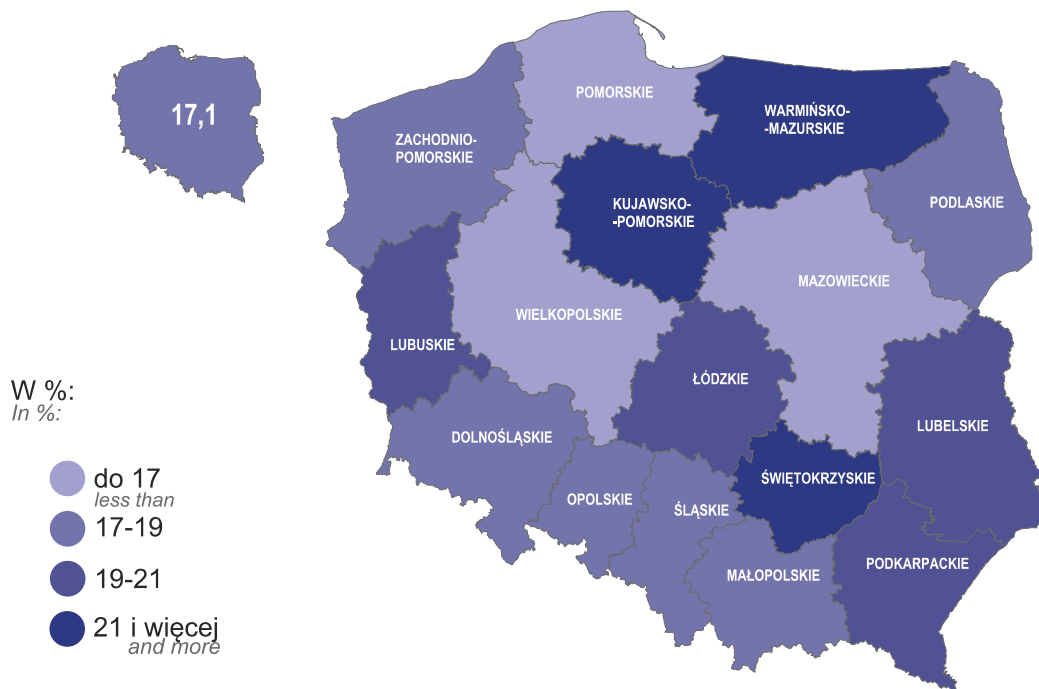
Mapa 7. Nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo w 2016 r.

Map 7. Excess of revenues over costs per 1 microenterprise in 2016

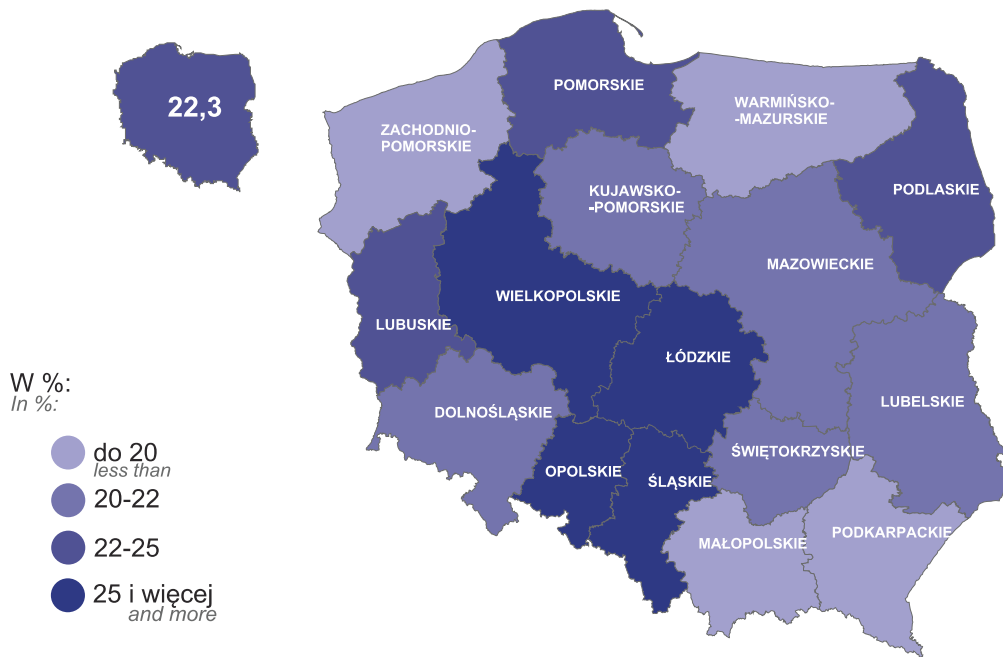
Mapa 8. Udział sprzedaży detalicznej w przychodach w 2016 r.

Map 8. The share of retail sale in revenues in 2016

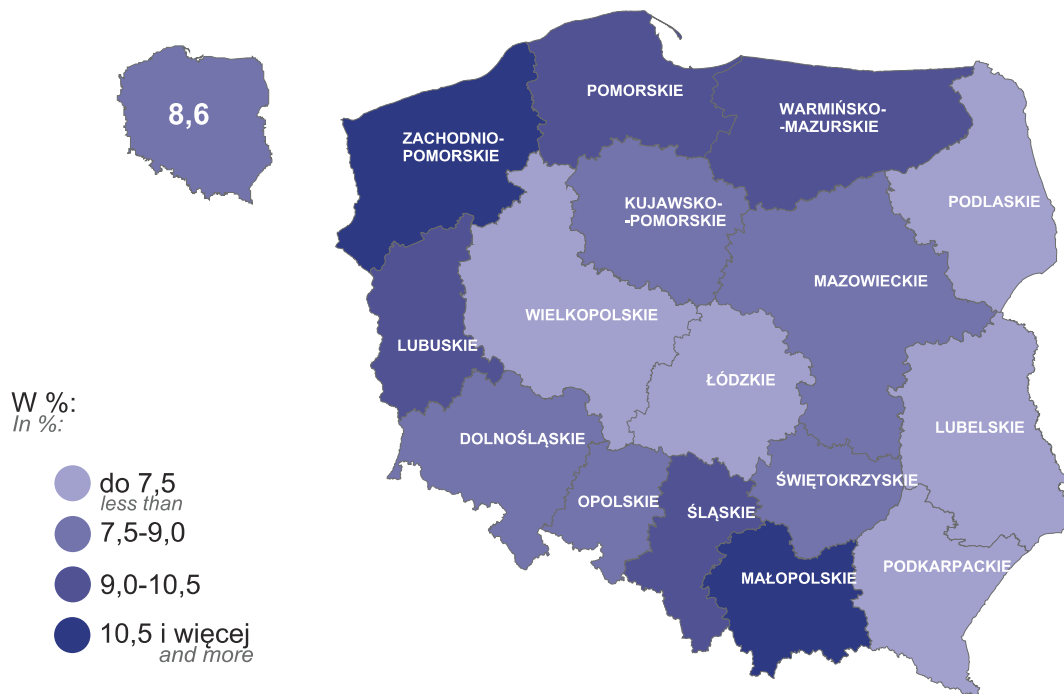
Mapa 9. Udział sprzedaży hurtowej w przychodach w 2016 r.

Map 9. The share of wholesale in revenues in 2016

Mapa 10. Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach w 2016 r.

Map 10. The share of construction and assembly production in revenues in 2016

Tabl. 1. **Podstawowe dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w latach 2012-2016**

Basic data on economic activity of microenterprises in 2012-2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba mikroprzedsiębiorstw	1 782 968	1 754 389	1 826 302	1 905 020	2 004 047
<i>Number of microenterprises</i>					
Pracujący (stan w dniu 31 XII)	3 543 639	3 441 668	3 569 678	3 764 185	3 957 151
<i>Persons employed (as of 31 XII)</i>					
Przeciętne zatrudnienie	1 232 627	1 169 010	1 217 724	1 314 206	1 363 725
<i>Average paid employment</i>					
Wynagrodzenia brutto w tys. zł	31 262 350	30 085 052	32 975 446	37 808 621	42 174 531
<i>Gross wages and salaries in thous. zł</i>					
Wartość brutto środków trwałych w tys. zł	201 588 603	220 228 654	238 540 757	258 425 367	275 920 672
<i>Gross value of fixed assets in thous. zł</i>					
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w tys. zł	23 642 998	26 595 810	29 904 336	29 557 187	30 234 844
<i>Outlays on tangible fixed assets in thous. zł</i>					
Przychody ogółem w tys. zł	819 634 932	840 196 757	884 238 146	976 404 174	1 045 778 249
<i>Total revenues in thous. zł</i>					
Koszty ogółem w tys. zł	732 188 709	741 743 709	775 761 710	851 546 660	920 888 221
<i>Total costs in thous. zł</i>					
Sprzedaż detaliczna w tys. zł	188 357 148	184 058 210	185 762 202	194 643 440	203 750 202
<i>Retail sale in thous. zł</i>					
Sprzedaż hurtowa w tys. zł	229 628 745	232 477 637	234 620 592	247 473 053	265 394 968
<i>Wholesale in thous. zł</i>					
Produkcja budowlano- montażowa w tys. zł	74 279 420	73 205 132	77 370 091	82 665 084	89 747 937
<i>Construction and assembly production in thous. zł</i>					

Tabl. 2. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw***Microenterprises' economic activity indicators*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016
Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności <i>Microenterprises per 100 thous. population</i>	4 627	4 557	4 746	4 954	5 215
Pracujący (stan w dniu 31 XII) na 1000 mikroprzedsiębiorstw <i>Persons employed (as of 31 XII) per 1000 of microenterprises</i>	1 987	1 962	1 955	1 976	1 975
Przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw <i>Average paid employment per 1000 of microenterprises</i>	691	666	667	690	680
Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w zł <i>Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee in zł</i>	2 114	2 145	2 257	2 397	2 577
Miesięczne przychody na 1 pracującego w zł <i>Monthly revenues per 1 person employed in zł</i>	20 372	21 392	21 676	22 609	23 001
Wskaźnik rentowność obrotu brutto w % <i>Gross turnover profitability indicator in %</i>	10,7	11,7	12,3	12,8	11,9
Nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo w zł <i>Excess of total revenues over total costs per 1 microenterprise in zł</i>	49 045	56 118	59 397	65 541	62 319
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach ogółem w % <i>The share of retail sale in total revenues in %</i>	20,1	19,2	18,4	17,4	17,1
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach ogółem w % <i>The share of wholesale in total revenues in %</i>	24,5	24,3	23,2	22,2	22,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach ogółem w % <i>The share of construction and assembly production in total revenues in %</i>	9,1	8,7	8,7	8,5	8,6

Tabl. 3. **Mikroprzedsiębiorstwa, przeciętne zatrudnienie, wynagrodzenia brutto, wartość brutto środków trwałych oraz nakłady na rzeczowe aktywa trwałe według sekcji PKD w 2016 r.**

Microenterprises, average paid employment, gross wages and salaries, gross value of fixed assets and outlays on tangible fixed assets by NACE Rev. 2 section in 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba mikro- przedsiębiorstw Number of micro- enter- prises	Przeciętne zatrudnienie Average paid employment	Wynagrodzenia brutto Gross wages and salaries	Wartość brutto środków trwałych Gross value of fixed assets	Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe Outlays on tangible fixed assets
				w tys. zł in thous. zł	
O G Ó Ł E M	2 004 047	1 363 725	42 174 531	275 920 672	30 234 844
TOTAL					
Sekcja A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	9 349	10 238	258 043	1 130 667	132 528
Section A <i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Sekcja B + C + D + E Przemysł	182 991	189 205	5 503 455	41 444 487	3 911 065
Section B + C + D + E <i>Industry</i>					
w tym: of which:					
Sekcja C Przetwórstwo przemysłowe	172 422	178 502	5 100 425	26 804 693	2 265 420
Section C <i>Manufacturing</i>					
Sekcja F Budownictwo	255 118	206 941	5 975 187	30 325 313	4 385 380
Section F <i>Construction</i>					
Sekcja G Handel; naprawa poj. samoch. ^Δ	480 634	429 573	13 096 411	51 592 553	3 574 898
Section G <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Sekcja H Transport i gospodarka magazynowa.....	148 122	109 297	2 970 971	22 416 470	2 208 785
Section H <i>Transportation and storage</i>					
Sekcja I Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	52 067	57 260	1 463 942	10 822 102	1 130 893
Section I <i>Accommodation and catering</i>					
Sekcja J Informacja i komunikacja	91 658	35 115	1 643 150	8 302 117	617 350
Section J <i>Information and communication</i>					

Tabl. 3. **Mikroprzedsiębiorstwa, przeciętne zatrudnienie, wynagrodzenia brutto, wartość brutto środków trwałych oraz nakłady na rzeczowe aktywa trwałe według sekcji PKD w 2016 r. (dok.)**

Microenterprises, average paid employment, gross wages and salaries, gross value of fixed assets and outlays on tangible fixed assets by NACE Rev. 2 section in 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba mikro- przedsiębiorstw Number of micro- enter- prises	Przeciętne zatrudnienie Average paid employment	Wynagrodzenia brutto Gross wages and salaries	Wartość brutto środków trwałych Gross value of fixed assets	Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe Outlays on tangible fixed assets
				w tys. zł	
Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	61 059	22 432	795 316	6 087 851	197 754
Section K <i>Financial and insurance activities</i>					
Sekcja L Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	52 489	37 063	1 475 755	59 806 873	8 805 314
Section L <i>Real estate activities</i>					
Sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techn. ^Δ	264 031	124 057	4 475 474	18 210 115	2 320 076
Section M <i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Sekcja N Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	69 500	40 188	1 348 380	6 423 714	939 243
Section N <i>Administrative and support service activities</i>					
Sekcja P Edukacja	50 758	13 573	447 047	2 491 823	191 280
Section P <i>Education</i>					
Sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	172 122	46 417	1 588 248	11 643 905	1 119 693
Section Q <i>Human health and social work activities</i>					
Sekcja R Kultura, rozrywka i rekreacja ^Δ	20 332	6 382	193 446	2 448 479	419 592
Section R <i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Sekcja S Pozostała działalność usługowa	93 817	35 986	939 705	2 774 203	280 993
Section S <i>Other service activities</i>					

Tabl. 4. **Pracujący w mikroprzedsiębiorstwach według statusu zatrudnienia oraz sekcji PKD**
Persons employed in microenterprises by employment status and NACE Rev. 2 section

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pracujący ogółem Total persons employed	w tym w głównym miejscu pracy of which in the main workplace	
			razem total	w tym kobiety of which women
1	OGÓŁEM	3 957 151	3 341 303	1 326 920
	TOTAL			
	Sekcja A			
2	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	22 369	20 722	2 099
	Section A <i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
	Sekcja B + C + D + E			
3	Przemysł	435 719	379 664	104 464
	Section B + C + D + E <i>Industry</i>			
	w tym: of which:			
4	Sekcja C Przetwórstwo przemysłowe	410 644	360 493	99 980
	Section C <i>Manufacturing</i>			
	Sekcja F			
5	Budownictwo	524 975	455 913	44 712
	Section F <i>Construction</i>			
	Sekcja G			
6	Handel; naprawa poj. samoch. ^Δ	1 112 727	966 247	461 241
	Section G <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>			
	Sekcja H			
7	Transport i gospodarka magazynowa	292 444	252 961	30 044
	Section H <i>Transportation and storage</i>			
	Sekcja I			
8	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	147 439	126 809	79 654
	Section I <i>Accommodation and catering</i>			
	Sekcja J			
9	Informacja i komunikacja	145 090	113 804	25 875
	Section J <i>Information and communication</i>			

^a stan w dniu 31 XII (as of 31 XII)

w 2016 r.^a
in 2016^a

Właściciele, współwłaściciele i bezpł. pomagający członkowie rodzin <i>Owners, co- owners and contributing family workers</i>	w tym w głównym miejscu pracy <i>of which in the main workplace</i>		Zatrudnieni <i>Employees</i>	w tym w głównym miejscu pracy <i>of which in the main workplace</i>		Lp. No.
	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>		razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	
2 224 778	1 709 744	601 059	1 732 372	1 631 559	725 861	1
10 249	9 187	1 199	12 120	11 535	899	2
208 529	165 142	39 459	227 190	214 522	65 005	3
196 369	157 433	37 610	214 275	203 060	62 370	4
274 331	218 710	18 132	250 644	237 203	26 580	5
558 566	440 571	176 648	554 161	525 676	284 593	6
159 178	127 688	14 988	133 266	125 273	15 056	7
64 066	48 277	25 070	83 373	78 532	54 584	8
100 576	72 137	10 972	44 514	41 667	14 903	9

Tabl. 4. **Pracujący w mikroprzedsiębiorstwach według statusu zatrudnienia oraz sekcji PKD**
Persons employed in microenterprises by employment status and NACE Rev. 2 section

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pracujący ogółem Total persons employed	w tym w głównym miejscu pracy of which in the main workplace	
			razem total	w tym kobiety of which women
1	Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	95 910	78 448	41 325
	Section K <i>Financial and insurance activities</i>			
2	Sekcja L Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	102 985	74 578	37 725
	Section L <i>Real estate activities</i>			
3	Sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techn. ^Δ	443 740	361 283	174 216
	Section M <i>Professional, scientific and technical activities</i>			
4	Sekcja N Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	126 683	101 345	48 944
	Section N <i>Administrative and support service activities</i>			
5	Sekcja P Edukacja.....	74 971	53 218	30 764
	Section P <i>Education</i>			
6	Sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	245 667	196 929	136 192
	Section Q <i>Human health and social work activities</i>			
7	Sekcja R Kultura, rozrywka i rekreacja ^Δ	30 430	23 733	10 673
	Section R <i>Arts, entertainment and recreation</i>			
8	Sekcja S Pozostała działalność usługowa	156 000	135 646	98 992
	Section S <i>Other service activities</i>			

^a stan w dniu 31 XII (as of 31 XII)

w 2016 r.^a (dok.)

in 2016^a (cont.)

Właściciele, współwłaściciele i bezpł. pomagający członkowie rodzin <i>Owners, co- owners and contributing family workers</i>	w tym w głównym miejscu pracy <i>of which in the main workplace</i>		Zatrudnieni <i>Employees</i>	w tym w głównym miejscu pracy <i>of which in the main workplace</i>		Lp. No.
	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>		razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	
65 645	49 151	21 761	30 265	29 298	19 564	1
54 462	31 855	14 229	48 523	42 723	23 496	2
288 915	216 913	84 331	154 826	144 370	89 886	3
76 030	54 508	25 220	50 653	46 837	23 724	4
56 100	36 566	19 468	18 871	16 652	11 296	5
187 505	142 767	86 998	58 162	54 163	49 194	6
21 972	15 923	6 166	8 458	7 810	4 507	7
98 654	80 349	56 419	57 346	55 298	42 572	8

Tabl. 5. **Przychody i koszty, sprzedaż detaliczna i hurtowa mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w 2016 r.**

Revenues and costs, retail sale and wholesale of microenterprises by NACE Rev. 2 section in 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody ogółem <i>Total revenues</i>	Koszty ogółem <i>Total costs</i>	Sprzedaż detaliczna <i>Retail sale</i>	Sprzedaż hurtowa <i>Wholesale</i>
	w tys. zł		<i>in thous. zł</i>	
O G Ó Ł E M	1 045 778 249	920 888 221	203 750 202	265 394 968
TOTAL				
Sekcja A				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	3 597 965	2 546 563	15 519	8 469
Section A <i>Agriculture, forestry and fishing</i>				
Sekcja B + C + D + E				
Przemysł	92 779 723	79 082 800	537 830	786 240
Section B + C + D + E <i>Industry</i>				
w tym: of which:				
Sekcja C				
Przetwórstwo przemysłowe	76 766 130	63 686 965	496 226	647 689
Section C <i>Manufacturing</i>				
Sekcja F				
Budownictwo	110 237 232	90 963 975	665 030	307 898
Section F <i>Construction</i>				
Sekcja G				
Handel; naprawa poj. samoch. ^Δ	432 307 346	406 562 397	201 478 764	263 725 449
Section G <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>				
Sekcja H				
Transport i gospodarka magazynowa	65 551 715	55 918 335	211 062	197 525
Section H <i>Transportation and storage</i>				
Sekcja I				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	16 881 344	15 147 942	159 077	26 298
Section I <i>Accommodation and catering</i>				
Sekcja J				
Informacja i komunikacja	30 021 391	23 018 812	67 541	81 139
Section J <i>Information and communication</i>				

Tabl. 5. **Przychody i koszty, sprzedaż detaliczna i hurtowa mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w 2016 r. (dok.)**
Revenues and costs, retail sale and wholesale of microenterprises by NACE Rev. 2 section in 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody ogółem <i>Total revenues</i>	Koszty ogółem <i>Total costs</i>	Sprzedaż detaliczna <i>Retail sale</i>	Sprzedaż hurtowa <i>Wholesale</i>
	w tys. zł		in thous. zł	
Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	112 067 850	107 146 418	46 298	20 658
Section K <i>Financial and insurance activities</i>				
Sekcja L Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	39 733 783	38 875 557	123 526	93 618
Section L <i>Real estate activities</i>				
Sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techn. ^Δ	67 533 435	48 252 375	151 076	84 862
Section M <i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Sekcja N Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	22 572 096	18 929 709	46 859	42 388
Section N <i>Administrative and support service activities</i>				
Sekcja P Edukacja	7 357 485	5 810 559	31 242	5 458
Section P <i>Education</i>				
Sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	30 978 434	17 113 893	48 506	5 431
Section Q <i>Human health and social work activities</i>				
Sekcja R Kultura, rozrywka i rekreacja ^Δ	5 339 272	4 589 067	33 996	4 644
Section R <i>Arts, entertainment and recreation</i>				
Sekcja S Pozostała działalność usługowa	8 819 180	6 929 821	133 876	4 892
Section S <i>Other service activities</i>				

Tabl. 6. **Mikroprzedsiębiorstwa według lat prowadzenia działalności gospodarczej i sekcji PKD w 2016 r.**
Microenterprises by years of economic activity and NACE Rev. 2 section in 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Lata prowadzenia działalności gospodarczej Years of economic activity						
	ogółem total	do 1 roku up to 1 year	do 2 lat up to 2 years	do 3 lat up to 3 years	do 4 lat up to 4 years	do 5 lat up to 5 years	5 lat i więcej 5 years and more
O G Ó Ł E M	2 004 047	184 210	143 825	150 515	134 577	102 432	1 288 488
TOTAL							
Sekcja A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9 349	681	1 358	1 210	971	712	4 418
Section A <i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Sekcja B + C + D + E Przemysł	182 990	15 465	10 864	11 884	9 359	7 791	127 628
Section B + C + D + E <i>Industry</i>							
w tym: of which:							
Sekcja C Przetwórstwo przemysłowe	172 422	14 296	9 332	10 754	8 118	7 119	122 803
Section C <i>Manufacturing</i>							
Sekcja F Budownictwo	255 118	28 928	18 676	19 440	17 715	10 317	160 043
Section F <i>Construction</i>							
Sekcja G Handel; naprawa poj. samoch. ^Δ	480 634	36 783	24 862	28 282	27 016	22 383	341 307
Section G <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Sekcja H Transport i gospodarka magazynowa.....	148 122	11 866	8 930	9 595	9 371	6 925	101 437
Section H <i>Transportation and storage</i>							
Sekcja I Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	52 067	6 306	4 344	4 682	3 219	2 893	30 623
Section I <i>Accommodation and catering</i>							
Sekcja J Informacja i komunikacja	91 658	12 853	10 024	9 419	7 673	7 699	43 990
Section J <i>Information and communication</i>							

Tabl. 6. **Mikroprzedsiębiorstwa według lat prowadzenia działalności gospodarczej i sekcji PKD w 2016 r. (dok.)**

Microenterprises by years of economic activity and NACE Rev. 2 section in 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Lata prowadzenia działalności gospodarczej Years of economic activity						
	ogółem total	do 1 roku up to 1 year	do 2 lat up to 2 years	do 3 lat up to 3 years	do 4 lat up to 4 years	do 5 lat up to 5 years	5 lat i więcej 5 years and more
Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	61 059	6 589	7 436	6 524	6 235	4 200	30 075
Section K <i>Financial and insurance activities</i>							
Sekcja L Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	52 489	4 832	4 168	3 282	2 700	2 754	34 753
Section L <i>Real estate activities</i>							
Sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techn. ^Δ	264 031	26 159	19 340	19 618	17 775	14 035	167 104
Section M <i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Sekcja N Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	69 500	8 705	7 140	6 823	5 808	5 392	35 631
Section N <i>Administrative and support service activities</i>							
Sekcja P Edukacja	50 758	4 947	5 576	6 091	5 342	3 196	25 607
Section P <i>Education</i>							
Sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	172 122	8 432	10 664	12 638	11 367	7 226	121 794
Section Q <i>Human health and social work activities</i>							
Sekcja R Kultura, rozrywka i rekreacja ^Δ	20 332	2 424	2 864	2 967	2 514	1 078	8 485
Section R <i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Sekcja S Pozostała działalność usługowa	93 817	9 243	7 577	8 062	7 510	5 830	55 594
Section S <i>Other service activities</i>							

Tabl. 7. **Mikroprzedsiębiorstwa według liczby pracujących w głównym miejscu pracy i sekcji PKD w 2016 r.**
Microenterprises by number of persons employed in the main workplace and NACE Rev. 2 section in 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba pracujących w głównym miejscu pracy Number of persons employed in the main workplace						
	ogółem total	do 1 osoby up to 1 person	2	3	4	5	6 osób i więcej 6 persons and more
O G Ó Ł E M TOTAL	2 004 047	1 412 079	234 679	120 667	76 720	48 759	111 143
Sekcja A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9 349	5 403	1 180	877	593	479	818
Section A <i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Sekcja B + C + D + E Przemysł	182 991	115 709	21 441	12 058	10 263	6 501	17 019
Section B + C + D + E <i>Industry</i>							
w tym: of which:							
Sekcja C Przetwórstwo przemysłowe...	172 422	108 741	20 024	11 346	9 824	6 277	16 210
Section C <i>Manufacturing</i>							
Sekcja F Budownictwo	255 118	174 920	28 961	16 930	11 349	7 474	15 485
Section F <i>Construction</i>							
Sekcja G Handel; naprawa poj. samoch. ^Δ	480 634	284 397	77 142	41 366	25 305	15 371	37 054
Section G <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Sekcja H Transport i gospodarka magazynowa.....	148 122	107 428	14 289	7 343	5 682	3 927	9 454
Section H <i>Transportation and storage</i>							
Sekcja I Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	52 067	25 860	9 477	5 081	3 269	2 452	5 929
Section I <i>Accommodation and catering</i>							
Sekcja J Informacja i komunikacja	91 658	76 849	6 006	3 298	1 715	1 602	2 188
Section J <i>Information and communication</i>							

Tabl. 7. **Mikroprzedsiębiorstwa według liczby pracujących w głównym miejscu pracy i sekcji PKD w 2016 r. (dok.)**
Microenterprises by number of persons employed in the main workplace and NACE Rev. 2 section in 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba pracujących w głównym miejscu pracy Number of persons employed in the main workplace						
	ogółem total	do 1 osoby up to 1 person	2	3	4	5	6 osób i więcej 6 persons and more
Sekcja K							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	61 059	49 124	4 540	3 097	2 513	536	1 249
Section K <i>Financial and insurance activities</i>							
Sekcja L							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	52 489	37 015	7 250	4 247	1 793	507	1 676
Section L <i>Real estate activities</i>							
Sekcja M							
Działalność profesjonalna, naukowa i techn. ^Δ	264 031	205 381	26 265	12 315	6 032	5 276	8 762
Section M <i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Sekcja N							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	69 500	53 079	7 005	2 889	2 269	1 442	2 817
Section N <i>Administrative and support service activities</i>							
Sekcja P							
Edukacja	50 758	42 842	4 740	1 226	661	259	1 030
Section P <i>Education</i>							
Sekcja Q							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	172 122	150 618	9 283	3 523	2 614	1 538	4 547
Section Q <i>Human health and social work activities</i>							
Sekcja R							
Kultura, rozrywka i rekreacja ^Δ ...	20 332	16 570	2 518	433	244	138	430
Section R <i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Sekcja S							
Pozostała działalność usługowa	93 817	66 886	14 583	5 983	2 419	1 260	2 686
Section S <i>Other service activities</i>							

Tabl. 8. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w 2016 r.**
Microenterprises' economic activity indicators by NACE Rev. 2 section in 2016

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności <i>Microenterprises per 100 thous. population</i>	Pracujący (stan w dniu 31 XII) <i>Persons employed (as of 31 XII)</i>	Przeciętne zatrudnienie <i>Average paid employment</i>	Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w zł <i>Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee in zł</i>
			na 1000 mikroprzedsiębiorstw <i>per 1000 of microenterprises</i>		
1	OGÓŁEM <i>TOTAL</i>	5 215	1 975	680	2 577
	Sekcja A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Section A Agriculture, forestry and fishing</i>	24	2 393	1 095	2 100
3	Sekcja B + C + D + E Przemysł <i>Section B + C + D + E Industry</i>	476	2 381	1 034	2 424
4	w tym: of which: Sekcja C Przetwórstwo przemysłowe <i>Section C Manufacturing</i>	449	2 382	1 035	2 381
5	Sekcja F Budownictwo <i>Section F Construction</i>	664	2 058	811	2 406
6	Sekcja G Handel; naprawa poj. samoch. ^Δ <i>Section G Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	1 251	2 315	894	2 541
7	Sekcja H Transport i gospodarka magazynowa.... <i>Section H Transportation and storage</i>	385	1 974	738	2 265
8	Sekcja I Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Section I Accommodation and catering</i>	135	2 832	1 100	2 131
9	Sekcja J Informacja i komunikacja <i>Section J Information and communication</i>	239	1 583	383	3 900

Miesięczne przychody na 1 pracującego w zł <i>Monthly revenues per 1 person employed in zł</i>	Wskaźnik rentowności obrotu brutto w % <i>Gross turnover profitability indicator in %</i>	Nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo w zł <i>Excess of total revenues over total costs per 1 microenterprise in zł</i>	Udział sprzedaży detalicznej <i>The share of retail sale</i>	Udział sprzedaży hurtowej <i>The share of wholesale</i>	Lp. No.
			w przychodach ogółem w % <i>in total revenues in %</i>		
23 001	11,9	62 319	17,1	22,3	1
13 825	29,2	112 461	0,4	0,2	2
x	14,8	74 850	0,5	0,7	3
16 144	17,0	75 856	0,6	0,7	4
18 454	17,5	75 546	0,5	0,2	5
33 441	6,0	53 565	39,9	52,2	6
19 301	14,7	65 037	0,3	0,3	7
10 216	10,3	33 292	0,8	0,1	8
18 483	23,3	76 399	0,2	0,2	9

Tabl. 8. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w 2016 r. (dok.)**
Microenterprises' economic activity indicators by NACE Rev. 2 section in 2016 (cont.)

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności <i>Microenterprises per 100 thous. population</i>	Pracujący (stan w dniu 31 XII) <i>Persons employed (as of 31 XII)</i>	Przeciętne zatrudnienie <i>Average paid employment</i>	Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w zł <i>Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee in zł</i>
			na 1000 mikroprzedsiębiorstw <i>per 1000 of microenterprises</i>		
1	Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	159	1 571	367	2 954
	Section K <i>Financial and insurance activities</i>				
2	Sekcja L Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	137	1 962	706	3 318
	Section L <i>Real estate activities</i>				
3	Sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techn. ^Δ	687	1 681	470	3 006
	Section M <i>Professional, scientific and technical activities</i>				
4	Sekcja N Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	181	1 823	578	2 796
	Section N <i>Administrative and support service activities</i>				
5	Sekcja P Edukacja	132	1 477	267	2 745
	Section P <i>Education</i>				
6	Sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	448	1 427	270	2 851
	Section Q <i>Human health and social work activities</i>				
7	Sekcja R Kultura, rozrywka i rekreacja ^Δ	53	1 497	314	2 526
	Section R <i>Arts, entertainment and recreation</i>				
8	Sekcja S Pozostała działalność usługowa	244	1 663	384	2 176
	Section S <i>Other service activities</i>				

Miesięczne przychody na 1 pracującego w zł <i>Monthly revenues per 1 person employed in zł</i>	Wskaźnik rentowności obrotu brutto w % <i>Gross turnover profitability indicator in %</i>	Nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo w zł <i>Excess of total revenues over total costs per 1 microenterprise in zł</i>	Udział sprzedaży detalicznej <i>The share of retail sale</i>	Udział sprzedaży hurtowej <i>The share of wholesale</i>	Lp. No.
			w przychodach ogółem w % <i>in total revenues in %</i>		
102 238	4,4	80 601	0,0	0,0	1
33 410	2,2	16 351	0,3	0,2	2
13 263	28,6	73 026	0,2	0,1	3
15 734	16,1	52 409	0,2	0,2	4
8 937	21,0	30 477	0,4	0,1	5
10 896	44,8	80 551	0,2	0,0	6
15 936	14,1	36 898	0,6	0,1	7
4 967	21,4	20 139	1,4	0,1	8

Tabl. 9. **Zmiany rodzaju prowadzonej działalności mikroprzedsiębiorstw w oparciu o dane rejestrowe i wyniki badania w 2016 r.**
Changes of the kind of activity conducted by microenterprises based on register data and survey results in 2016

Rodzaj działalności Kind of activity	Ogółem Total	według sekcji w % by sections in %															
		A	B,C D,E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	P	Q	R	S	
z badania surveyed																	
wg rejestru registered																	
Sekcja A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	100,0	98,9	0,5	0,1	0,3	-	0,1	-	-	-	-	0,1	-	-	-	-	
Section A <i>Agriculture, forestry and fishing</i>																	
Sekcja B + C + D + E Przemysł	100,0	0,1	96,0	0,5	1,9	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	0,5	0,2	0,0	0,1	0,0	0,2	
Section B + C + D + E <i>Industry</i>																	
w tym: of which:																	
Sekcja C Przetwórstwo przemysłowe	100,0	0,1	95,4	0,6	2,1	0,1	0,2	0,3	0,0	0,1	0,6	0,2	0,0	0,1	0,0	0,2	
Section C <i>Manufacturing</i>																	
Sekcja F Budownictwo	100,0	0,2	4,4	88,4	2,6	0,5	0,2	0,3	0,1	0,4	1,1	1,2	0,1	0,1	0,1	0,3	
Section F <i>Construction</i>																	
Sekcja G Handel; naprawa poj. samoch. ^Δ	100,0	0,2	3,9	0,7	90,6	0,7	0,4	0,5	0,1	0,2	1,0	0,7	0,1	0,2	0,2	0,5	
Section G <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>																	
Sekcja H Transport i gospodarka magazynowa	100,0	0,3	2,5	1,2	5,4	87,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,6	1,3	0,2	0,1	0,1	0,3	
Section H <i>Transportation and storage</i>																	
Sekcja I Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	100,0	0,1	1,6	0,4	3,7	0,6	89,8	0,1	0,3	0,6	0,7	0,7	0,2	0,4	0,6	0,2	
Section I <i>Accommodation and catering</i>																	
Sekcja J Informacja i komunikacja	100,0	0,0	2,6	0,3	2,7	0,1	0,1	91,2	0,1	0,1	1,3	0,6	0,1	0,1	0,1	0,6	
Section J <i>Information and communication</i>																	

Tabl. 9. **Zmiany rodzaju prowadzonej działalności mikroprzedsiębiorstw w oparciu o dane rejestrowe i wyniki badania w 2016 r. (dok.)**
Changes of the kind of activity conducted by microenterprises based on register data and survey results in 2016 (cont.)

Rodzaj działalności Kind of activity	Ogółem Total	według sekcji w % by sections in %														
		A	B,C D,E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	P	Q	R	S
Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	100,0	0,1	1,0	0,4	4,5	0,4	0,6	0,3	89,7	0,6	1,1	0,7	0,2	-	0,2	0,2
Section K <i>Financial and insurance activities</i>																
Sekcja L Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	100,0	0,1	6,1	4,6	8,3	0,6	2,1	0,6	0,3	72,5	1,9	1,2	0,2	1,1	0,1	0,3
Section L <i>Real estate activities</i>																
Sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techn. ^Δ	100,0	0,0	2,9	0,8	2,7	0,2	0,5	0,9	0,2	0,3	89,7	0,8	0,5	0,1	0,2	0,2
Section M <i>Professional, scientific and technical activities</i>																
Sekcja N Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	100,0	0,1	2,3	1,1	2,7	0,8	0,5	0,8	0,2	0,3	1,3	88,9	0,3	0,3	0,2	0,2
Section N <i>Administrative and support service activities</i>																
Sekcja P Edukacja	100,0	-	0,8	0,1	0,9	0,3	0,4	1,4	0,1	0,1	1,4	0,7	90,4	2,8	0,5	0,1
Section P <i>Education</i>																
Sekcja Q Opieka zdrowotna społeczna	100,0	-	0,2	0,0	0,4	0,0	0,2	0,1	-	0,1	0,6	0,2	0,3	97,8	0,0	0,1
Section Q <i>Human health and social work activities</i>																
Sekcja R Kultura, rozrywka i rekreacja ^Δ	100,0	-	1,0	0,6	1,4	0,4	0,9	1,8	-	-	1,2	1,7	0,6	0,1	89,8	0,5
Section R <i>Arts, entertainment and recreation</i>																
Sekcja S Pozostała działalność usługowa	100,0	0,0	2,5	0,2	3,8	0,2	0,1	0,9	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	90,4
Section S <i>Other service activities</i>																

Tabl. 10. **Pracujący w mikroprzedsiębiorstwach według statusu zatrudnienia oraz województw w 2016 r.^a**
Persons employed in microenterprises by employment status and voivodship in 2016^a

Lp. No.	WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Pracujący ogółem <i>Total persons employed</i>	w tym: w głównym miejscu pracy <i>of which: in the main workplace</i>	
			razem <i>total</i>	w tym: kobiety <i>of which: women</i>
1	OGÓŁEM <i>TOTAL</i>	3 957 151	3 341 303	1 326 920
2	Dolnośląskie	306 435	258 815	103 859
3	Kujawsko-pomorskie	175 509	154 719	63 808
4	Lubelskie	158 389	133 435	49 788
5	Lubuskie	99 125	88 478	34 026
6	Łódzkie	251 649	207 589	86 913
7	Małopolskie	379 106	320 664	126 517
8	Mazowieckie	750 148	619 513	250 547
9	Opolskie	80 196	66 127	25 034
10	Podkarpackie	154 413	126 089	48 658
11	Podlaskie	89 900	73 380	28 747
12	Pomorskie	247 725	218 970	84 474
13	Śląskie	459 085	375 086	153 156
14	Świętokrzyskie	98 736	83 847	31 568
15	Warmińsko-mazurskie	105 959	90 467	35 893
16	Wielkopolskie	416 344	360 724	136 257
17	Zachodniopomorskie	184 433	163 400	67 674

^a stan w dniu 31 XII (as of 31 XII)

Właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin Owners, co- owners and contributing family workers	w tym: w głównym miejscu pracy of which: in the main workplace		Zatrudnieni Employees	w tym: w głównym miejscu pracy of which: in the main workplace		Lp. No.
	razem total	w tym: kobiety of which: women		razem total	w tym: kobiety of which: women	
	2 224 778	1 709 744		601 059	1 732 372	
178 488	138 015	48 940	127 947	120 800	54 919	2
100 778	84 494	31 754	74 731	70 225	32 054	3
90 288	69 101	23 059	68 102	64 334	26 729	4
54 934	46 572	16 627	44 191	41 906	17 399	5
139 685	103 181	37 866	111 964	104 408	49 047	6
205 495	156 557	52 329	173 611	164 107	74 187	7
420 224	311 689	115 548	329 924	307 825	134 999	8
44 015	31 676	10 493	36 181	34 451	14 541	9
86 784	62 798	19 515	67 629	63 291	29 142	10
54 633	40 554	14 122	35 267	32 826	14 625	11
144 305	119 952	40 806	103 420	99 018	43 668	12
251 676	180 631	64 227	207 409	194 455	88 929	13
55 705	42 908	14 586	43 031	40 940	16 982	14
60 589	47 453	16 294	45 370	43 015	19 599	15
229 049	183 451	59 875	187 295	177 273	76 382	16
108 131	90 714	35 016	76 302	72 686	32 658	17

Tabl. 11. **Mikroprzedsiębiorstwa, przeciętne zatrudnienie, wynagrodzenia brutto, wartość brutto środków trwałych oraz nakłady na rzeczowe aktywa trwałe według województw w 2016 r.**

Microenterprises, average paid employment, gross wages and salaries, gross value of fixed assets and outlays on tangible fixed assets by voivodship in 2016

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Liczba mikroprzed- siębiorstw Number of microenter- prises	Przeciętne zatrudnienie Average paid employment	Wynagrodzenia brutto Gross wages and salaries	Wartość brutto środków trwałych Gross value of fixed assets	Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe Outlays on tangible fixed assets
O G Ó Ł E M.....	2 004 047	1 363 725	42 174 531	275 920 672	30 234 844
TOTAL					
Dolnośląskie.....	161 843	99 639	3 237 920	21 102 047	1 693 723
Kujawsko-pomorskie.....	92 965	59 817	1 660 480	10 807 987	1 160 703
Lubelskie	81 927	54 429	1 502 951	12 048 728	813 527
Lubuskie	49 091	35 528	1 034 547	6 693 449	495 957
Łódzkie	125 056	84 676	2 342 696	13 215 664	1 488 285
Małopolskie	185 058	131 451	3 899 803	20 172 236	2 434 419
Mazowieckie	375 996	257 761	9 667 027	68 109 215	10 791 458
Opolskie	40 095	29 895	859 470	6 487 353	410 862
Podkarpackie	79 165	54 719	1 453 110	9 060 985	821 926
Podlaskie	48 257	29 494	807 157	4 957 603	571 157
Pomorskie	133 128	82 466	2 584 438	17 158 827	1 583 758
Śląskie	221 433	163 486	4 901 973	31 836 413	2 720 375
Świętokrzyskie	51 014	34 423	918 427	7 010 520	340 991
Warmińsko-mazurskie	55 860	38 063	1 026 030	8 151 450	554 026
Wielkopolskie	203 906	147 566	4 453 246	22 875 853	3 302 380
Zachodniopomorskie	99 253	60 312	1 825 255	16 232 341	1 051 297

Tabl. 12. **Przychody i koszty, sprzedaż detaliczna i hurtowa mikroprzedsiębiorstw według województw w 2016 r.**
Revenues and costs, retail sale and wholesale of microenterprises by voivodship in 2016

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Przychody ogółem <i>Total revenues</i>	Koszty ogółem <i>Total costs</i>	Sprzedaż detaliczna <i>Retail sale</i>	Sprzedaż hurtowa <i>Wholesale</i>	Produkcja budowlano- montażowa <i>Construction and assembly production</i>
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
OGÓŁEM	1 045 778 249	920 888 221	203 750 202	265 394 968	89 747 937
<i>TOTAL</i>					
Dolnośląskie	72 514 610	61 651 797	14 853 518	18 119 774	5 808 193
Kujawsko-pomorskie	36 910 535	31 064 970	9 375 380	8 579 266	2 802 011
Lubelskie	41 658 783	37 177 068	9 678 133	9 797 156	3 003 319
Lubuskie	26 011 890	22 815 644	5 810 506	7 049 123	2 475 873
Łódzkie	51 775 938	44 340 070	11 425 572	16 550 322	3 741 390
Małopolskie	87 654 188	75 783 327	18 086 014	17 352 668	10 898 110
Mazowieckie	267 029 721	240 963 290	40 073 886	62 783 227	20 749 134
Opolskie	19 911 575	17 335 382	4 032 869	6 322 102	1 755 956
Podkarpackie	36 931 675	33 724 885	8 589 552	7 744 017	2 659 728
Podlaskie	26 643 752	23 537 758	5 476 080	6 788 591	1 695 634
Pomorskie	65 431 381	56 526 533	11 507 100	17 185 884	6 354 424
Śląskie	107 688 453	95 311 257	21 712 768	32 681 673	9 944 036
Świętokrzyskie	25 042 805	22 268 155	6 193 340	6 215 979	1 988 664
Warmińsko-mazurskie	21 633 535	18 769 070	6 535 687	4 486 875	2 141 612
Wielkopolskie	108 930 325	96 985 944	20 585 244	33 778 651	7 520 338
Zachodniopomorskie	50 009 084	42 633 071	9 814 554	9 959 662	6 209 514

Tabl. 13. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw w 2016 r.**

Microenterprises' economic activity indicators by voivodship in 2016

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności <i>Microenterprises per 100 thous. population</i>	Pracujący (stan w dniu 31 XII) <i>Persons employed (as of 31 XII)</i>	Przeciętne zatrudnienie <i>Average paid employment</i>	Miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w zł <i>Monthly gross wages and salaries per 1 paid employee in zł</i>
			na 1000 mikroprzedsiębiorstw <i>per 1000 of microenterprises</i>		
1	OGÓŁEM <i>TOTAL</i>	5 215	1 975	680	2 577
2	Dolnośląskie	5 573	1 893	616	2 708
3	Kujawsko-pomorskie	4 460	1 888	643	2 313
4	Lubelskie	3 836	1 933	664	2 301
5	Lubuskie	4 825	2 019	724	2 427
6	Łódzkie	5 026	2 012	677	2 306
7	Małopolskie	5 481	2 049	710	2 472
8	Mazowieckie	7 019	1 995	686	3 125
9	Opolskie	4 032	2 000	746	2 396
10	Podkarpackie	3 722	1 951	691	2 213
11	Podlaskie	4 063	1 863	611	2 281
12	Pomorskie	5 759	1 861	619	2 612
13	Śląskie	4 851	2 073	738	2 499
14	Świętokrzyskie	4 066	1 935	675	2 223
15	Warmińsko-mazurskie	3 885	1 897	681	2 246
16	Wielkopolskie	5 863	2 042	724	2 515
17	Zachodniopomorskie	5 808	1 858	608	2 522

Miesięczne przychody na 1 pracującego w zł <i>Monthly revenues per 1 person employed in zł</i>	Wskaźnik rentowności obrotu brutto w % <i>Gross turnover profitability indicator in %</i>	Nadwyżka przychodów nad kosztami na 1 mikroprzedsiębiorstwo w zł <i>Excess of total revenues over total costs per 1 micro-enterprise in zł</i>	Udział sprzedaży detalicznej <i>The share of retail sale</i>	Udział sprzedaży hurtowej <i>The share of wholesale</i>	Udział produkcji budowlano-montażowej <i>The share of construction and assembly production</i>	Lp. No.
23 001	11,9	62 319	17,1	22,3	8,6	1
20 507	15,0	67 119	17,8	21,7	8,0	2
18 189	15,8	62 879	22,3	20,4	7,6	3
23 098	10,8	54 704	20,6	20,8	7,2	4
22 724	12,3	65 109	19,8	24,1	9,5	5
17 908	14,4	59 460	19,2	27,9	7,2	6
19 997	13,5	64 147	18,1	17,3	12,4	7
31 135	9,8	69 326	13,2	20,6	7,8	8
21 356	12,9	64 252	18,0	28,2	8,8	9
21 039	8,7	40 508	20,6	18,6	7,2	10
25 700	11,7	64 364	18,4	22,8	6,4	11
23 092	13,6	66 889	15,3	22,9	9,7	12
20 346	11,5	55 896	17,5	26,3	9,2	13
22 002	11,1	54 390	21,8	21,9	7,9	14
17 704	13,2	51 279	26,4	18,1	9,9	15
22 842	11,0	58 578	16,5	27,0	6,9	16
23 566	14,7	74 315	17,7	17,9	12,4	17

Tabl. 14. **Mikroprzedsiębiorstwa, pracujący, przychody i wynagrodzenia brutto według województw oraz sekcji PKD w 2016 r.**

Microenterprises, persons employed, revenues and gross wages and salaries by voivodship and NACE Rev. 2 section in 2016

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS		W tym: Of which:					
		Ogółem Total	przemysł industry	budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa poj. samoch. ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transporta- tion and storage	działalność profesjonalna, naukowa i techn. ^Δ professional, scientific and technical activities
OGÓŁEM	a	2 004 047	182 991	255 118	480 634	148 122	264 031
TOTAL	b	3 957 151	435 719	524 975	1 112 727	292 444	443 740
	c	1 045 778 249	92 779 723	110 237 232	432 307 346	65 551 715	67 533 435
	d	42 174 531	5 503 455	5 975 187	13 096 411	2 970 971	4 475 474
Dolnośląskie	a	161 843	13 207	21 187	37 732	11 116	22 674
	b	306 435	30 814	40 176	85 758	20 205	38 709
	c	72 514 610	6 543 433	7 038 924	30 465 030	5 422 109	6 845 406
	d	3 237 920	407 717	440 368	1 016 775	202 817	370 787
Kujawsko-pomorskie	a	92 965	8 506	11 663	23 002	7 736	10 183
	b	175 509	20 731	23 469	50 656	14 564	16 053
	c	36 910 535	3 935 888	3 683 061	16 708 477	2 625 689	1 809 267
	d	1 660 480	262 455	239 221	524 135	137 401	127 924
Lubelskie	a	81 927	7 198	10 229	22 473	7 133	9 082
	b	158 389	15 901	19 552	49 132	16 861	14 669
	c	41 658 783	4 290 769	3 506 416	18 534 602	3 710 145	1 605 236
	d	1 502 951	181 438	209 022	500 769	165 797	109 978
Lubuskie	a	49 091	3 964	7 175	13 118	4 079	5 056
	b	99 125	9 702	15 100	31 059	9 385	7 910
	c	26 011 890	2 133 797	2 683 783	11 603 181	2 197 400	840 813
	d	1 034 547	126 456	158 885	358 080	131 326	61 756
Łódzkie	a	125 056	14 405	14 204	34 021	9 764	14 568
	b	251 649	39 350	28 115	75 570	19 915	23 411
	c	51 775 938	5 459 339	4 164 890	25 344 901	4 177 938	2 301 088
	d	2 342 696	443 623	253 444	731 222	194 099	173 835
Małopolskie	a	185 058	17 684	28 518	40 902	13 983	24 131
	b	379 106	41 725	58 910	97 318	25 448	43 458
	c	87 654 188	7 272 730	12 497 473	32 945 326	5 672 514	6 605 701
	d	3 899 803	472 194	680 370	1 079 999	206 898	476 484
Mazowieckie	a	375 996	27 886	36 288	82 114	25 632	63 961
	b	750 148	66 863	84 324	200 081	52 166	107 908
	c	267 029 721	19 353 028	28 971 054	93 522 651	10 509 539	23 405 047
	d	9 667 027	940 909	1 296 605	2 955 061	519 786	1 317 475
Opolskie	a	40 095	3 995	6 326	10 087	2 139	4 450
	b	80 196	10 096	13 341	22 054	4 178	7 052
	c	19 911 575	1 645 709	1 879 061	9 465 900	950 365	629 914
	d	859 470	132 100	148 272	264 825	40 472	57 980

Tabl. 14. **Mikroprzedsiębiorstwa, pracujący, przychody i wynagrodzenia brutto według województw oraz sekcji PKD w 2016 r. (dok.)**

Microenterprises, persons employed, revenues and gross wages and salaries by voivodship and NACE Rev. 2 section in 2016 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS		W tym: Of which:					
		Ogółem Total	przemysł industry	budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa poj. samoch. ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transporta- tion and storage	działalność profesjonalna, naukowa i techn. ^Δ professional, scientific and technical activities
Podkarpackie	a	79 165	8 208	11 017	20 749	6 482	8 534
	b	154 413	19 509	19 615	47 337	11 396	14 411
	c	36 931 675	3 307 792	2 870 365	14 729 134	1 808 531	1 334 454
	d	1 453 110	267 550	179 759	479 765	90 460	105 391
Podlaskie	a	48 257	4 276	6 842	11 937	4 029	5 719
	b	89 900	9 724	12 271	25 615	7 302	9 828
	c	26 643 752	1 975 824	2 360 012	11 362 526	1 486 150	1 086 158
	d	807 157	101 169	103 037	266 023	59 168	84 771
Pomorskie	a	133 128	15 319	18 801	26 463	10 239	17 567
	b	247 725	31 682	37 689	62 007	17 934	26 085
	c	65 431 381	7 922 164	7 337 913	29 078 405	4 670 567	3 005 791
	d	2 584 438	386 017	397 149	774 670	182 525	223 196
Śląskie	a	221 433	21 232	26 129	56 289	16 201	27 775
	b	459 085	53 938	58 025	133 057	32 751	51 015
	c	107 688 453	11 918 918	11 474 239	49 076 367	8 572 395	5 557 445
	d	4 901 973	730 209	691 663	1 519 362	360 071	537 654
Świętokrzyskie	a	51 014	5 213	7 339	15 410	3 941	5 077
	b	98 736	11 294	14 511	31 268	8 581	8 671
	c	25 042 805	1 919 360	2 207 033	11 291 652	2 031 788	1 193 969
	d	918 427	126 045	143 755	283 443	91 241	79 015
Warmińsko-mazurskie	a	55 860	5 025	7 599	13 145	4 016	6 169
	b	105 959	11 141	14 577	30 785	7 940	9 899
	c	21 633 535	1 832 041	2 562 785	10 244 118	1 571 750	1 043 792
	d	1 026 030	132 367	142 422	350 628	78 722	82 467
Wielkopolskie	a	203 906	18 574	27 562	50 977	14 211	27 842
	b	416 344	44 674	57 364	122 014	30 813	46 808
	c	108 930 325	8 772 038	10 094 591	49 769 619	6 966 265	7 880 303
	d	4 453 246	549 168	619 520	1 430 750	371 539	496 009
Zachodniopomorskie	a	99 253	8 299	14 240	22 214	7 424	11 243
	b	184 433	18 576	27 937	49 016	13 004	17 854
	c	50 009 084	4 496 894	6 905 629	18 165 457	3 178 570	2 389 050
	d	1 825 255	244 040	271 695	560 905	138 648	170 751

Tabl. 15. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw oraz sekcji PKD w 2016 r.**

Microenterprises' economic activity indicators by voivodship and NACE Rev. 2 section in 2016

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS		W tym: Of which:					
		Ogółem Total	przemysł industry	budownictwo construction	handel; naprawa poj. samoch. ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transportation and storage	działalność profesjonalna, naukowa i techn. ^Δ professional, scientific and technical activities
a - mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności <i>microenterprises per 100 thous. population</i>							
b - pracujący na 1000 mikroprzedsiębiorstw <i>persons employed per 1000 of microenterprises</i>							
c - miesięczne przychody na 1 pracującego w zł <i>monthly revenues per 1 person employed in zł</i>							
d - miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w zł <i>monthly gross wages and salaries per one paid employee in zł</i>							
O G Ó Ł E M	a	5 215	476	664	1 251	385	687
TOTAL	b	1 975	2 381	2 058	2 315	1 974	1 681
	c	23 001	x	18 454	33 441	19 301	13 263
	d	2 577	2 424	2 406	2 541	2 265	3 006
Dolnośląskie	a	5 573	455	730	1 299	383	781
	b	1 893	2 333	1 896	2 273	1 818	1 707
	c	20 507	x	15 249	30 447	23 254	15 499
	d	2 708	2 624	2 521	2 634	2 396	3 163
Kujawsko-pomorskie	a	4 460	408	560	1 103	371	489
	b	1 888	2 437	2 012	2 202	1 883	1 576
	c	18 189	x	13 745	28 263	15 471	9 608
	d	2 313	2 303	2 210	2 225	2 211	2 530
Lubelskie	a	3 836	337	479	1 052	334	425
	b	1 933	2 209	1 911	2 186	2 364	1 615
	c	23 098	x	16 186	32 606	18 956	9 704
	d	2 301	2 203	2 269	2 237	2 027	2 499
Lubuskie	a	4 825	390	705	1 289	401	497
	b	2 019	2 448	2 105	2 368	2 301	1 564
	c	22 724	x	15 542	31 845	20 393	9 240
	d	2 427	2 366	2 250	2 339	2 745	2 637
Łódzkie	a	5 026	579	571	1 367	392	585
	b	2 012	2 732	1 979	2 221	2 040	1 607
	c	17 908	x	13 187	28 807	18 069	8 654
	d	2 306	2 142	2 049	2 314	2 088	2 581
Małopolskie	a	5 481	524	845	1 211	414	715
	b	2 049	2 359	2 066	2 379	1 820	1 801
	c	19 997	x	18 564	28 871	19 243	13 119
	d	2 472	2 268	2 382	2 381	2 161	2 949
Mazowieckie	a	7 019	521	677	1 533	478	1 194
	b	1 995	2 398	2 324	2 437	2 035	1 687
	c	31 135	x	30 227	40 364	17 418	19 091
	d	3 125	2 643	3 051	3 113	2 258	3 686
Opolskie	a	4 032	402	636	1 014	215	447
	b	2 000	2 527	2 109	2 186	1 953	1 585
	c	21 356	x	12 247	36 407	19 421	7 856
	d	2 396	2 368	2 224	2 427	2 317	2 475

Tabl. 15. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw oraz sekcji PKD w 2016 r. (dok.)**

Microenterprises' economic activity indicators by voivodship and NACE Rev. 2 section in 2016 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS		W tym: Of which:					
		Ogółem Total	przemysł industry	budownictwo construction	handel; naprawa poj. samoch. ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transportation and storage	działalność profesjonalna, naukowa i techn. ^Δ professional, scientific and technical activities
a - mikroprzedsiębiorstwa na 100 tys. ludności <i>microenterprises per 100 thous. population</i>							
b - pracujący na 1000 mikroprzedsiębiorstw <i>persons employed per 1000 of microenterprises</i>							
c - miesięczne przychody na 1 pracującego w zł <i>monthly revenues per 1 person employed in zł</i>							
d - miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 zatrudnionego w zł <i>monthly gross wages and salaries per one paid employee in zł</i>							
Podkarpackie	a	3 722	386	518	976	305	401
	b	1 951	2 377	1 780	2 281	1 758	1 689
	c	21 039	x	13 056	27 432	13 665	8 065
	d	2 213	2 210	2 125	2 151	2 026	2 406
Podlaskie	a	4 063	360	576	1 005	339	482
	b	1 863	2 274	1 794	2 146	1 812	1 718
	c	25 700	x	17 114	37 819	17 586	9 537
	d	2 281	2 209	2 181	2 215	1 995	2 436
Pomorskie	a	5 759	663	813	1 145	443	760
	b	1 861	2 068	2 005	2 343	1 752	1 485
	c	23 092	x	17 021	40 264	22 933	9 972
	d	2 612	2 507	2 384	2 565	2 744	2 768
Śląskie	a	4 851	465	572	1 233	355	609
	b	2 073	2 540	2 221	2 364	2 022	1 837
	c	20 346	x	17 315	31 761	22 158	9 448
	d	2 499	2 661	2 256	2 498	2 262	2 695
Świętokrzyskie	a	4 066	416	585	1 228	314	405
	b	1 935	2 166	1 977	2 029	2 177	1 708
	c	22 002	x	13 344	31 134	20 183	11 919
	d	2 223	2 307	2 031	2 171	2 017	2 550
Warmińsko-mazurskie	a	3 885	349	529	914	279	429
	b	1 897	2 217	1 918	2 342	1 977	1 605
	c	17 704	x	15 275	28 578	16 983	9 209
	d	2 246	2 328	2 121	2 242	2 150	2 369
Wielkopolskie	a	5 863	534	793	1 466	409	801
	b	2 042	2 405	2 081	2 394	2 168	1 681
	c	22 842	x	15 599	35 444	19 357	14 599
	d	2 515	2 345	2 247	2 538	2 323	3 095
Zachodniopomorskie	a	5 808	486	833	1 300	434	658
	b	1 858	2 238	1 962	2 207	1 752	1 588
	c	23 566	x	21 436	31 595	21 029	11 499
	d	2 522	2 511	2 303	2 498	2 439	2 899